

MAI DE ÎNCEPUT
SALA DE LECTURĂ

În Mai, cînd rozele-nfloresc, Scăldate-n aurul din soare, Popoarele sărbătoresc A muncii sfîntă sărbătoare!

Și în anul acesta, an de legătură trahnică între un efort care s-a încheiat și un efort care reîncepe, Ziua internațională a muncii reaprinde în primăvară o sărbătoare deschisă prin bucuriile ei, tuturor celor deprinși să rostească acest cuvînt cu o simplitate fundamentală, și nu numai să-l rostească ci, în primul rînd, să-l trăiască, deplin și pînă la capăt. Pentru că, peste o anume evidentă nu se poate trece ușor: sînt cuvînte a căror semnificație o trăim numai cînd și cînd, sensul lor poate fi surprins și din afara fiorului de viață

Armindeni

Lerul Ler albă e floarea
in cireșul înflorit,
cînd vom termina cîntarea
ne vom așeza-ntr-un rit

al Întiului de Mai
cînd lumina face semn
Cînd lumina din înalțuri
Se așterne lin, solemn

că și-a regăsit pămîntul
mai bogat și mai frumos,
paradis prin care visul
trece-n faptă și-n folos,
Lerui Ler...

GELLU DORIAN ■

investit de alții în ele, însă munca nu se mai poate înțelege decît trăind-o, într-una, exercițiul ei diurn fiind inclus în sfera noțiunii ca atare. Și o sărbătoare a muncii, traversată de cei pentru care munca înseamnă totul, rațiunea însăși de a exista, poate fi și altceva decît un răgaz anume rezervat contemplației ei. Și chiar este.

Și este așa cum este această sărbătoare, mai mult decît doar un prilej de contemplație, în primul an al unui cincinal rostit pe calitate și eficiență, în anul 60 al Partidului Comunist Român, și prin substanța veștilor ce ne parvin din țară, prin faptele de muncă ce ne fortifică speranțele în viitor, prin toți și pentru fiecare-n parte. Mai neted spus, țara muncește, cu mincile suflecate, cu conștiința trează în fața timpului și a orizontului spre care curge timpul. Țara muncește aplicată pe unelte, atentă la viitorul lumii, dar dreaptă în menirea ei.

(Continuare în pagina 2)

MIHAI PELIN ■

Fotografie de A. MIHAILOPOL ■

Spațiul brăilean — mai tînăr și mai înfloritor ca oricînd

Interviu cu tovarășul ION CATRINESCU, prim-secretar al Comitetului județean Brăila al P.C.R., președintele Consiliului popular județean

— Așadar, tovarășe prim-secretar ION CATRINESCU, dialogăm din nou. Pentru început vă rog să ne spuneți cum apreciați distincțiile primite de județul Brăila pentru rezultatele obținute în cincinalul 1976—1980?

— Pentru rezultatele obținute în îndeplinirea și depășirea planului național unic de dezvoltare economico-socială, în întrecerea socialistă dintre organizațiile județene de partid, în industrie, construcții, transporturi și circulația mărfurilor, ni s-a acordat diploma de onoare, corespunzătoare locului VI, iar pentru rezultatele obținute în aceeași perioadă, la principalii indicatori din agricultură, organi-

zația județeană de partid, situată pe locul V, a primit ordinul „Steaua Republicii Socialiste România” clasa a V-a. Sîntem mîndri de aceste distincții, ele reprezentînd un act de prețuire a eforturilor comunistilor, ale tuturor colectivelor de oameni ai muncii din sectoarele respective, de activitate. Trebuie să recunoaștem, nu-i deloc ușor să te situezi pe un loc fruntaș într-o competiție a muncii care, practic, a cuprins întreaga țară, întreaga forță de muncă a națiunii noastre socialiste.

— Am înțeles că, totuși, locurile pe care s-a situat județul Brăila nu vă satisfac și nu reflectă pe deplin potențialul uman și material de care dispune județul dumneavoastră. Este adevărat?

— Am fi putut obține rezultate cu mult mai bine dacă cu toții am fi muncit mai bine. Concluzia aceasta s-a desprins atît din analizele din dări de seamă și alegori ale organizațiilor de partid, dîr adunările generale ale oamenilor ai muncii, cit și din controalele efectuate de biroul comitetului

județean de partid. Zic asta pentru că nu totdeauna ne-am preocupat de organizarea mai bună a producției și a muncii, de utilizarea integrală a mașinilor și utilajelor, de folosirea corespunzătoare a forței de muncă. Lucrările din agricultură au fost executate în general bine dar nu s-au respectat totdeauna timpul optim de lucru, densitățile, adîncimile și celelalte criterii științifice agrozootehnice.

— Obișnuțiți, știm, să nu-i treceți cu vederea pe cei care au muncit mai bine. O faceți și de această dată?

— Îmi face plăcere să vă pot spune că printre marile unități care au depășit substanțial prevederile de plan ale cincinalului pe care l-am încheiat se numără unități ca: I.U.G. Progresul, Întreprinderea Electroc centrale, Întreprinderea de confecții, Trăstul de construcții industriale, unele

(Continuare în pagina 14)

N. GRIGORE MĂRAȘANU ■

MAI DE ÎNCEPUT
SALA DE LECTURĂ

Pămîntul e bun
cit e omul
de harnic

(Pagina 4)

Pentru ei, munca la cea mai înaltă tensiune

nu este o figură de stil

„...În ziua aceea era o liniste deplină. Adrian Tibu nu bănuia nimic din ceea ce avea să se întimplă. Cînd te agăți de un conductor și apoi, fără voie, te desprinzi de el, apare un arc electric între tija costumului tău și conductor, se aude o descărcare, o pirială destul de puternică, dar nu simți nimic, doar auzi și vezi. Casca e legată de costum (ca la cosmonauți!) și deodată simți pe față o adiere, de parcă ar bate un vînticel cald. De ce? Fiindcă fata, neacoperită, este mai expusă la cîmpul electric, se încarcă cu electricitate, care se descarcă prin firele de păr și ele încep să se miste. E o senzație extrem de curioasă, nu neapărat neplăcută, dar greu de explicat în cuvinte, și oricum binecunoscută oricărui muncitor care lucrează cu tensiunile înalte.

Cum de se ajunge la o astfel de situație? Se mai rupe o mînușă sau legătura dintre mînușă și costum. Curenții care apar nu sînt periculoși, în schimb foarte zgomotoși. Eu eram cocotat sus pe stîlp, acolo la Rovinari, și la 4 m mai jos lucra Tibu. Calm, meticulos. Apoi, fără să-și dea seama, a rămas cîteva momente desprins de conductorul activ și au apărut descărcările electrice, pe care le-a preluat costumul său de „cosmonaut”. A simțit el ceva și s-a oprit din lucru. Ce să fac? — s-a întrebant. Momentele astea de îndoielă nu sînt bune în meseria noastră, tocmai atunci poți comite o greșeală ireparabilă. El însă a pus liniștit mina pe conductor, a luat tîla și a pus-o înapoi. Cum vă souneam, curenții ăstia nu

(Continuare în pagina 11)

LIONEL NIȚESCU ■

ANUL XXX - NR. 18 (1351) - 30 APRILIE 1981

flacără

Săptămînal editat de Frontul Democrației și Unității Socialiste

Doctrina Ceaușescu — contribuție esențială la dezvoltarea științei economice și social-politice contemporane

II

Opera teoretică a tovarășului Nicolae Ceaușescu conține idei și teze de o excepțională valoare teoretică și practică cu privire la problemele și tendințele majore ale economiei mondiale, ale relațiilor economice și politice internaționale. În acest context, trebuie menționată pe primul plan concepția nouă cu privire la definirea epocii contemporane, ca punct de plecare în elaborarea întregii politici economice interne și internaționale. Spre deosebire de concepțiile care reduc definirea epocii contemporane doar la prefaceri de ordin social sau tehnico-economic, în concepția tovarășului Nicolae Ceaușescu epoca contemporană se definește printr-un complex de prefaceri revoluționare, sociale, naționale și tehnico-economice dintre care esențiale sînt: trecerea omenirii de la capitalism la socialism; lichidarea dominației imperialiste, colonialiste și neocolonialiste și asezarea relațiilor dintre state și națiuni pe principii noi, de egalitate, de respect al independenței și suveranității naționale, revoluția tehnico-științifică; lichidarea subdezvoltării și sărăciei unei noi ordini economice internaționale; democratizarea vieții economice și politice internaționale.

Definirea fiecăreia din aceste prefaceri majore, ca de altfel definirea în ansamblu a conținutului epocii contemporane conține numeroase idei și teze originale. De pildă, în contextul concepției despre trecerea de la capitalism la socialism, o importanță teoretică și practică deosebită are concepția partidului nostru, a tovarășului Nicolae Ceaușescu despre „începutul unei noi faze a crizei sistemului capitalist, care cuprinde toate sferele vieții societății și afectează, într-o măsură mai mare sau mai mică, toate continentele” (Program, p. 183). Este depășită astfel optica îngustă potrivit căreia criza sistemului capitalist, alte crize generate de capitalism, ar afecta doar lumea capitalistă. În același timp însă, din această apreciere, din constatarea agravării contradicțiilor economice, politice și sociale ale capitalismului — depășindu-se viziunile anterioare — nu se trage concluzia iminenței prăbușirii rapide a capitalismului; dimpotrivă, ținându-se seama de realitate, se apreciază că „cu toate fenomenele profund negative ale crizei, ar fi greșit să se ajungă la concluzia că ele (tările capitaliste dezvoltate — n.n.) nu mai pot rezolva problemele dezvoltării economice. În ciuda greutăților economice pe care le-au avut și le au, țările capitaliste dezvoltate dispun încă de suficiente forțe și continuă să aibă un rol însemnat în economia mondială” (vol. 16, p. 521). În consecință, coexistența dintre țările capitaliste și socialiste, „este o realitate istorică ce va

dăinui încă o lungă perioadă de timp” (vol. 13, p. 108) ceea ce constituie, în concepția tovarășului Nicolae Ceaușescu, un argument în plus în favoarea necesității obiective a făuririi unei noi ordini economice internaționale la care să participe toate statele lumii.

De asemenea, în contextul acestei concepții noi despre conținutul epocii actuale, luîndu-se în considerare lupta fără precedent a popoarelor pentru libertate și independență națională, pentru lichidarea oricăror forme de dominație imperialistă, colonialistă și neocolonialistă, se pornește de la faptul că „imperialismul se manifestă prin tendința de dominare economică și politică a altor popoare, prin încălcarea dreptului lor la libertate, independență și suveranitate națională” (4, 328—329), „prin politica de dictat, de forță, de amestec brutal în treburile altor state...” (5, p. 325), prin lupta pentru împărțirea și reimpărțirea sferelor de dominație și exploatare între diferite state sau grupări de state. Această concepție nouă, mai largă și mai veridică despre epoca actuală nu ierarhizează sau contrapune diferitele transformări revoluționare — cum se procedea în unele concepții — ci, dimpotrivă, pune în evidență unitatea organică a tuturor acestor procese, care se completează și se stimulează reciproc.

Utilizarea concomitentă a criteriului social, național și economic a condus nu numai la această definire mai largă a epocii contemporane ci și la înțelegerea mai complexă și mai veridică a istoriei, a principalelor procese și fenomene economice, politice și sociale ale trecutului, ca și ale contemporaneității. De pildă, istoria omenirii nu mai este redusă doar la istoria luptei de clasă și este cel puțin în aceeași măsură și istoria luptei popoarelor exploatate și asuprite pentru libertate, unitate, independență, pentru propășire materială și spirituală; tovarășul Nicolae Ceaușescu formulează teza potrivit căreia lupta necurmată pentru libertate națională și socială, pentru apărarea entității, unității și neatrării, a independenței și suveranității, împotriva asupririi străine este o lege a evoluției și comportamentului țărilor mici, mijlocii, în cursa de dezvoltare, care determină „întregul mod de a fi și de a gândi” al acestor popoare. În aceeași optică, luptele mai vechi sau mai noi dintre diferite mari puteri pentru crearea de mari imperii, pentru împărțirea sau reimpărțirea sferelor de influență, de dominație și exploatare se leagă înalte de toate de interese național-statale, de un anumit raport de forțe și evoluția acestui raport de forțe, pe de o parte, dintre diferitele state și grupări de state ce manifestă tendințe imperialiste, de dominație asupra altor popoare, pe de altă parte, dintre acestea și popoarele care luptă pentru independență și libertate lor, pentru drepturile lor legitime. Tocmai această înțelegere a înfruntărilor de pe arena mondială stă la baza concepției partidului nostru, a tovarășului Nicolae Ceaușescu, potrivit căreia, în zilele noastre, stă în puterea popoarelor, a forțelor revoluționare, progresiste și democratice de a făuri o lume mai bună și mai dreaptă pentru toate popoarele lumii, de a se opune cu succes tendințelor și politicilor imperialiste, colonialiste și neocolonialiste; tocmai această înțelegere a împletirii luptei pentru libertate socială și națională, a înfruntării necurmate dintre asupriți și asupritori atît pe plan intern cit și internațional a condus la definirea mai largă a conținutului internaționalismului, a solidarității internaționale, la sublinierea necesității completării lozincii „Proletari din toate țările, uniți-vă”, cu lozincă „Popoare asuprite de pretutindeni, uniți-vă împotriva oricărei forme de dominație și exploatare socială și națională”! Evident că această optică nouă deschide noi perspective în fața luptei tuturor popoarelor asuprite pentru dreptul lor legitim de a-și hotărî soarta în mod de sine stătător, fără nici un amestec din afară, pentru lupta împotriva oricărei forme de dominație și exploatare.

Originală și profund realistă este și con-

cepția tovarășului Nicolae Ceaușescu privind caracterul unitar al circuitului economic mondial, al economiei mondiale. După cum se știe, o largă circulație a avut, și în unele țări mai are, teza scindării pieței mondiale unice în două piețe mondiale, paralele și opuse, respectiv a diviziunii internaționale a muncii și a economiei mondiale unice, în două economii „mondiale”, paralele și opuse, guvernate de legi diferite, care s-ar dezvolta autonom, independent. Pe acest fond de concepție s-au formulat diferite teorii despre integrarea economică, capitalistă sau socialistă, o viziune, în multe privințe, idealizantă despre realitatea și relațiile economice și politice din și dintre țările socialiste, despre faptul că diferitele crize și perturbări din economia mondială ar afecta doar țările nesocialiste s.a.

Spre deosebire de astfel de viziuni și teze, tovarășul Nicolae Ceaușescu, studiind evoluția vieții reale a emis teza potrivit căreia deși diferitele crize din economia mondială sînt generate înainte de toate de capitalism, de o ordine internațională anacronică, datorită interdependențelor crescînde, care se manifestă la nivel mondial, efectele negative ale acestor crize nu se opresc la granițele țărilor socialiste, teza potrivit căreia, „sistemul socialist nu poate trăi în mod independent, nu se poate rupe de economia mondială, de diviziunea muncii pe plan mondial, de colaborarea economică internațională. Viața a demonstrat — subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu — că teza privind autonomia sistemului socialist, crearea diviziunii socialiste independente a muncii, opusă capitalismului, celorlalte țări din lume, nu corespunde realității, cerințelor progresului material și tehnico-științific, iar tendința de izolare economică nu poate avea decît influențe negative asupra dezvoltării economico-sociale, a colaborării internaționale” (16, p. 513). De aici concluzia nouă despre necesitatea obiectivă a participării tuturor țărilor la circuitul economic mondial unic, la diviziunea mondială a muncii, despre necesitatea participării active a tuturor țărilor la rezolvarea unor crize și probleme globale, care confruntă economia mondială în ansamblu, afectînd colaborarea, pacea și securitatea mondială.

După cum se știe, o idee majoră, care străbate întreaga operă și activitatea tovarășului Nicolae Ceaușescu este demonstrarea superiorității socialismului față de capitalism, evidentierea condițiilor create de socialism pentru afirmarea unor principii și relații de tip nou între țările socialiste. Dar, în concepția tovarășului Nicolae Ceaușescu „afirmarea superiorității socialismului, a forței sale, nu se poate face numai prin declarații”, ci „trebuie să acționăm astfel încît să demonstrăm în practică, prin fapte și realități, prin realizări concrete, superioritatea organizării socialiste a societății”. În această optică, tovarășul Nicolae Ceaușescu, respingînd prezentarea idilică, idealizantă a realităților din țările socialiste și a relațiilor dintre acestea, a afirmat teza valoroasă privind posibilitatea APĂRIȚII unor contradicții care, dacă nu sînt sesizate și analizate la timp, pot conduce la diferite conflicte și convulsii sociale sau politice. De pildă, relevînd existența și perpetuarea unor divergențe între diferite țări socialiste, datorate faptului că „nu întodeauna se aplică principiile socialismului în raporturile dintre statele care edifică noua orînduire”, faptul că în diferite scrieri adesea se neagă posibilitatea unor divergențe, afirmîndu-se „că toate problemele dintre ele sînt rezolvate în spiritul internaționalismului proletar, socialist, al frăției și solidarității”, tovarășul Nicolae Ceaușescu, exprimîndu-și propria opinie, respectiv cea a partidului nostru, afirma că „interesele supreme ale socialismului cer nu ascunderea realității ci analiza temeinică, în modul cel mai responsabil, a cauzelor care generează disensiuni și probleme litigioase și trecerea la acțiuni pentru soluționarea lor pe baza tratativilor între părți, în vederea întăririi solidarității și colaborării în construirea socialismului, în lupta generală pentru progres și pace în lume” (16, p. 514).

În acest context, o valoare teoretică și practică deosebită are concepția originală a tovarășului Nicolae Ceaușescu privind raportul: social-național-internațional în

condițiile socialismului. Spre deosebire de concepțiile care consideră că între interesele de clasă și cele naționale, între interesele naționale și internaționale ar exista contradicții, și care optează pentru subordonarea intereselor naționale față de cele de clasă, respectiv internaționale, tovarășul Nicolae Ceaușescu demonstrează că între aceste categorii de interese nu există și nu poate fi contradicție. În socialism, interesele naționale nu sînt decît interesele clasei muncitoare, ale oamenilor muncii ridicate la rangul de interese naționale; forța și prestigiul internațional al socialismului sporesc prin progresele fiecărei țări socialiste în parte; generalul, internaționalul există numai în și prin particular, prin național; în consecință, nu poate fi cu adevărat internațional ceva care lezează, sub orice formă, interesele legitime ale oricărei țări socialiste. În concepția tovarășului Nicolae Ceaușescu, contradicții există nu între național și internațional, ci între interesele specifice naționale ale diferitelor țări socialiste, ceea ce este însă cu totul altceva. Asemenea contradicții sînt, pînă la un anumit punct, firești, generate de particularitățile istoriei și situației concrete a fiecărei țări, și ele trebuie rezolvate exclusiv pe calea tratativilor între părți, în spiritul înțelegerii și respectului reciproc, al egalității în drepturi, al intereselor fundamentale ale socialismului.

Studiul vieții reale, optica nouă despre economia mondială, despre realitățile și relațiile din și dintre țările socialiste au condus la o concepție nouă, originală privind sfera de acțiune a legii dezvoltării inegale și în salturi. Spre deosebire de concepțiile care afirmă că această lege acționează numai în lumea capitalistă, generînd decalaje, inegalități, conflicte și tensiuni, schimbări în raporturile de forțe și lupte pentru reimpărțirea sferelor de dominație și exploatare — în socialism acționînd o „lege opusă”, cea a egalizării nivelurilor de dezvoltare al țărilor —, tovarășul Nicolae Ceaușescu, bazat pe realități, formulează teza potrivit căreia legea dezvoltării inegale și în salturi acționează în întreaga economie mondială, că și în socialism acționează și „va continua să acționeze legea dezvoltării inegale, dar și cea a dezvoltării în salturi care oferă posibilitatea lichidării mai rapide a subdezvoltării, a egalizării nivelurilor de dezvoltare” (13, p. 487). Această concepție nouă, ca și realitățile pe care se bazează, pun într-o lumină nouă problematica largă a subdezvoltării și decalajelor, cauzele lor mai vechi și mai noi, aria geografică de manifestare, consecințele lor asupra economiei mondiale, căile și mijloacele de eradicare, generează o viziune mai largă și deci mai realistă cu privire la schimbările din raporturile de forțe pe plan mondial, conduce la o înțelegere mai largă și mai profundă a recrudescenței — în ultimii ani — a luptelor pentru reimpărțirea sferelor de dominație și exploatare, a zonelor de influență între diferite state și grupări de state. De pildă, în această optică nouă, cauza fundamentală a subdezvoltării nu este redusă doar la dominația colonială ci dobîndește o explicație mai largă, prin „dezvoltarea unor popoare pe seama altora”, această cauză fundamentală îmbrăcînd forme specifice economice sau extraeconomice în diferite epoci istorice și diferite zone geografice. În concepția românească, a tovarășului Nicolae Ceaușescu, simplul fapt al existenței unor puternice decalaje, a deosebirilor dintre nivelurile naționale ale productivității muncii generează, chiar pe baza legii valorii, chiar în condițiile schimbului echivalent, un transfer gratuit de valoare din țările în curs de dezvoltare spre cele dezvoltate, un adevărat „tribut pentru subdezvoltare”. Este și acesta un motiv în plus pentru accelerarea dezvoltării economice a României, pentru acțiuni ferme la nivel mondial în vederea lichidării subdezvoltării și marilor decalaje. Faptul că acest mecanism al legii valorii acționează în întreaga economie mondială, prin intermediul prețurilor mondiale, conduce la ideea că țările socialiste sînt chemate să se afirme în primele rînduri ale luptei pentru o nouă ordine economică internațională.

VASILE IOȚA ■

În Mai, cînd rozele-nfloresc

(Urmare din pagina 1)

Recent, din presa cotidiană, un prim bilanț al muncii anului în curs ne-a reținut atenția și spunem de la început că e de bun augur această reîntoarcere la obiceiul de a ne cunoaște și omagia frunțașii. Astfel, în Prahova, la Tîrgu Jiu și la Brașov s-au repercutat succese demne de apreciat în întreprinderile de produse refractare. La Cluj-Napoca și la Constanța muncesc mai bine feroviarii. La Huși, la Slobozia, în Bihor revendică înțietatea textiliștii. La Ghimbav și la Piatra Neamț stau azi în frunte muncitorii întreprinderilor de celuloză și hîrtie. Alte orașe, cu vechi tradiții sau mai curînd recuperate din uitare, restituite toate unor ritmuri

noi de viață, între care Medgidia, Cîsnădie, Timișoara, Odorheiu Secuiesc sau Satu Mare, la rîndul lor, au un cuvînt mai greu de spus în alte îndeletniciri industriale, esențiale toate într-un peisaj laborios. Și nu începe nici o îndoială asupra adevărului că, așezate cap la cap, alături, și faptele de muncă invocate, și locurile renăscute ale împlinirii lor se rotunjesc într-o geografie grăitoare, rotundă ca și țara însăși. Țara munceste și semnul cel mai teafăr al adevărului acestuia e chiar puterea ei nedezmintită.

Țara munceste și acolo, în largul ogoarelor ei, prin țărâmi ei, unde s-au statornicit în vreme cîteva dintre rosturile noastre de căpetenie, rostul griului și rostul porumbului stînd, desigur, înaintea

tuturor celorlalte. Campania agricolă de primăvară este în plină desfășurare și, cu toate că lucrurile nu au decurs peste tot așa cum ar fi trebuit să decurgă, mai grabnic și fără poticniri negîndite, cu toate că și starea vremii s-a strădui să ne încurce și ea socotelile, ne apropiem, iată, și de clipa cînd ne vom putea sprijini neodihna și pe certitudinea unui agricol bogat. Și certitudinea aceasta nu se întemeiază numai pe constința lucrului încheiat cu bine, ci și pe dovada așezată înaintea tuturor de frunțașii acestei campanii agricole, că lucrurile se pot încheia și la timp în județele Mehedinți, Tulcea, Arad, Satu Mare, Bihor, Cluj, Bistrița-Năsăud sau Buzău, însămințarea porumbului este de mai multe zile o muncă dusă la capăt prin stăruință exemplară și cu spirit înalt de răspundere și tocmai aici, între cei mai buni, în lumina pîldei lor, se vădește și adevărul că se poate și așa, că proiectele spre materializarea că-

rora tindem, și pe termen scurt și pe termen lung, nu sînt de neatinți. Că planurile și proiectele de viitor în care investim încredere închid în spiritul și cifrele lor o cutezanță la îndemina oricăruia dintre noi, la îndemina țării întregi.

În anul jubileului de șase decenți de existență a Partidului Comunist Român, în ajunul unei zile a muncii asupra căreia acest jubileu transferă o strălucire particulară, îndemnul spre o cutezanță desfășurată lucid, în tiparele chibzuitei funciare a poporului care sîntem, adresat țărilor de tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu prilejul recnelor vizite de lucru întreprinse în mai multe județe, în Argeș, Sibiu, Olt, Teleorman și în sectorul agricol Ilfov, își are semnificația lui. Într-o țară a muncii, o sârbătoare a muncii se întîmplă prin efort necurmat, prin abnegație așezată fără rezerve în slujba propășirii patriei comune. Așa cum, de fapt, se și întîmplă.

UNITATEA, forță de bază a luptei clasei muncitoare din România

În glorioasa istorie a clasei muncitoare, care consemnează luptele și victoriile purtate de partidul clasei muncitoare din România, în loc de seamă îl ocupă făurirea, în aprilie 1944, a Frontului Unic Muncitoresc. Acest eveniment, petrecut acum 37 de ani, a marcat o etapă de seamă în drumul ridicării la luptă unită și activă a întregii muncitorimii din România, la legarea acestei lupte de acțiunea energetică de eliberare națională și socială a întregului nostru popor, a constituit pilonul în jurul căruia și prin intermediul căruia Partidul Comunist Român și-a lărgit colaborarea cu toate forțele patriotice, democratice, antihitleriste ale poporului român.

★

Încă de la apariția sa pe arena politică a României, clasa noastră muncitoare s-a afirmat ca forță socială cea mai înaltă, mai unitară și combativă. Unitatea și combativitatea ei au izvorit din identitatea intereselor și năzuințelor de clasă, determinate de realitățile specifice naționale, de problemele fundamentale ale dezvoltării țării, de tradițiile democratice și patriotice ale poporului român.

Crearea partidului politic al clasei muncitoare din România, în anul 1893, a marcat, odată cu ridicarea pe o treaptă superioară a luptei clasei muncitoare, și întărirea unității sale politice, ideologice și organizatorice, sporindu-se, astfel, rolul și influența sa în întreaga dezvoltare social-economică a României moderne. Acționând ca partid revoluționar unic al întregii clase muncitoare, P.S.D.M.R. a organizat și condus numeroase acțiuni cu caracter politic revoluționar, a desfășurat o bogată activitate teoretică și practică, a dezvoltat, totodată, largi raporturi de colaborare și înțelegere cu socialiștii, cu mișcările muncitorești din alte țări.

Unitatea mișcării muncitorești și socialiste s-a evidențiat în toată plenitudinea ei, cu prilejul făuririi statului național unitar român în 1918, precum și în cursul luptelor revoluționare de după primul război mondial, care au culminat cu Congresul de făurire a P.C.R., la 8 mai 1921. Dar, după cum este știut, mișcarea muncitorească avea să fie greu încercată prin sciziunea provocată în rândurile ei la începutul celui de-al treilea deceniu al secolului nostru. Aceasta s-a datorat pe de o parte politicii burgheziei de dezbinare a clasei muncitoare, iar pe de altă parte, unor factori externi, care s-au conjugat în opera nefastă de scindare a mișcării muncitorești și socialiste, pe plan național și internațional.

Cu toate acestea, în România, în centrul preocupărilor din cadrul mișcării muncitorești a stat mereu problema esențială a unității, ea constituind o tendință constantă, dominantă, care avea să se afirme plenar în timpul luptelor din anii crizei economice (1929—1933) în marea manifestație patriotică, antifascistă de la 1 Mai 1939 etc.

În anii dictaturii militar-fasciste și ai războiului hitlerist, Partidul Comunist Român a militat pentru făurirea Frontului Național Antihitlerist, cuprinzând toate partidele și grupările politice antifasciste, pe toți patrioții români. Baza acestuia trebuia să fie unitatea de acțiune și de vederi a celor două partide muncitorești, în ce privește sarcinile ce reveneau proletariatului în acea etapă de răscruce în istoria țării. „Fără unitatea clasei muncitoare nu se poate organiza cu succes nici unitatea de luptă pentru dezrobirea națională a poporului român” — sublinia Circulara C.C. al P.C.R. din iulie 1941, iar Platforma-program a C.C. al P.C.R. din 6 septembrie 1941 trasa ca sarcină principală tuturor comuniștilor „să lucreze la crearea Frontului unic al clasei muncitoare în întreprinderi cu muncitori social-democrați, național-tărăniști și fără partid. Însă, în același timp, trebuie realizat frontul cu P.S.D., cu conducătorii săi centrali și locali împotriva fascismului, dușmanul nostru comun”.

Anul 1943 a fost un an de inițiativă și contacte, de acțiuni comune. În ianuarie, C.C. al P.C.R. a propus C.E. al P.S.D. un acord de front unic pentru activități comune în vederea apărării intereselor vitale ale maselor muncitorești, împotriva hitleristilor și a regimului antonescian, eforturi comune pentru unirea forțelor progresiste și patriotice într-un larg front național antihitlerist; alcătuirea unui Comitet comun din reprezentanți ai C.C. al P.C.R. și C.E. al P.S.D.; stabilirea unui program de acțiuni comune; încheierea unui acord pe baza oricărui punct din platforma din 6 septembrie 1941 sau a oricărei propuneri concrete venite din partea C.E. al P.S.D. În februarie al aceluiași an, conducerea largită a P.S.D. a adoptat în unanimitate două rezoluții esențiale: una referitoare

la unitatea de acțiune politică a celor două partide muncitorești, iar cealaltă în legătură cu organizarea mișcării sindicale unice, recunoscute ca necesități imperioase ale momentului. Cum era și firesc aceste hotărâri au dat un nou impuls relațiilor dintre conducerea celor două partide.

Autodizolvarea Internaționalei Comuniste în mai 1943 a permis P.C.R. să se adreseze din nou, în cursul lunii iunie, „tuturor partidelor și organizațiilor politice”, chemându-le să formeze un Comitet Național de luptă pentru eliberarea țării, având ca sarcină imediată „să mobilizeze și să unească toate forțele naționale ale țării, fără deosebire de partid, în Frontul unic patriotic antihitlerist al poporului român”.

În toamna și în iarna anilor 1943—1944, tratativele între conducerea P.C.R. și P.S.D. au continuat, finalizându-se prin făurirea Frontului Unic Muncitoresc. De comun acord, conducerea celor două partide au hotărât ca vestea realizării Frontului Unic Muncitoresc să fie adusă la cunoștința opiniei publice prin manifestul de la 1 Mai 1944, larg difuzat în întreaga țară de militanții comuniști și social-democrați, de numeroși simpatizanți. În manifestul programatic al F.U.M. s-au chemat la luptă toate forțele, patriotice, democratice, antihitleriste pentru: „Pace imediată, răsturnarea guvernului Antonescu și formarea unui guvern național din reprezentanții tuturor forțelor antihitleriste din țară, sabotarea și distrugerea mașinii de război germane, pentru o Românie liberă, democratică și independentă”.

Făurirea Frontului Unic Muncitoresc a întărit rolul conducător al clasei muncitoare în mișcarea de rezistență, a exercitat o puternică influență asupra celorlalte clase sociale și grupări politice patriotice, asupra opiniei publice, a pus bazele pregătirii clasei muncitoare pentru acțiunea cu arma în mână în vederea răsturnării dictaturii antonesciene, izgonirii din țară a trupelor Germaniei naziste. Unitatea clasei muncitoare a constituit pilonul fundamental pe care s-a clădit, la scurt timp, largă coaliție de forțe care a creat cadrul politic necesar înlăturării actului demnității naționale din august 1944.

Făurirea unității de acțiune a clasei noastre muncitoare în aprilie 1944 a constituit coloana vertebrală și garanția unor succese hotărâtoare, la temelie de granit, a victoriei din august 1944.

Perioada profundelor mutații social-politice și economice pe care le-a trăit țara noastră în anii care au urmat înlăturării revoluției de eliberare națională și socială a fost și perioada consolidării unității de acțiune între Partidul comunist și Partidul social-democrat. În desfășurarea revoluției democrat populare, adoptarea unor poziții programatice comune în problemele esențiale la ordinea zilei și întărirea unității de acțiune au dat posibilitatea muncitorimii să grupeze în jurul său un larg evantai de forțe sociale și politice, interesate în lupta pentru dezvoltarea democratică a țării, în consolidarea independenței naționale a României. În munca unită desfășurată de comuniști, social-democrați s-a conturat o experiență pozitivă care pune în lumină concluzii noi, realiste, asupra necesității și posibilității colaborării dintre comuniști și socialiști. Sub acest aspect strădania celor două partide de a soluționa problemele politice pe baza unor hotărâri comune, prin măsuri și acțiuni corespunzătoare particularităților, specificului realităților românești, de a participa și direcționa activ procesul revoluționar, reprezintă contribuții însemnate la teoria și practica internațională privind unitatea mișcării muncitorești. Așa după cum subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu, „Făurirea partidului revoluționar unic al clasei muncitoare din România, în februarie 1943, a reprezentat și un eveniment important în mișcarea muncitorească internațională. România a fost una din primele țări în care s-a realizat unitatea organizatorică și politică a clasei muncitoare ca rezultat al unui proces istoric obiectiv”.

Punind în centrul preocupărilor de-a lungul existenței sale de aproape nouă decenii necesitatea luptei unite sub stindardul partidului său unic revoluționar, clasa muncitoare din țara noastră a dovedit în momentele decisive ale procesului revoluționar deplină înțelegere a acestui imperativ politic major. Prin munca sa plină de abnegație ea constituie un factor mobilizator și dinamizator al forțelor creatoare ale poporului nostru condus de partid, ea se dovedește a fi și azi cu prisosință la înălțimea răspunderilor istorice ce-i revin.

MIRCEA MUȘAT ■

SOLEMNITATEA DECORĂRII scriitorului Eugen Jebeleanu cu prilejul împlinirii vârstei de 70 de ani DECRET PREZIDENȚIAL

Pentru merite deosebite în domeniul creației literare și contribuția adusă la opera de construire a socialismului în patria noastră, cu prilejul împlinirii vârstei de 70 de ani, Președintele Republicii Socialiste România

decretează:

Articol unic. — Se conferă Ordinul „23 August” clasa I scriitorului Eugen Jebeleanu.

NICOLAE CEAUȘESCU
Președintele Republicii Socialiste România

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a înminat, vineri, într-un cadru festiv, scriitorului Eugen Jebeleanu Ordinul „23 August” clasa I, conferit, prin Decret prezidențial, pentru merite deosebite în domeniul creației literare și contribuția adusă la opera de construire a socialismului în patria noastră, cu prilejul împlinirii vârstei de 70 de ani.

La ceremonia decorării au participat tovarășii Dumitru Popescu, membru al Comitetului Politic Executiv, secretar al C.C. al P.C.R., Suzana Gădea, membru supleant al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., președintele Consiliului Culturii și Educației Socialiste, Emilia Sonea, adjunct de șef de secție la C.C. al P.C.R., George Macoveanu, președintele Uniunii scriitorilor, Constantin Chiriță și Laurențiu Fulga, vicepreședinți ai Uniunii scriitorilor, Ion Hobana, secretar al Uniunii scriitorilor.

Luind cuvântul, tovarășul Eugen Jebeleanu a mulțumit călduros tovarășului Nicolae Ceaușescu, conducerii de partid și de stat, pentru înalta distincție conferită. Încerc — a spus vorbitorul — o emoție deosebită în aceste clipe cînd primesc această înaltă distincție, pe care eu o consider o distincție acordată tuturor acelor scriitori din țara noastră care fac tot ceea ce este posibil ca să contribuie prin creația lor la construirea României noi, socialiste. Aș vrea să spun că de-a lungul acestor 70 de ani am încercat, în măsura posibilului, să aduc o contribuție — pe care o consider încă mică — la edificarea societății de astăzi. Consider că această apreciere înaltă se aduce literaturii noastre socialiste, care este o armă a păcii; ea se apleacă cu grijă asupra leagănelor, adică asupra viitorului, ca și asupra celor care s-au jertfit apărînd pămîntul țării, adică viitorul. Într-o lume care dă atîta pentru armele de război, poezia noastră este o armă a păcii și v-aș ruga să-mi

îngăduiți să închei acest cuvînt, vă mărturisesc, stăpînit de profundă emoție, citindu-vă aceste versuri: Aș trece prin gurile iadului / Cu ochii surizători / De-aș putea spera tare că oamenii / Se vor bombarda odată cu flori.

În încheiere, sărbătoritul a exprimat din nou profunde mulțumiri pentru cinstea ce i s-a făcut.

Adresîndu-se sărbătoritului, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU a spus:

Aș dori să-ți adresez încă o dată cele mai calde felicitări cu prilejul împlinirii vârstei de 70 de ani, dar îndeosebi pentru decorarea cu acest înalt ordin al Republicii Socialiste România, care reprezintă o apreciere a activității pe care ai desfășurat-o încă în perioada ilegalității, precum și în anii construcției socialiste, în domeniul literar, a activității pe care ai deșus-o în diferite sectoare, a contribuției pe care ai adus-o și o aduci și la dezvoltarea literaturii noastre, puse în slujba construcției socialismului, a umanismului revoluționar, a păcii și dreptății sociale, pentru contribuția generală adusă la făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate în România, la ridicarea bunăstării poporului, la întărirea independenței și suveranității patriei noastre.

Intr-adevăr, literatura are de jucat un rol important — ea l-a jucat și în trecut și trebuie să-l joace și în viitor — în formarea omului nou, cu o înaltă conștiință revoluționară, umanistă, ferm hotărît să-și făurească viitorul socialist și comunist, așa cum îl dorește, să-și asigure libertatea, independența, bunăstarea, într-o lume a păcii și colaborării internaționale.

Încă o dată îți adresez cele mai calde felicitări, în numele conducerii de partid și de stat, al meu personal, și-ți urez multă sănătate și succes în activitatea pe care o desfășori.

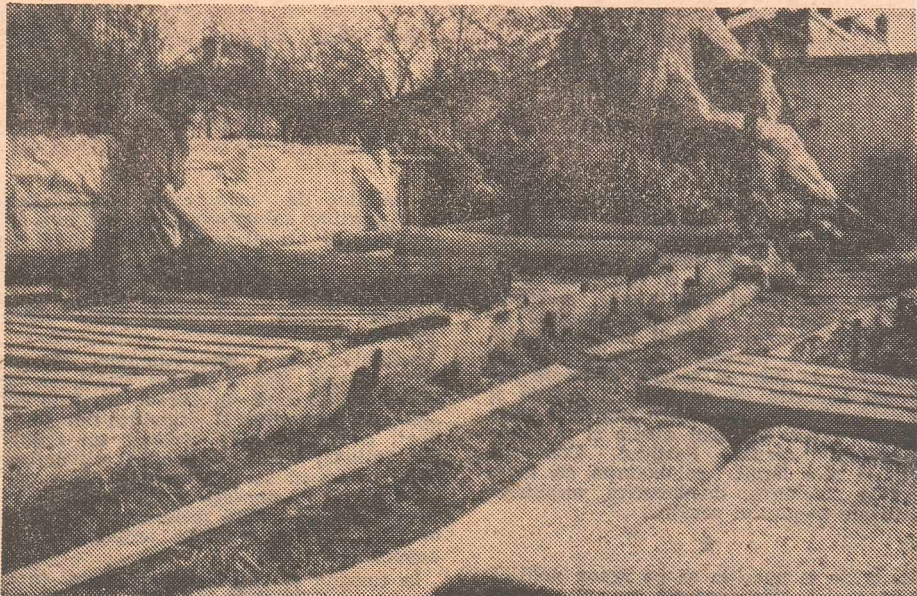
Tovarășii prezenți la solemnitate l-au felicitat, la rîndul lor, cu căldură, pe sărbătorit, adresîndu-i urări de sănătate și fericire, de noi succese în activitatea sa.

PĂMÎNTUL E BUN CÎT E OMUL DE HARNIC

Durata medie a vieții ajunge în comuna Măgurele la 75 de ani. Dar adevărata vîrstă a măgurenilor, legumicultori renumiți, nu poate fi măsurată decît prin vîrsta pămîntului muncit de ei. Măgurenii visează, cînd dorm, solarii, răsaduri, irigații, legume timpurii. Iar cînd se trezesc, cu noaptea în cap, iau pămîntul sub stăpînire, și-l fac să rodească pentru toate anțimpurile. Cîțiva dintre ei — oameni de frunte ai comunei — ne spune primarul Stoica Marin, oarecum jenat că îi omite pe ceilalți la fel de harnici — Niță Dumitru, Nicolae D. Nicolae, Bogdan Bogdan, Ion Anton zis, nu întîmplător, „Legumă”. Cristea Ion, familia Minciu.

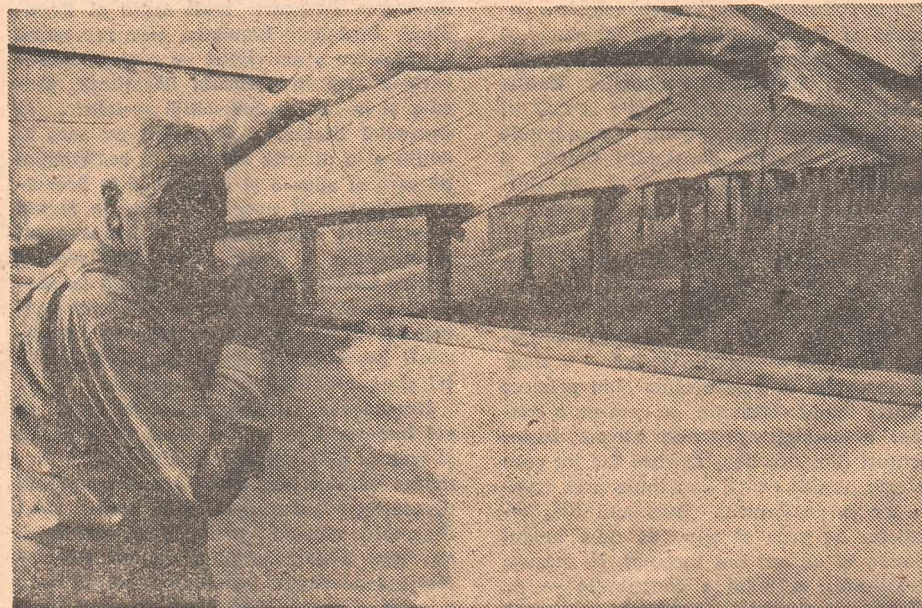
Peste gard, sfătoși și luți la privire, pensionarul Niță Florea și soția sa Petra. Nea Florea avea treabă pe lotul din apropierea casei, la salată. Era intrucîtva supărat că alții, și privea de-a lungul peste cîmp, nu-și iubesc pămîntul așa cum trebuie. Nu de alta, da pămîntul e bun cît il omul de harnic. Și cel harnic se vede și la tinerețe, și la bătrînețe. Și se vede. Căci pe lingă 3000 de fire de roșii, pe lingă verdețuri, salată, ceapă, zarzavat, familia Niță are și un petic de vie, unul de porumb, și vreo 200 de metri pătrați pentru căpsun.

Pe tovarășul Bogdan Bogdan l-am aflat la Ferma legumicolă nr. 2 a C.A.P. Măgurele. Dinsul este șef de echipă aici dar asta — zice — să n-o scrieți, pentru că hărnicia mea nu se trage din șefie. Aici avem 65 de hectare pe care le cultivăm, în principal, cu usturoi, mazăre, roșii timpurii și de vară, spanac. Despre ceapă nu mai scriem pentru că se vede din fotografie. Despre hărnicie la fel. Ce nu se vede însă în fotografie este că Bogdan Bogdan împreună cu soția sa Maria au pus pe picioare în spatele casei solarii proprii pe o suprafață de 500 de metri pătrați. Pentru început cultivă roșii.

Constantin, Gherghina, soție, și Mihaela, fiică, elevă în clasa a IV-a, sînt cealaltă parte tot așa de harnică a marii familii Minciu. În curte o Dacia 1300. De mașină nu prea are timp pentru că pămîntul și legumele îl cheamă mereu. Gospodarul spune că de fapt îl strigă oriunde s-ar duce. De lingă pămînt nu poți pleca. El este bun pe cît știi să-l muncești și să-l respecti. Mihaela vorbește puțin și știe să facă multe, încearcă să ne convingă tatăl ei. Nu era nevoie. Ne-a convins ea singură.

La 75 de ani despre Iancu Minciu se poate spune orice în afară de faptul că este bătrîn. Pămîntul „il știe”, l-a învățat adică de la bătrîni săi, cum ne spune „tinăra” lui soție Dumitra în vîrstă de 74 de ani. Din solarile lor, ce se întind pe sute de metri pătrați, vor ieși roșiile din solarile Bizon și Triumf. Împreună cu „copiii”, Marin, 47 de ani, și Dumitra, 40 de ani, legau firele la roșii și udau răzoarele. Nea Iancu ne-a zis că în grădină își găsește locul și conopida, și varza, și salata, și ceapa, multe verdețuri și un porc pe care îl are contractat. Și ne-a mai zis că încă din iarnă nu mai avea astîmpăr și toț voia să se apuce de treabă iar acum singurul lucru care-i stă de-a curmezișul sînt nopțile pe care le-ar dori zile, sau dacă asta nu se poate măcar să fie ceva mai scurte. Pentru că are multă treabă care nu așteaptă aminare.

Un cal alb, necoborît din legendă. La Măgurele caii, deși încă puțini, sînt un lucru firesc. Și cine are un cal și e un om harnic face ceea ce face muncitorul Tănase Niculae. Pregătește pămîntul, un pămînt gras, pentru a-și da măsura viitoare. Plugul și căruța, vechi dar folositoare, sînt rămase de la al bătrîn. Iar calul Mircea ascultă de stăpîn și trage brazdă lucioasă în care parcă se oglindește soarele la asfințit. Sînt mulți gospodari la Măgurele, mult mai mulți decît pot cuprinde cuvintele și fotografiile.

Reportaj de MARIAN CONSTANTINESCU
Fotografii de MIRCEA HUDEK

OSTROV, comună mândră, oameni vrednici

De cum traversezi Dunărea lângă Călărași, folosind bacul, reiei asfaltul și intri în județul Constanța, prin Ostrov. În județ intri, în Ostrov mai puțin, căci satul de reședință rămâne în stînga și, aliniat fluviului, în vreme ce șoseaua cîștigă în înălțime și drumul ei spre litoral se deapănă printre văi fără sfîrșit și pe spinării de dealuri cu nume ciudate, Seral cea bair, Trancovița, Cărămădiu etc. Printre ele, tupilate în pînii de văi, se rostulesc celelalte sate ale comunei, Bugeac, Esecchio, Galița, Almaliu și Gîrlita, ele inese sunînd straniu, ca o dovadă că stăpînirile trecute, chiar trecătoare cum au fost, și-au pus pecetea peste onomastica unui loc așezat la răscruce de vînturi și, azi, la granița cu Bulgaria.

Ostrovul e, cu dovezi, o așezare veche, după cum lămurește monografia comunei înfocmîtă de un localnic, profesorul Marin Ușurelu. S-au descoperit, la Gîrlita, urme din epoca fierului, iar la Ostrov au fost dezvelite recent, mai ales prin strădania arheologului Petru Diaconu, ruine ale unui castru roman datînd din primele secole ale erei noastre. Hărți medievale, austriece și rusești pomenesc de Garlitz, iar Ion Ionescu de la Brad scrie mai tîrziu, în a sa „Excursie agricolă în cîmpia Dobrogei”, că satul Ostrov era, la vremea aceea, locuit în exclusivitate de români. Situat cam peste mină, Ostrovul a fost, pînă la Eliberare, un sat mai degrabă uitat, lăsat în voia soartei și a Dunării care, mîrgîindu-l pe lungimea a 8 kilometri, i-a pricînit destule necazuri. La 23 August 1944, el se lăuda, reluînd monografia citată, cu 6 hanuri, 20 de circiumi, 43 de prăvălii, 9 mori de apă, 3 sfonării, o tăbăcărie, 336 de cai și 596 de boi și, firește, cu o multime de case, pitice, ingenuncheate, al căror calabalic se muta, cînd răbufnea fluviul, într-o roabă și se suia pe cel mai apropiat deal.

Apropiindu-se de 100 de ani, lipsindu-l numai 2 pentru a-i împlini, Vasile Constantin își aminteste de vremurile acelea și se bucură că au trecut, căci, au fost, zice, sărace lipite pămîntului. Azi, cînd Ostrovul a prins și prinde tot mai mult gustul cîșmelei și al apei calde, urcâtă pînă la etajul 4 al blocurilor din centru, pămîntul a rămas, desigur, același, frîmțat și zgîrcit, dar oamenii, deveniți stăpîni pe viețile și avuțiile lor, s-au / pornit să-l transforme, să-l imbunzească, izbutind adevărate minuni. În cele două C.A.P.-uri, unul la Gîrlita (președinte Stan Mertoiu), celălalt la Ostrov (președinte Constantin Călin), producțiile au crescut de la an la an, atîngînd 3 mii de kilograme la grîu și

4 mii la porumb, în condiții de neîrigare și de luptă continuă, crîncenă, cu bălțirile, cu hărțuierile Dunării. Cu timpul, ajutați, ostrovenii și-au descoperit o nouă vocație, cea de industriași, realizînd, anual, beneficii importante din valorificarea resurselor locale, a răchitei, a stufului, a balastului, ultimul recuperat din fundul Dunării. Ei scot, nu-i nici o metaforă, bani din piatră seacă, exploataînd carierele de la Gîrlita și Cisica. Fac, într-un an, 1 milion de cărămizi din care, în vremea din urmă, vind tot mai puține. Nu pentru că n-ar găsi clienți, ci pentru că le folosesc pentru ei. Șoferul Ion Rahoi, de pildă, și-a clădit casă cu etaj, iar tehnicianul Victor Stroe l-a imitat, dacă lucrurile nu s-or fi petrecut cumva invers. Mai ambițios, învățătorul Ion Pislaru și-a ridicat o vilă, neuitînd să scrie pe frontispiciul ei anul zidirii, 1980. Altădată presărat cu hanuri răpănoase și circiumi de ocazie, centrul Ostrovului e, azi, nou și modern, prîvind scurgerea Dunării de la înălțimea etajului 4. Între alte dotări recente, prezentate cu o mindrie lesne de inteles de primarul Constantin Ghiță, se înscriu cîminul cultural, liceul agroindustrial și, ca să încheiem lista, dispensarul. La dispensar lucrează 4 medici, soții Ionescu, Maria și Sorin, fiind veniți cu repartitiile și, mai mult decît atât, fixați la Ostrov, decisi să rămîna.

Ce ocupații mai au localnicii? Cultivă vița-de-vie, dar despre asta va fi vorba mai tîrziu. Prind pește. Întreprinderea piscicolă avînd un plan de 750 de tone, mereu respectat și mereu depășit. La Ostrov sînt înregistrate 175 de bărci, mijloc de transport prețuit și, în unele perioade ale anului, indispensabil în comună. Ele sînt trecute în actele căpitaniei portului, o instituție redutabilă chit că, pe stătele ei, figurează doar 3 oameni, căpitanul Gheorghe Eneșcu, un motorist și un casier? ! La ocolul silvic se fac coșulețe, unele pentru export, iar producția industrială atinge, la nivelul comunei, 4 milioane de lei anual. E, firește, încă puțin, dar satul nu-i greu de detectat și el le dă locuitorilor comunei încredere în viitor, căci drumul pe care se află angajați, în frunte cu comunistii, e cel al satisfacțiilor și bunăstării.

Baza avuției comunei o constituie însă vița-de-vie, strugurii, căci de aici, de la I.A.S. Ostrov, se exportă 40 la sută din strugurii de masă ai țării, spre Finlanda, Irak, Danemarca, Olanda, Cehoslovacia, R.D.G. și așa mai departe. I.A.S.-ul are, fiind unitate specializată, 1.846 de hectare și, la vedere, la sediu, o întreagă colecție de ordine și medalii, regula jocului fiind anul și distincția. Să argumentăm, Ordinul Muncii clasa I în 1974 și 1975, Ordinul Meritul Agricol clasa I în 1976, același ordin, clasa a II-a în 1977, titlul de Erou al Muncii Socialiste tot în 1977, Ordinul Muncii clasa a II-a în 1978 și, recent, clasa a III-a pentru încheierea cincinalului pe locul 3 pe țară. Oricît am vrea, nu putem separa aceste onoruri, dobîndite prin pricepere și sudoare, de activitatea inginerului horticol Gheorghe Lozoveanu, directorul unității și, în aceeași ordine de idei, om dintr-o bucată, harnic și neobosit.

E suficient să precizăm că la venirea sa la Ostrov, în 1971, producția medie la hectar era de 7 mii de kilograme de struguri și că ea atinge azi, în unele ferme, în cea condusă de Marin Mazilu, de pildă, sau în cea de care răspunde Tudor Nicola, 25 de mii, numai planul prevăzînd 17 mii !! În săși biografia lui Lozoveanu, ajunsă în pragul a 47 de ani, oferă o sumedenie de pilde. A încercat multe, o școală pedagogică, ba chiar una de muzică, după care, adunîndu-se, a obținut, în 1958, diploma de inginer horticol. Cu ea în buzunar și cu un geamantan în mină, s-a prezentat la I.A.S. Niculițel, județul Tulcea, unde i-a fost dat să devină, arătîndu-se muncitor și devotat, director în 5 ani. Remarcat, a fost promovat în minister pe o funcție de mulți invidiată, ca inspector general, dar omului i s-a părut biroul prea strîmt și, la cerere, s-a reintors în producție, la I.A.S. Cernavodă și, după cîteva luni, la I.A.S. Ostrov, de unde speră să iasă la pensie.

Aici a luat-o de la zero. Fermele n-aveau lumină, apa potabilă lipsea, vilele nu erau irigate, nu știa stînga ce făcea dreapta. Și-a sulfecat minecile, a încălecat tractorul și, în asta crede că stă cheia succesului, s-a înconjurat de oameni tineri și dornici de muncă. A împărțit ziua în două, 18 ore de lucru și 6 de somn, iar rezultatele n-au întîrziat să apară deși, firește, nimic n-a venit de la sine, ci totul s-a realizat prin trudă, prin chibzuință și prin pasiune. Și-a format, prin forța exemplului, un colectiv unit și, azi, cînd realizările I.A.S.-ului sînt cele care sînt, cincinalul terminat cu 10 luni mai devreme, beneficiile depășite cu 57 de procente, cheltuielile la 1.000 de lei producție marfă reduse cu 15 la sută etc., e mîndru că o parte din foștii săi coechipieri au devenit, ei înșiși, directori. Gheorghe Glă-

man la I.A.S. Medgidia, Gheorghe Georgescu la I.A.S. Cernavodă. Așa rînduindu-se lucrurile, nu-i de mirare că Gheorghe Lozoveanu a rămas fidel principiului de a-i arunca pe oameni, cit mai repede; în foc și a le da tinerilor responsabilități mari. Fost tehnician, Gheorghe Matei a absolvit facultatea în 1968, dar e în prezent, și nu de ieri, de azi, director tehnic. Fiu al Ostrovului, Marcel Cazacu n-are decît un an de cînd și-a luat diploma de inginer, cu toate astea conduce o fermă, ba încă una foarte grea, iar rezultatele probează că directorul n-a greșit cînd i-a acordat încredere și delegație de șef!

Se lucrează la I.A.S. cu tragere de inimă și în acord global. Aliate, aceste argumente bagă în buzunarele oamenilor, anual, 14-15 mii de lei peste retribuții, oamenii fiind, desigur, mulțumiți, fie că e vorba de veterani ai unității, Constantin Palade, Nicolae Stoicescu sau Ion Primaru, fie că e vorba de nou-veniții, soții Leonidia și Ștefan Marcovici, Floarea și Gheorghe Neagu, ingineri, fie că e vorba de alții, de mecanizatori ca Traian Bărbu, Floarea Geaulea, Ion Soare, Gheorghe Roșu, Anghel Ghegeliu sau Dumitru Stănescu. Din cîștigurile lor, tot mai rofunde, tot mai consistente, pe măsura muncii, ostrovenii își ridică puzderie de case, una mai arătoasă ca cealaltă, schimbînd fața și, implicit, destinul comunei.

De cum traversezi Dunărea lângă Călărași, folosind bacul, reiei asfaltul și intri în județul Constanța, prin Ostrov. Chiar dacă satul de reședință se ferește spre stînga soselei, la Dunăre, merită să vă abateți din drum și să cunoașteți o comună mîndră și niște oameni vrednici. Vrednicii pentru ei și pentru țară.

OVIDIU IOANIȚOIA ■

Marile ambiții ale unui sat mic

Istoria mai nouă a satului Smirna începe, în cîteva privințe, aflarea unor învîtăminte fotoastate celor ce, cu puteri mai mici, au năzuințe cum la prima vedere s-ar crede că numai cei cu puteri mai multe pot sau trebuie să le aibă. Pînă în urmă cu vreo zece ani, de numele acestui sat aflat în nordul Bărăganului ia-loniteau nu se știa decît prin împrejurimi, prin satele vecine. Smirna trăia în umbra numelui Griviței, comuna de care a aparținut și aparține, cu vremea, însă, acest cîtun cu 1.400 de locuitori, a cărui populație ar încăpea, asadar, în cîteva blocuri într-un oras, și-a făurit o faimă durabilă și a ajuns ca să fie vestit mult mai departe de cereul așezărilor din preajmă.

În 1966, cînd inginerul Vasile Berbecel a terminat facultatea, cerea să lucreze în același C.A.P. unde munceau și părinții lui, Ion și Maria. „Plecăm, zice, pe un drum pe care îl cunoașteam. Lăcrasem și eu aici înainte de a fi student și, după aceea, în timpul vacanțelor. Nu se obțineau producții mici, dar nici nu se putea afirma că se obțin producții mari. Ceva peste 2.500 la grîu și cam 3.000 de kilograme de porumb la hectar. Credința oamenilor era că se apropiaseră de maximele posibilități, ale pămîntului și ale lor”.

În 1970 s-a pus problema de a fi ales un nou consiliu de conducere. Atunci a devenit președintele C.A.P.-ului. Avea 27 de ani. Și-a ales o echipă alcătuită tot din tineri. În rîndul unităților cooperatiste, echipa de conducere de la Smirna avea cea mai mică medie de vîrstă. Acum, amintindu-și acei ani, Vasile Berbecel adaugă:

„Sper să ne fi dovedit tineretea în primul rînd prin înțelegerea faptului că tineretea, prin ea însăși, nu înseamnă nimic. În ce ne privește, am vrut să însemne ambiție și poftă de muncă. Satul nostru nu era trecut pe nici o hartă. Numai cu agricultura puteam încerca să fim și noi remarcate”.

Bilanțul primului an a înregistrat o creștere a producțiilor, la toate culturile. „Oamenii, continuă președintele de astăzi al C.A.P.-ului, au mai prins curaj. Vorbeau între ei: „să stii că or să facă ceva băieții ăștia! Adică noi. Dar tot ei puneau, după aceea, sporurile de recoltă pe seama unor plozi venite la timp. Nimic de zis, chiar plouase la timp. Însă în al doilea an producțiile iarăși au crescut. Atunci am luat, pentru prima oară, Ordinul Muncii. În al treilea an am primit această distincție, pentru producții și mai bune. Acum, ca să fim sinceri, oamenii credeau că se poate merge și mai departe, însă asupra acestui fapt tocmai noi nu mai eram chiar atît de siguri. Pe scurt, nu credeam că o să mai rezistăm mult în ritmul prea accelerat pe care ni-l impusesem. Am făcut o sedință cu ușile închise. Aveam de ales: ori consolidăm rezultatele bune de pînă atunci, ori ne hotărîm să ținem punțile în urmă și să intrăm în zona ce ni se părea altădată cu totul inaccesibilă, a producțiilor de vîrf, a recordurilor”.

Dacă au ales a doua cale este pentru că, dincolo de ambiția vîrstei ce în mod firesc avea să alegă o cale temerară, inginerul Vasile Berbecel era convins, atunci ca și astăzi, că de cea mai mare importanță în agricultură rămîne alegerea unor tehnologii adecvate și respectarea lor riguroasă, ceea ce înseamnă că obținerea unor recolte bune nu reprezintă un secret decît pentru specialiștii care pe vremea studenției chiuleau de la cursuri ori, mai în vremea din urmă, n-au prea călcat pe la recitările organizate pentru ei. Treptat, cooperativa și-a statornic nivelul producțiilor la aproximativ 8.000 kilograme porumb boabe (în condițiile unui pămînt neirigat), 5.000-6.000 kilograme de grîu, peste 3.000 kilograme de floarea-soarelui și cam 50.000 kilograme sfeclă-de-zahăr la hectar, fiind distinsă de patru ori cu Ordinul Muncii clasa I, de cinci ori cu Meritul Agricol clasa I și, așa cum înainte oamenii citiseră numai în ziare și auziseră

că se întîmplă numai altora, de două ori cu înaltul titlu de „Erou al Muncii Socialiste”. În 1977 C.A.P.-ul Smirna obține locul întâi pe țară în întrecerea socialistă cu celelalte cooperative agricole, reconfirmînd, în 1980, prin obținerea locului al doilea, rivna acestui sat mic de a se menține în prima linie a agriculturii românești. În iarna trecută, tot de aici a plecat chemarea la întrecere pe anul în curs, adresată celorlalte cooperative. Și cum în ziua cînd am fost la Smirna, tocmai se încheiasă semănatul porumbului pe cele 700 de hectare, inginerul Vasile Berbecel ne spunea că în campania de primăvară oamenii au făcut tot ce a depins de ei pentru ca în cadrul acestei întreceri să se situeze pe un loc de frunte: „Am avut și avem în vedere nu densitatea în sine, adică numai un număr anumit de plante la hectar, ci o densitate uniformă pe întreaga suprafață cultivată. Masinile au fost reglate la 70 de centimetri între rînduri și la adîncimea de însămîntare de 5-7 centimetri. Această adîncime mai mică, recomandată în special în anul cu umiditate suficientă în sol, duce la micșorarea perioadei de vegetație și la răsărirea uniformă a plantelor, ceea ce este un lucru extrem de important. Pentru executarea unor lucrări de calitate am semănat cu viteza redusă, tocmai pentru a încorpora semințele la aceeași adîncime. Mecanizatorii, cu toții oameni de nădejde, Ion Axinte, Nicolae Popa sau Ion Rotaru, de exemplu, au fost obligați să controleze la fiecare brazdă semănătoarea, iar prin ordinul de lucru primit și-au asumat întreaga răspundere pentru lucrarea executată”.

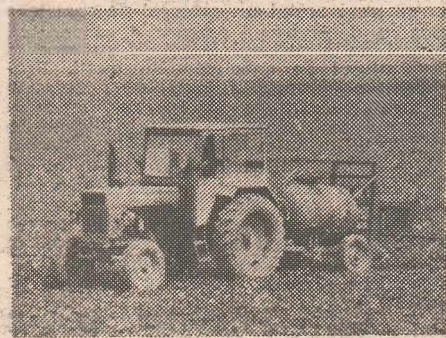
Acest fel de înțelegere a răspunderii fiecărui nu trebuie să mire pe nimeni dacă ne gîndim că singura sursă de venituri a celor din Smirna este recolta pe care se străduiesc s-o obțină. De aceea ei știu foarte bine — aceasta este chiar viața lor — cit de mult adevăr cuprindeau cuvintele și indemnul roșite de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la recentul Congres al țărănimii, și anume că singura cale de creștere a bunăstării celor ce muncesc în agricultură este sporirea producțiilor agricole.

Depășirea producțiilor planificate și livrarea către fondul de stat a unor produse de calitate superioară a permis încasarea unor sume de bani — cu sporuri de preț pentru cantitățile suplimentare livrate — incît averea obstească a crescut la 82 milioane de lei (de la cele 10 milioane din 1970, cînd a fost ales noul con-

siliu de conducere), iar valoarea normei convenționale a ajuns la 80 de lei. În acest fel, Smirna se numără printre satele unde oamenii sînt cel mai bine răplățiți. Desigur, putem transcrie aici și cîteva nume, Gheorghe Grecu, de exemplu, sau Cecilia Mihalcea, Andrei Constantin, Vasile Bercea, Sever Brăcaei, însă numărul lor ar trebui să fie de ordinul sutelor fiindcă din cei 500 care muncesc la C.A.P. — adică toată populația activă a satului — majoritatea obțin cîștiguri mai bune, ni se zice, decît ar fi să le dobindească la oras. Iar cea mai bună dovadă în această privință este că oamenii se îngrijesc nu numai de cele necesare traiului zilnic și confortului vieții în noile lor case de la Smirna dar, de cîteva ani încoace, se uimesc chiar ei pe ei înșiși prin hotărîrea lor de a rupe cu credința mai veche că niciodată nu merită să cheltuești banii greu muncii numai ca să te plîmbi. Mai mult de jumătate din sat a văzut, cum s-ar zice, la fața locului, jumătate de Europă. „Plecările astea, spune Vasile Berbecel, au și ele o regulă. În fiecare an pleacă numai capii de serie, ca la tenis. Pleacă numai echipele care au obținut cel mai mult porumb, grîu, lapte etc. Anul acesta au plecat 120. Anul trecut, 80 de oameni”. Orice plecare, mai aflăm, are un ritual al ei. În primul rînd, fiecare își toarnă un costum nou, la croitorie, și are grijă să treacă și pe la frizeria comunei de unde, ca orice țaran care se respectă, iese tuns frantuzeste. Femeile se coafează, de bună seamă, sau, în termenii nefrantuzesti, își pun părul pe moate. Înfașurarea finală este aceea a unui grup de senatori de drept călătorind împreună cu soțiile lor în căutarea infinitelor nuanțe ale spectacolului lumii. Pînă la proba contrarie cînd nasturele de la gulerul cămășii este deschiat, iar nodul cravatei se cuvine a mai fi și el slăbit puțin, iar în avionul de Moscova, Budapesta, Belgrad, Praga, Berlin răsună un strasnîc și invincibil „Aseară ti-am luat basma”.

„Am vrut, zice inginerul Vasile Berbecel, să scoatem omul din nostalgia lui de țaran, ca să zic așa, învățat să fie rusinos și cînd trebuie și cînd nu trebuie, să stea întotdeauna ceva mai în spate ori să se ridice mereu în picioare cînd trece altul pe dinaintea lui, chiar cînd acela poate că are mai puține merite pe lumea asta. Așa am crezut, am făcut și credem că n-am greșit”.

DUMITRU CONSTANTINESCU ■

O senzațională premieră științifică:

Motoare românești cu energie moleculară

În laboratoarele catedrei de mașini de construcții a Facultății de utilaj tehnologic, Institutul de construcții București, se naște poate o idee care va înriuri, într-o măsură importantă, dezvoltarea energetică. Specialiștii din fața noastră, care abordează pentru prima oară motoarele acționate cu energie moleculară, de mare nouitate pe plan mondial, își cumpănesc cu grijă cuvintele, nu se lansează în afirmații hazardate, se feresc să spună mai mult decât ceea ce au realizat până acum în mod efectiv și se întemeiază strict pe fapte și pe experiențe. Și totuși, subiectul este fascinant, „miza jocului”, dacă ne putem astfel exprima, fiind considerabilă: în adevăr, în final se vizează, nici mai mult, nici mai puțin, înlocuirea petrolului în motoarele termice și alte instalații energetice.

În cele ce urmează nu vom da detalii tehnice, vom vorbi doar despre ideea în sine și primele experimentări. Interlocutori: șeful catedrei, profesorul universitar doctor inginer Gheorghe S. Pană, șeful de lucrări inginer Constantin Romeo, cercetătorul științific principal Dan Văiteanu și proiectantul principal Romulus Murg de la Centrul de cercetări terotehnice I.T.B., angajați în descifrarea tainelor unei energii până acum neglijată. Literatura mondială de specialitate conține rare referințe la această problemă, deci se pare că specialiștii bucureșteni au pornit pe o pistă puțin sau chiar deloc bătută. Pentru a-i desprinde semnificațiile, ei evocă foarte pe scurt și schematic evoluția energetică: folosirea căderii apelor, „roata morii”, primele rudimente de mașină cu aburi din antichitate (Heron din Alexandria), motorul cu aer cald Stirling (precursorul lui Watt), motoarele cu aburi, cele cu ardere internă, energetica nucleară.

Se naște impresia că în ultimele decenii omenirea a făcut saltul la energetica nucleară neglijând în mod nejustificat o etapă intermediară: folosirea energiei moleculare interne, mult mai adecvată posibilităților tehnologice ale secolului XX, intrucât ea este inepulzabilă, economică în cel mai înalt grad, ușor de stăpinit și nepoluantă — caracteristici inaplicabile energeticii nucleare actuale, bazată pe fisioane.

— În ce constă și cum gândiți că se poate folosi în scopuri practice energia moleculară internă?

— Principiul este simplu: se introduc într-o incintă etanșă doi agenți cit mai diferiți din punct de vedere energetic, al temperaturii și al presiunii — două gaze aflate unul la câteva zeci de grade sub zero, altul la câteva sute de grade plus. Intervine un șoc puternic între molecule, cu eliberarea unei părți din energia moleculară înmagazinată în ele, iar această energie devine imediat utilizabilă. Fapt curios: fenomenul a fost observat mai de mult la noi de către petrochimiciști, dar, negăsindu-se metode de captură și transformare practică, această linie de cercetare nu a fost urmată până în prezent. Ne străduim s-o facem noi acum.

Nu este exclus — opinează interlocutorii noștri — ca să se repete ceea ce s-a mai întâmplat odată cu energia nucleară: Rutherford și alți savanți de la începutul secolului i-au intuit magnitudinea, dar nu credeau în posibilitățile de utilizare în practică. Apoi s-au descoperit fisioanele și fuziunea nucleelor, s-au construit centra-

le atomice... Nici energia moleculară internă nu a putut fi stăpinită până în prezent, dar iată, cercetătorii români care o studiază pentru prima oară la noi prin prisma aplicării în economie întrevăd perspective în această direcție, o văd acționând agregate și motoare mobile, ba chiar și instalații energetice masive, termocentrale etc., cu eliminarea totală sau parțială a petrolului. Este, deocamdată, doar o ipoteză de lucru și nimic mai mult, totuși, cum se va vedea, argumente în acest sens, susținute de experimentări și modele funcționale, nu lipsesc.

Se naște însă mai întâi o întrebare firească: oare în noul sistem petrolul nu ar fi înlocuit cu o materie primă la fel de scumpă sau a cărei manipulare s-ar dovedi la fel de costisitoare în final? Se pare că nu.

— Tocmai în aceasta constă unul din avantajele esențiale ale energiei moleculare: pentru a o obține se pot folosi gaze larg răspândite în natură sau care acum se irosesc în procesele tehnologice, sint valorificate insuficient sau își găsesc utilizări restrinse — de la vaporii de apă la azot, bioxid de carbon, amoniac, biogaz etc. Firește, lucrurile în practică nu se prezintă la fel de simplu, șocul molecular nu apare decât în anumite condiții de temperatură, presiune etc. și doar atunci când există anumite proporții între cei doi agenți. Dar nu la detaliile tehnice ne referim aici, ci la principiul însuși.

O altă cale complementară studiată de colectivul bucureștean: tot prin șoc molecular între doi agenți diferiți din punct de vedere energetic etc. să se accelereze transferul de căldură. Procedul reclamă materiale și tehnologii mai rafinate, fiindcă temperaturile și presiunile implicate sînt mai joase. De fapt, ce ar însemna „accelerarea transferului de căldură”? Să ne întrebăm ce se întâmplă într-un motor obișnuit cu ardere internă, de pildă „Dacia-1300”. O știe și un copil de școală: se aprinde un amestec carburant care arde rapid; presiunea gazului crește și ea este dependentă de timpul care trece de la amorsarea flăcării până la arderea completă a amestecului; dacă acest interval se scurtează, pistonul nu mai are timp să se deplaseze și presiunea atinge rapid valori mai ridicate, deci sporesc corespunzător forța, lucrul mecanic, randamentul. Iată de ce apare extrem de avantajos un transfer cit mai rapid de căldură de la punctul de amorsare a flăcării în toată masa fluidului de lucru, acesta fiind și motivul pentru care folosim benzină superioară. Or, sus-menționatul colectiv de cercetători se întreabă: de ce în loc de hidrocarburi scumpe să nu folosim în acest scop un gaz sau un amestec de gaze pe care, PRIN ȘOC MOLECULAR, să le obligăm să-și mărească rapid volumul? Din nou — energia moleculară internă! Să rezumăm:

Introducînd, în condițiile mai sus-amintite, doi agenți într-o incintă etanșă, ei pot reacționa în două moduri:

● la început se obține o detentă rapidă cauzată de accelerarea transferului de căldură (de la agentul cald la cel rece), ca într-un motor obișnuit de automobil;

● dacă se modifică parametrii inițiali și se folosește o aparatură mai pretențioasă de reglare și comandă, se atinge un nivel superior, extrăgîndu-se mai mari cantități din energia conținută în mole-

cule (exces de transfer de căldură) și putîndu-se acționa instalații energetice masive, inclusiv termocentrale.

Toate acestea par speculații teoretice desprinse de cerințele imediate, dar realitatea este alta: în laboratoarele catedrei s-au creat modele funcționale, principiile implicate găsindu-se confirmarea în practică, deși nu toate reacțiile chimice au fost elucidate pînă la capăt. „Important este — subliniază profesorul Pană — că rezultatele de pînă acum sînt multumitoare și că ele ne îndreptătesc să perseverăm în această linie de cercetare de interes național”.

Se întîmpină însă și unele dificultăți să le spunem extrăștiințifice: cercetătorii nu dispun de aparatură de mare precizie pentru punerea în evidență a fenomenelor în sensul stăpînirii lor depline. Pentru ca noua tehnică să fie perfectionată și adusă la nivelul cerințelor actuale se cer debitmetre de precizie și injectoare de tip special (se pot fabrica în țară!), traductori de presiune și instalații de măsurări și înregistrări etc. În fine, pentru realizarea modelelor mai evaluate este necesară, firește, o permanentă colaborare cu alte instituții, dar o comandă pe căi „normale” (adică birocratice, neținînd seama de caracterul dinamic al cercetării științifice) durează uneori, în mod nejustificat, luni de zile, fără a mai vorbi de faptul că experimentările și însăși logica internă a cercetării fac necesare permanente modificări. Alte luni de așteptare? (Ni se citează exemplul unei comenzi destul de simple pentru o altă idee tehnică și a cărei realizare a durat un an și jumătate.) Soluția: înființarea unui mic atelier de prototipuri pentru motoarele moleculare. Avînd în vedere amploarea și implicațiile acestei cercetări pentru economia națională, este de așteptat că se vor găsi soluții adecvate.

Iată acum și alte rezultate privind motoarele moleculare obținute de către cercetătorii bucureșteni:

● Lucrul mecanic furnizat de modelul experimental a fost folosit la antrenarea unui generator electric, care, la rîndul lui, a furnizat energie la consumator. ● Calcule preliminare indică un randament acceptabil. ● Nu se consumă nici o picătură de petrol! ● Se valorifică superior resurse naturale ieftine. ● Prin modul de funcționare a motoarelor descris mai sus (șoc molecular) s-a modificat ciclul de lucru, s-a eliminat comprimarea, deci s-au micșorat pierderile inutile. ● Randamentul practic al motorului experimentat se apropie de cel teoretic.

O posibilă aplicație a accelerării transferului de căldură are în vedere și recuperarea căldurii industriale — recuperare care, în opinia interlocutorilor noștri, se realizează încă, în destul de numeroase cazuri, cu utilitate uzate moral și cu randamente scăzute. Un exemplu: la unele întreprinderi industriale se montează pe canale de aducțiune de fum cite un recuperator pentru prepararea apei calde. Dar la recuperator apar defecțiuni dese, iar evacuarea forțată a fumului la bateria de captoare se efectuează cu un exhaustor, el însuși mare consumator... de energie. Astfel, se irosește, uneori, prea multă energie pentru a recupera energie! Accelerarea transferului de căldură, pe baza principiului evidențiat de cercetătorii bucureșteni, se anunță promițătoare și în acest domeniu. „Avem modele funcționale cu aplicare practică, directă”.

Firește, orice cercetare științifică include o doză de necunoscut de incertitudine, altfel nu ar fi cercetare, ci repetarea unor lucruri cunoscute. Căile explorate de susmenționatul colectiv în colaborare cu Centrul de cercetări terotehnice al I.T.B. și Centrala de mecanizare a construcțiilor industriale București vor duce poate spre un luminis într-o lume bîntuită de criza de energie.

LIONEL NIȚESCU ■

BIORECOMBINATORUL RĂDVAN

Interesul pentru BIORECOMBINATORUL RĂDVAN a crescut mai ales prin publicarea în revista noastră a unui articol cu acest titlu. La redacție s-au primit scrisori, oamenii doresc să știe cum pot beneficia de consultații, diagnostic și tratamente efectuate cu ajutorul acestui aparat ce înglobează trei invenții ale soților Teodor și Marijana Rădvan. Autorii sînt în cele mai bune relații cu titularul de brevete — Stația de verificare și întreținere a aparatului medical. Dacă nu se trece la producerea în serie a aparatului totuși, SVIAM-ului nu i se poate reproșa nimic. Pînă acum s-au oferit să construiască acest aparat, care dealtfel nu ridică probleme tehnice deosebite, două întreprinderi de profil: Întreprinderea de ferite Urziceni și Întreprinderea de aparate de măsură și control Otopeni, prin directorul acesteia, inginerul Antonescu Nedelcu. Ceea ce lipsește este un aviz al Ministerului Sănătății. După experimentările făcute în ultima vreme și bunele rezultate obținute, este posibil ca o discuție constructivă între Ministerul Sănătății, titularul brevetelor și autorii invențiilor cu pricina să se soldeze cu avizul necesar pentru generalizarea aparatului.

Am avut în față un referat privind aplicabilitatea aparatului „Biorecombinator-Rădvan” în patologia neuropsihică semnat de prof. dr. docent Liviu Popoviciu și asistent dr. Voica Foișoreanu de la Clinica neurologică din Tirgu-Mureș. Între octombrie 1980 și ianuarie 1981 s-au făcut 104 proceduri terapeutice la 52 de bolnavi. Merită să cităm din referat: „S-a lucrat cu terminalele aparatului denumite normalizatoare, folosindu-se poziții diferite în funcție de afecțiunea în cauză, iar timpul a variat între 10—30 minute pe sesiune de tratament, crescîndu-se progresiv de la ultima aplicare. În seria întâi au fost 15—20 sesiune, apoi a urmat o pauză de 20—30 de zile, iar seria a doua a constat în 15—20 de sesiune de tratament. Cazistica a cuprins — în cele 52 de persoane tratate — 20 de copii cu enurezis nocturn rebel la tratament, 10 copii cu ticuri multiple, fără reacții multumitoare la tratamentul medicamentos, 17 nevroze infantile și 5 cazuri de spondiloză cervicale cu nevralgie Arnold și cefalee cronică. În cazul enurezisului nocturn s-au înregistrat: un caz fără rezultat, 7 cazuri cu ameliorare netă, 12 cazuri cu dispariția acuzelor după prima serie de tratament, adică 5% fără rezultat, 35% ameliorare netă și marcată, 60% amendarea fenomenelor. Din zece cazuri cu ticuri multiple, la 8 s-a înregistrat o dispariție a fenomenelor, iar la 2 o ameliorare netă. La nevroze infantile, 9 cazuri cu rezultate foarte bune (52%), 3 cazuri cu rezultate bune, iar 5 cazuri cu rezultate multumitoare. Bolnavii cu spondiloză cervicală s-au ameliorat toți în cursul tratamentului (100%), dar fenomenele reapar la schimbările atmosferice, altfel spus meteosensibilitatea fenomenelor se menține”. A spune că rezultatele obținute cu „Biorecombinatorul Rădvan” într-o clinică universitară sînt foarte bune, rezultate obținute sub conducerea omului de știință Liviu Popoviciu, binecunoscut pe plan european, nu ar avea rost. Oricine își poate da seama de acest fapt din rîndurile de mai sus.

În acest timp se continuă tratamentele la Policlinica centrală București a Ministerului de Interne. Soții Teodor și Marijana Rădvan fac testări, depistări și consultații în vederea diagnosticului conform brevetului nr. 73 296. În paralel, există un cabinet unde lucrează asistenta medicală Stela Ivan, cite opt ore pe zi la cite 50 de bolnavi, concomitent la două aparate și două paturi sub supravegherea autorilor. Se fac tratamente speciale pentru crize comitiale, nevroze depresive și anxioase după „Metoda” și aplicare pentru tratamentul unor afecțiuni datorate anomaliilor în schimbările la nivel celular — brevetul nr. 73 298. Într-un referat semnat de colonelul dr. Victor Șisman sînt enumerate rezultatele în urma tratării a 194 de bolnavi cu nevroze, enurezis, migrenă, leucovexarită, hemipareză, hemispasm facial și alte afecțiuni, 83% fiind cu rezultate bune și foarte bune. Autorii ne-au mai arătat un protocol de cercetare pentru denistarea precoce a cancerului, avizat de Ministerul Sănătății cu acordul Institutului de oncologie București. Protocolul a expirat și rezultatele trebuiau comunicate. Teodor Rădvan susține că la aspectul malign obține o probabilitate de 85.1%, la suspect malign 100%, iar la benign 44.5%, rezultate consemnate și de concluziile cercetării din cadrul protocolului, dar care concluzii nu le-am văzut, nici autorii, neprimind pînă acum vreo comunicare. După cum se vede, ceva se face în cazul „Biorecombinatorului Rădvan”, dar credem că nu se face cit ar trebui.

ION PREDOȘANU ■

Opinii

Pila ionică cu acid sulfuric

În prezent resursele energetice reprezintă o problemă hotărîtoare în dezvoltarea economică a tuturor țărilor. În acest sens descoperirea unor noi surse sau a unor noi surse energetice de proporții importante ar fi o acțiune salutară.

Referitor la articolul „O idee nouă, un musafir nepoftit” de Liviu Timbus, din revista Flacăra nr. 12 (1345) din 19.03.1981, dacă ar reprezenta o posibilitate de realizare tehnică, pila ionică, ce transformă energia chimică în electricitate, cu un randament de 98% funcționînd cu acid sulfuric concentrat și utilizînd (ca sursă de energie) numai o jumătate de litru din această substanță, energia dezvoltată puțin deplasa un autoturism dotat cu un motor electric de 120 CP (presupunîndu-l încărcat corespunzător) pe distanța de 100 km. (în timp rezonabil), invenție Nicolae Teț, ar duce la economisirea a circa 10—20 litri de benzină. Iar în cazul posibilităților de obținere a acidului sulfuric la prețuri și în cantități comparabile cu ale benzinei avantajele economice ar fi evidente.

O jumătate litru acid sulfuric dizolvat în apă produce o cantitate de căldură de circa 100 kcal, spre deosebire de cantitatea de căldură care se degajă la arderea a 10 litri de benzină și care este aproximativ 100 000 kcal (deci de circa 1 000 ori mai

mare). În acest caz se pune și problema extragerii căldurii din soluția de acid sulfuric. În orice caz parcurgerea distanței de 100 km, pe pămînt, cu autovehiculul cu această cantitate de energie rămîne sub semnele întrebării. Deci în această primă ipoteză pare mult insuficientă cantitatea de energie dezvoltată din o jumătate litru acid sulfuric pentru a putea deplasa corespunzător autoturismul.

O reacție chimică între un kilogram acid sulfuric și o altă substanță, în care să se degaje o cantitate de energie aproximativ egală măcar cu cea degajată la arderea a un kilogram de benzină, se pare că nu s-a găsit pînă în prezent.

Dacă pila ionică reprezintă în fapt un acumulator electric cu plumb și acid sulfuric, prin acesta din urmă, în reacțiile electrochimice obișnuite se produce o cantitate de energie electrică mai mică de

100 kcal pe 1 kg acid sulfuric, care ar mijloci deplasarea autoturismului, pe pămînt, pe o distanță incomparabil mai mică de 100 km. Dar în acest caz acumulatorul trebuie reincărcat, consumînd la celălalt capăt (în centrala electrică) energie în cantitate aproximativ egală cu cea pe care o consumă motorul cu combustie internă al unui autoturism.

Desigur, teoria științifică nu exclude posibilitatea producerii din o masă materială de 0,5 kg, a unei cantități de energie capabilă să deplaseze un autoturism pe distanța de 100 km. Dimpotrivă, conform legii lui Einstein, de echivalență între energie și masă, din 0,5 kg materie din orice substanță se poate produce o cantitate de energie de circa 1×10^{14} kcal, echivalentă cu circa 10 milioane tone de benzină. Dar pentru cazul acidului sulfuric a mai rămas de indicat numai calea tehnică de urmat pentru obținerea în practică a uriașei cantități de energie.

Din cele de mai sus rezultă că în cazul în care realizarea tehnică a invenției făcute de Nicolae Teț ar fi la nivelul promisiunilor articolului din revista Flacăra, menționat mai sus, ea ar merita toată atenția energeticienilor, impunîndu-se fructificarea grabnică a invenției.

Dr. ing. LIVIU LUP ■

VENINUL DE ALBINE — stimulent al longevității ?

(În susținerea acestei ipoteze, doctorul Alexandru Partheniu prezintă argumentele unor cercetări pluridisciplinare)

Am vorbit într-un număr anterior al revistei noastre despre folosirea veninului de albine în scopuri medicale și mai ales despre rezultatele obținute de un pasionat al domeniului, medicul Alexandru Partheniu de la Sectorul de apiterapie al Institutului de cercetări pentru apicultură din București. În interviul acordat revistei noastre, doctorul Partheniu s-a referit în principal la rezultatele favorabile dobândite în tratamentul unor boli cronice dificile din punct de vedere medical cum sînt: formele de reumatism, arteriopatiile obliterante periferice, hipertensiunea arterială, astmul bronsic și diferitele nevrite și nevralgii. S-a făcut de asemenea precizarea că, prin cei opt factori constitutivi, veninul de albine acționează asupra sistemului nervos central și periferic, inclusiv asupra centrilor nervoși care activează glandele suprarenale, dar și asupra inimii și vaselor sanguine, aparatului locomotor și asupra funcției de hemostază și a celei imunitare. În legătură cu aceasta din urmă, interlocutorul nostru a ținut să sublinieze faptul că apicultorii imunizați cu venin de albine au în sine proporții mari de imunoglobuline cu funcții de anticorpi.

Lată, așadar, o concluzie ce pledează cu putere în favoarea tratamentului cu venin de albine și care, așa cum vom arăta de îndată, prefigurează, deopotrivă, nașterea unei ipoteze de lucru deosebit de ispititoare. Vom da, deci, din nou cuvîntul doctorului Alexandru Partheniu, reamintind cititorilor că interlocutorul nostru a consacrat mai bine de trei decenii cercetărilor în legătură cu structura și efectele terapeutice ale veninului de albine.

— Aplicînd inoculării cu venin de albine în combaterea unor boli degenerative, am fost preocupat în egală măsură și de efectele acestuia asupra omului sănătos. Plecînd de la constatarea că, prin solicitarea veninului de albine, apicultorii se recomandă printr-o funcție imunitară sistematică și durabilă, se poate conchide că există suficiente motive biologice pentru a se putea institui în mod organizat o activare imunologică prin întepături cu venin de albine și în rîndul oamenilor sănătoși. Modul de acțiune atît de complex al veninului de albine în organismul omului sănătos ar oferi deci toate datele pentru folosirea acestui agent terapeutic în scopuri profilactice, deci prin imunizarea persoanelor sănătoase împotriva reumatismului, afecțiunilor vasculare cronice și a hipertensiunii arteriale. Mai mult decît atît: o recentă comunicare, datorată unui cercetător din Los Angeles, R. S. Walford, vine să întărească o mai veche părere exprimată și argumentată de către cel ce au studiat în timp efectele veninului de albine. Voi aminti, între altele, că, potri-

vit unei vechi opinii a apicultorilor, reluată și în lucrările de specialitate, aceștia s-ar bucura într-o anumită măsură de imunitate împotriva reumatismului și a cancerului și ar face dovada unei deosebite longevități. Revenind însă la comunicările lui R. S. Walford, reamintesc că de curînd a fost acreditată ideea că genele de pe a șasea pereche de cromozom, deci cele care controlează sistemul imunologic al organismului, ar conține și informația privitoare la longevitate.

— Rationamentul dumneavoastră ne-ar conduce, deci, la următoarea concluzie: veninul de albine activează funcția imunitară a organismului, care devine la rîndul ei un stimulent al longevității ?

— Este vorba de o simplă ipoteză de lucru care implică, evident, multe studii și cercetări sistematice. Voi încerca să aduc, totuși, câteva argumente în plus, bazîndu-mă pe câteva studii și observații personale. Doresc să amintesc în primul rînd că pe parcursul a trei decenii de cînd folosesc veninul de albine în scopuri terapeutice, am observat că prin imunizarea organismului cu această substanță se obține și un efect cu caracter profilactic antiviral și în mod special față de gripă. Studiind în timpul unei epidemii de gripă un eșanion de peste 1500 de persoane, toate supuse imunizării cu venin de albine, am constatat numai îmbolnăviri ușoare, uneori cu reacție febrilă promptă și relativ accentuată, dar scurtă și fără stări consecutive de astenie. Dar profilaxia bolilor cronice prin venin de albine se poate raporta în primul rînd la efectele reglatoare ale veninului asupra funcției nervoase. Această reglare interesează și ameliorarea somnului, alături de alte efecte pozitive neurofuncționale, deosebit neurovegetative. Prin examene electrofiziologice am constatat pe mai mulți pacienți anumite efecte cerebrale ale veninului, dar cu caracteristici inverse celor provocate de diferite încordări psihice (în special inhibarea reflexului electrodermal în locul accentuării determinată de stress). Despre efectele reglatoare și moderatoare ale veninului mai trebuie să vorbim și atunci cînd avem în vedere opinia des citată privind incidența redusă a cancerului în rîndul apicultorilor. Iar aici trebuie să se aibă în vedere unele efecte de ordin biochimic ale tumorilor maligne și în primul rînd faptul că țesuturilor cancerizate le este caracteristic regimul anaerob. Această realitate poate fi pusă în legătură cu altă observație: astfel, la animal, intoxicația acută cu venin de albine duce la situații similare celor anaerobe prin inhibarea unei serii de dehidrogenaze (efect mai puternic decît cel provocat de veninul de cobra) și prin inhibarea fosforilării oxidative. Modificările metabolice astfel induse, incluzînd acumularea de acid lactic, sînt o condiție a inflamației determinată de venin. Or, această inflamație se

atenuează pînă la dispariție pe parcursul instalării imunizării la venin! Sau ceea ce am constatat tot apicultorii imunizați! În această situație, logica ne îndeamnă să admitem că și la om se pot dezvolta, prin imunizare, mecanismele biochimice celulare ce se opun inhibărilor menționate, micșorînd reacția tisulară în condiții anaerobe.

— Pe baza acestor date se poate formula prezumția că imunizarea cu venin de albine ar putea constitui un mijloc de apărare împotriva maladiilor neoplazice ?

— Este într-adevăr o simplă prezumție la care am ajuns pe cale logică și cu ajutorul unor probe clinice și de laborator. E adevărat, materialul faptic este încă sărac, dar sub raport teoretic ideea mi se pare demnă de luat în seamă. Promovarea sau scoaterea ei din competiție reclamă studii sistematice din punct de vedere statistic, studii interdisciplinare precum și cercetări pe animale de laborator.

— În ce măsură statisticile naționale și mondiale au demonstrat sau nu longevitatea apicultorilor sau rezistența lor prin imunizare în fața agresiunii bolilor neoplazice ?

— Din păcate, în țara noastră, instrumentul statistic nu a fost utilizat în acest scop. O anchetă medicală și sociologică ar beneficia de un bogat eșanion avînd în vedere că numărul apicultorilor este de ordinul miilor. Asemenea statistici nu au fost însă publicate nici în revistele de specialitate din străinătate; eu personal nu le-am întilnit cu toate că studiez de 30 de ani principalele publicații de apiterapie din lume. Ceea ce am realizat eu prin propriile mele mijloace reprezintă doar un modest început. O cercetare efectuată pe 364 de apicultori mi-a relevat faptul că abia 3% din aceștia devin alergici la veninul de albine după un an sau doi, iar aceasta din diverse motive: dereglări organice, infecții etc. Concluziile m-au îndemnat să propun crearea unor cabinete speciale pentru controlul medical al celor care practică apiterapia. Voi mai aminti apoi că, prin colaborare cu Centrul de medicină sportivă, am experimentat imunizarea cu venin de albine pe mai mulți sportivi. Am putut constata astfel că grupul de halterofili, imunizați timp de două luni cu 80 de albine, au demonstrat o creștere a forței musculare cu 8 kilograme în comparație cu sportivii martori neimunizați. Rezultate notabile am obținut și în rîndul atletilor sprinteri prin creșterea performanțelor sportive, probele de laborator indicînd și ele sporirea semnificativă a capacității de efort. Toate acestea mă îndeamnă să afirm că tratamentul preventiv cu venin de albine poate avea efecte stimulatoare și reglatoare pentru sistemul nervos vegetativ, constituind deopotrivă și un factor activ biologic în sprijinul longevității. Totul se constituie, evident, într-o simplă ipoteză de lucru, ce reclamă în continuare numeroase studii, probe statistice și investigații de laborator.

Dacă avem în vedere datele biochimice și fiziologice privind efectele trofice și stimulatoare ale lăptișorului de mătă, păsăturii și ale Apilarnului, produs apicol recent brevetat de N. Ilieșiu, — atunci vom admite că toate acestea pot constitui serioase adjuvante în tratamentul cu venin de albine.

LIVIU TIMBUS

Iubirea de frumos

Edgar Papu

Viețulește printre noi, abia făcînd umbra pămîntului cu intensitatea spiritului, această făptură blîndă, ușoară ca zefirul, cu ochii atinși de lumina harului și bucuria iubirii atotștiutoare, înțeleghătoare și iertătoare, om al răbdării și bună-tății inimii, cărturar pînă-n măduva oaselor, stăpîniind limbi și culturi ca puștii dintre noi, fără morgă și urfie, fără pic de mindrie deșartă, care știe că slujirea este adevărata virtute a celui dăruit, slujirea aproapei, a celui anonim și a celor mulți ce sînt sarea pămîntului, atîns de făclia mistuitoare a jertfei de sine a Logosului intrupat în istorie.

În însoțeam cu ani în urmă prin umbra unor mari universități europene pe acest omuleț puștin de stăt, cit Gabriel Marcel, filozoful Franței acestui veac, apoi l-am întilnit cu ardoare în cărțile sale care aruncă lumină nouă asupra uneia dintre cele mai fecunde epoci spirituale a Europei, cea a lui Bach și Rembrandt, stăpînită de lumină, de bucuria doxologiei eterne numită a barocului, adică a acelei beraca, Laudă, ce frîmîntă omenirea de două milenii prin cele mai hărăuite genii ale umanității.

Dar ceea ce a făptuit acest omuleț în ultima vreme este și mai demn de prețuire, anume răscolirea genului autohton, românesc, în ceea ce are el unic între alte culturi, acel fuieț inițial primordial sesizînd în anumite zone ale culturii mai întii de sufletul unor geniale personalități românești: avem și noi primat în Idee, am viețuit și viețuim creator, nemișcați pe orizontală, ci pe verticală, mai întii precum culturile pilduitoare de lumi. Gîndul lui Papu este foarte scump sufletului nostru mai ales astăzi reluat, și de aceea a fost îmbrățișat cu alita ardoare de atîtea fecunde spirite creatoare actuale ale culturii române. Pentru că acest gînd este izvorit dintr-o iubire adîncă față de acest popor, el va rămîne în eternitate.

Sînt fericit să mă fi știut frate cu oamenii de acest fel, cu acest pămînt de Duminică, precum spunea de curînd despre Maramureș această lacrimă de bucurie numită Edgar Papu.

IOAN ALEXANDRU

„Independența energetică prin folosirea biogazului“

În cadrul Institutului de cercetări și proiectări pentru gospodărirea apelor din București funcționează un laborator unic în țara noastră destinat în principal tratării și valorificării nămolurilor. Despre importanța și valoarea economică a acestor cercetări ne-a vorbit toyarăsa dr. ing. Veturia Ghederim, șefa compartimentului menționat.

— În fiecare zi, în țara noastră — ne spune interlocutoarea — apele uzate, provenite din instalații industriale, din gospodăriile cetățenilor, din diverse instituții și unități economice urbane și rurale produc nu mai puțin de 600.000 metri cubi de nămol umed. Dacă avem în vedere și steriliul rezultat de la termocentrale și din mine, atunci, în timp de un an, nămolul uscat însumează circa 11 milioane tone! Precizez, de asemenea, că cel mult 8-10 la sută din cantitățile amintite reprezintă produse biologice, fiind de însuși trairul de fiecare zi al omului, de viața sa de familie, de cea publică, desfășurată în hoteluri, restaurante, locuri de camping și agrement. Ponderea covârșitoare o dețin însă reziduurile rezultate din diverse activități economice, din unități industriale, agricultură și zootehnie. Toate acestea aduc mari prejudicii vieții de fiecare zi, constituie un activ factor poluant, dar ele reprezintă, în același timp, și o uriașă rezervă de materii prime.

— Nu vă sperie raportul inegal dintre numărul celor care caută soluții și uriașul volum al noilor „materii prime“ ?

— Nu sîntem singuri în eforturile pe care le întreprindem. Colaborăm cu o serie largă de alte institute, din cadrul Academiei de științe agricole și silvice, cu ministere, cum sînt cele ale industriei chimice, energiei, cu institutele politehni-

ce din întreaga țară, cu biologi etc. Tot mai numeroși sînt studenții de la biologie, spre exemplu, care-și aleg ca teme pentru lucrările lor de stat subiecte care reprezintă o parte din tematica noastră. Din păcate ni se repartizează foarte rar studenți, după absolvire, practic, de 8 ani n-am mai încadrat nici unul. Pentru a sublinia, încă o dată, importanța acestora, voi cita din memorie o afirmație aparținînd unui savant american, dr. Michael Royston, care asigură că poluarea este un semn vizibil de ineficiență a activității industriale. Ceea ce urcă pe coșurile uzinelor sau coboară în canalele de scurgere, ieșînd din diferite instalații, reprezintă bani. Și nu puțini, așa adăuga.

— Programul Directivă de cercetare științifică și introducerea progresului tehnic în perioada 1981-1990 și principalele direcții pînă în anul 2000 acordă o deosebită importanță tehnologiilor de utilizare a tuturor resurselor de metale feroase și neferoase, ca și a altora, trăsînd sarcini precise cercetării, solicitînd-o să caute și să găsească soluții pentru creșterea substanțială a ponderii resurselor recuperate și refolosite. Ce s-a întreprins în acest sens în cadrul acestui laborator ?

— Inițial, cercetarea s-a dezvoltat în strînsă legătură cu obținerea gazului de fermentare combustibil, sau așa-numitul „biogaz“. De cîțiva ani însă se are în vedere bogăția unor noi resurse, sau dacă vreți a unor noi surse de materii prime irosite. Mă refer, în principal, la cele două mari grupe de nămoluri clasificate ca organice și anorganice. Primele provin din zootehnie, din canalizările orașelor. Celelalte, și cele mai voluminoase, sînt deșeurile industriale. Din acestea se pot obține diverși oxizi metalici, săruri și chiar metale ca atare.

— La ce rezultate ne putem aștepta în-

tr-o variantă optimistă a eforturilor dumneavoastră ?

— Cred că nu greșesc, reluînd o afirmație a altor cercetători, care ne asigură că orice așezare umană cu peste 100 de mij de locuitori își poate obține independența energetică prin folosirea gazului de fermentare combustibil. În cazul sărurilor de clor, acestea se pot recupera, în proporție de 1/10 pînă la 1/6, iar în ceea ce privește sărurile de zinc și sulfat de zinc, acestea pot fi recuperate în proporție de 90-95 la sută. Atrag atenția că zincul și producții săi reprezintă o materie deficitară pe plan mondial. Nămolurile active excedentare, considerate drept balast, sînt, în fapt, surse de proteine și se pretează a fi reintroduse în hrana animalelor și a păsărilor. Nămolurile anorganice, prelucrate după metodele puse deja la punct, în cadrul laboratorului nostru, devin excelente materiale de construcții: dale, cărămizi pentru drumuri, pentru taluzări și indiguri. Ele sînt rezistente, solide, avînd un conținut bogat de metale. Dealtfel, sîntem în plină colaborare cu o întreprindere bucureșteană pentru realizarea unor borduri de trotuar, obținute din astfel de nămoluri. Am obținut și astfel de produse, care așteaptă să-și treacă cu succes examenul economic în funcție de distanțele la care se află noua materie primă și locul lor de producere și destinație. Dar ținînd seama de faptul că încă se transportă, nu tocmai rațional, la mari distanțe astfel de materiale, cum ar fi nisipul cuarțos sau șlamul de carbid, cred că avem bune șanse de reușită în condiții mai avantajoase.

— Am impresia că cercetarea efectuată aici înclină sensibil în favoarea aplicațiilor și mai puțin spre ceea ce numim fundamental.

— Cercetarea fundamentală vizează, în special, problemele de perspectivă. Mă refer la procedee electrice, magnetice sau electromagnetice de obținere a noilor produse. Politehnica ieșeană are în studiu acest capitol. Noi avem tangente cu „fundamentală“, în ceea ce privește introducerea în tehnologie a unor energii neconvenționale, cum este cea solară. Accentul cade puternic pe aplicativitatea muncii

noastre, întrucît poluarea a devenit o problemă acută.

— Ce posibilități de epurare a apelor are Bucureștiul ?

— Stații de epurare există în unele întreprinderi, dar eficiența lor este departe de a se face simțită pe măsura necesităților, părerea mea fiind aceea că se puteau evita unele cheltuieli importante renunțîndu-se la asemenea construcții în favoarea unei stații centrale ori a mai multora de care să beneficieze Capitala în întregul ei. Noi am prelucrat reziduuri provenind de la LAROMET, F.E.A., întreprinderile de calculatoare, cinescoape etc. sau de la Combinatul de fibre artificiale Brăila, obținînd nichel, cupru, zinc, cadmiu etc. și am și expediat, de pildă, la Zlatna, unele produse, pentru a fi reintroduse în circuitul productiv. Împreună cu Institutul agronomic „Nicolae Bălcescu“ pregătăm nămoluri, prin compostare, pentru a fi atribuite unităților productive din agricultură. În prezent, le experimentăm pe parcele reduse, iar rezultatele, oglîndite în sporuri de producție, s-au dovedit însemnate.

— Ce ar putea face cetățeanul orașelor noastre pentru a vă ajuta ?

— Foarte multe. În primul rînd să-și revizuiască indiferența față de ceea ce aruncă. Resturile menajere ar putea fi adunate selectiv: sticlele întregi sau sparte, într-un sac de plastic de o anumită culoare, cirpele în altul, obiectele metalice la fel și așa mai departe, așa cum se procedează în alte țări. La blocuri se inițiază instalarea unor puștii separate pentru depozitarea sortată a gunoaielor. Dar nu s-a insistat suficient și s-a ratat un bun și extrem de util început. Consiliile populare ar trebui reantrenate în acest proces, ținînd de noile condiții ale vieții moderne. Trăim într-un circuit închis, ceva de tipul unei nave cosmice, și sîntem obligați a pricepe că trebuie să restituim pămîntului ceea ce i-am luat. Este, evident, în primul rînd în interesul nostru.

EMANUEL VALERIU

EVENIMENTE MARI, EVENIMENTE MICI,

Evenimente mari, evenimente mici, evenimentele de circulație ascund în ele totdeauna o sămânță tragică. Șoselele au devenit în veacul nostru un univers cu dimensiuni particulare, cu exigențele și legea lui. Cu toate acestea, șoselele sunt străbătute nu o dată de oameni încapăținați să circule în legea lor. Sămînța tragică, desigur, moare și în vîntul rece al acestei contradicții din care, iar, se nasc evenimente mari, evenimente mici și, uneori, evenimente pe de-a-tregul și ireversibil tragice, în miezul cărora sămînța imprudentei, fulgerător, rodește drame. Spre preîntîmpinarea dramelor, de-a lungul drumurilor publice, veghează oameni în uniformă gri-bleu — agenții de circulație. Redactorii revistei noastre au întreprins un raid prin punctele nevralgice ale traficului automobilistic. Acum, cînd primăvara, iremediabil, crește valorile fluxului rutier. Cînd un avertisment în plus nu este niciodată inutil.

Un inginer de 7,5 tone?

„Circulația rutieră în municipiul Arad, ne spune căpitanul Petru Moțiu, șeful Biroului circulație al Miliției municipiului, este influențată de faptul că județul Arad este un județ de frontieră care are două puncte de trecere auto a frontierei — Nădlac și Vârșand. Primul este unul din punctele principale prin care se realizează cea mai mare parte a tranzitului pentru vestul Europei, transport de mărfuri și turism. Tot acest trafic intră în municipiul Arad. În special vara, pe principalele artere ale municipiului se înregistrează mari aglomerări de trafic. Pe Bulevardul Republicii și pe Calea Armatei, tranzitează în perioadele de vîrf pînă la 30 000 de autovehicule. Printre ele circula cele 80 000 de biciclete ale cetățenilor. La întreprinderea de strunguri și la întreprinderea de vagoane sînt rastele cu mii de biciclete. Lipsa de disciplină a unor participanți la circulație creează probleme. Pe lîngă preocupările noastre privind fluidizarea circulației, disciplinarea traficului printr-o susținută educație rutieră, echipajele noastre și agenții din posturi fixe duc o permanentă muncă de control și prevenire. Radarul și echipajele de control sînt orientate la locurile unde statistica și experiența noastră indică posibilitatea unor accidente. Vă asigurăm că nu avem plan de amenzi și suspendări ale dreptului de a conduce un autovehicul, așa cum circula zvonul printre participanții la trafic. Ne bucurăm cînd nu dăm amenzi și preferăm ca cei care greșesc să înțeleagă cauza și s-o evite pe viitor. Singurul plan pe care îl are un serviciu de circulație este evitarea oricărui accident, or, pentru asta între participanții la trafic și agenții de circulație trebuie să existe o cit mai bună conlucrare. Pentru noi lumea ideală este cea fără accidente“.

În continuare aflăm de la interlocutorul nostru că în municipiul Arad, în trimestrul I al anului 1981, principalele cauze ale accidentelor au fost: conducerea cu viteză neadekvată condițiilor de trafic; conducerea sub influența alcoolului. Sîmbătă, 18 aprilie, între orele 6 și jumătate și 7 și jumătate facem parte dintr-un echipaj al circulației care coordonează prin radio alte câteva echipaje aflate în misiune și ne dăm seama de complexitatea problemelor pe care le au de rezolvat cei care veghează la siguranța circulației rutiere.

Ne găsim pe DN7, ieșirea spre Nădlac. Cu excepția autoturismelor 2-AR-1353 și 1-AR-8640 care circula fără lumini de poziție și care sînt atenționate, restul șoferilor conduc corect. Autolaboratorul 31-TM-9352 circula de la Fabrica de spirit la Combinatul chimic. În fiecare zi 25 de kilometri. Șoferul Iosif Kuhn ne spune că el este mic și face ce-i spun șefii. Șefii i-au spus să facă acest drum la capătul căruia bagă niște plumb radioactiv într-o ființă. Mai are sarcina să transporte eventualii accidentați la spital. Pînă acum n-a fost cazul. Deși are aprobare pentru laborator, mașina este dotată cu o roată de rezervă și cu o ladă de bere.

Tractorul cu remorcă 41-AR-4007 circula de la Fabrica de conserve „Refacerea“ la ferme. Transportă chimicale. N-are foaie de parcurs și transportă 3 litri de ierbicid și două femei; manipulantă și „șefa noastră“.

Autospeciala 31-AR-3885 este destinată transportului de scule și materiale pentru construcții și reparații la sonde. Șoferul Valeriu Olteanu și-a început activitatea la ora 5 și jumătate. Deși mașina are o destinație bine stabilită, deși între Arad și Zădăreni este un mijloc de transport în comun, una din curse, cursă care se repetă în fiecare zi, este destinată transportării de la domiciliu la Zădăreni a inginerului șef George Mitingu. Ceilalți pot merge cu autobuzul, doar inginerul șef alege această cale. O mașină de 7,5 tone parcurge zilnic 10 kilometri pentru transportarea inginerului șef în condiții „onorabile“. Printre sarcinile de producție, inginerul șef George Mitingu o are cu siguranță și pe aceea de a controla corectitudinea cu care se fac transporturile în unitatea în care este șef. Lui Valeriu Olteanu îi e frică să nu fie dat afară din serviciu pentru aceste dezvăluiri. Lucrează de puțină vreme în acest loc și vrea să fie liniștit. Înaintea lui au fost dați afară alți doi șoferi. Îi asigurăm că inginerul șef George Mitingu nu poate

face chiar orice. Da, dar noi sîntem departe și nu se știe dacă ne vom mai întîlni, iar cu șeful se întîlnește în fiecare zi.

Chemați prin stație, ne deplasăm la Sînnicolaul Mic. Duba 21-AR-226, proprietatea Autobazei 2 Arad, condusă de Ionel Herța, a fost parcată la domiciliu și n-are foaie de parcurs. Și cum tot era acolo era normal să transporte și ceva persoane în oraș. Nicolae Costea, coleg cu Ionel Herța, este în aceeași situație. Conduce camionul 21-AB-2245 și la semnalul agentului de circulație, în loc să oprească, a fugit. Dulce naivitate.

Tot de la Autobaza 2 Arad este și Ioan Stîp. Mașina condusă de el, 21-AR-2505, n-are foaie de parcurs și a fost parcată la domiciliu. De ieri, de la ora 12 și jumătate, conform foii de parcurs, nu mai poate justifica timpul. O fi stat în curte, o fi circulat, cine poate ști?

E limpede că la Autobaza 2 Arad mai trebuie făcute multe. Celor trei li s-au reținut permisele de conducere pentru o lună.

Într-o oră a unei zile întru totul obișnuite, într-un sondaj, s-au depistat nepermis de multe abateri de la folosirea corectă a mașinilor statului.

OPREA GEORGESCU ■

La un milimetru de... eternitate

Pe o vreme tulbură, cu vînt în stare să ridice autovehiculele de pe șosea, am rulat câteva ore între orașul Bistrița și tînarul oraș Beclean pe Somes. Drumul nostru a fost de-a dreptul plictisitor. N-am înregistrat aproape nici o flagrantă încălcare a normelor de circulație, timp de câteva sferturi de oră. De parcă întreaga suflare automobilistică s-ar fi scufundat într-un somn bun și toți conducătorii auto ar fi fost avertizați de prezența echipajului nostru pe șosea. Doar vînt puternic-contravenient prin definiție de la orice reguli, chiar și de la cele meteorologice. În plin centrul orașului Beclean însă întîlnim un fel de ambarcațiune pe roți, plutind greoaie și aproape să se desfacă pe ondulată parte carosabilă a străzii. Descifrăm cu greu numărul de înmatriculare: 31-BN-1785. Un autocamion zdrăgănind ca într-un concert nocturn de muzică concretă. Un autocamion murdar, descentrat, cu cauciucuri vechi, derapante, și cu un conducător auto în deplină concordantă cu aspectul mașinii: Pavel Kiss, de la autobaza Beclean, coloana 6-a care ține de Bistrița. Evident, doar o întîmplare îl face să circule tocmai acum în halul ăsta, declară Pavel Kiss. Chiar în acest moment se retrage cu autocamionul în garaj ca să-l pună la punct pentru că își dă seama singur că nu se mai poate circula pe șosea, pe străzi „sub acest aspect“. Sancțiunea vine prompt din partea organelor de miliție pentru că în condițiile atmosferice care se anunță din ce în ce mai încărcate, cu ploii și cu ninsori, autocamionul 31-BN-1785 poate deveni un pericol public.

Cîteva metri mai încolo, mai bine zis câteva sute de metri mai încolo, un alt autocamion în flagrant delict de circulație: autocamionul 31-BN-2017 al întreprinderii de transport local, condus de Dumitru Țărnuț. Deși e tîrziu, foaia de parcurs a autocamionului este necompletată, ca o foaie de extemporal de nota 1, starea tehnică a mașinii este amendabilă, cauciucurile sînt uzate și, evident, șoferul nu poate justifica transportul pe care-l efectuează fără încărcătură. Mașină de 8 tone la plimbare!

În continuare, trafic redus, liniștit, normal. Șoseaua e plină de autovehicule din diferite județe, aflate în tranzit. Doar aproape de intersecția șoselei cu drumul spre Sărațel, un autoturism Dacia 1300 depășește în viteză câteva automobile disprețind suveran sau inconștient semnul „Depășirea interzisă“. Ne-au trebuit cîteva kilometri ca să-l ajungem pe grăbitul Victor Turi din Gherla care a călcat violent pe accelerator la intrarea în oraș. Pentru această contravenție care se putea solda în orice moment cu un accident, lui Victor Turi i s-a aplicat o amendă și i s-a suspendat dreptul de a conduce pe timp de două luni. Tocmai lunile frumoase de primăvară!

Culmea evenimentelor de trafic am înregistrat-o undeva în plină noapte, aproape de comuna Galații Bistriței, unde se

afla o Dacie 1300 făcută țandări cu toporul! Mașină reclamată de cefăleșanul Dumitru Luci ca dispărută de la domiciliul său aflat la 8 kilometri de locul abandonului de autoturism. 12 ore mai tîrziu Dumitru Luci s-a dovedit pînă la urmă autorul furtului propriii sale mașini distrusă cu furie în speranța că în felul acesta, pe baza asigurării la ADAS, își va putea cumpăra un autoturism nou sau măcar își va putea înlocui caroseria zdrențuită. Noroc că n-a apucat să încaseze asigurarea de la ADAS că altfel intra sub incidența legii penale. Așa... s-a ales cu o amendă și cu reparații capitale care îl costă cîteva zeci de mii! Aviz amatorilor!

O zi mai tîrziu, pe aceeași șosea care leagă Bistrița de Beclean sîntem gata-gată să ne prăbușim într-un accident datorită depășirii imprudente efectuate de un autoturism venit din sens contrar, într-un loc în care, de asemenea, „Depășirea este interzisă“. Notăm numărul de înmatriculare al autoturismului spre meditație și spre sancțiune din partea organelor de miliție: 1-BN-661. Am trecut milimetric pe lîngă... eternitate, datorită executării unei depășiri mortale și a neacordării de prioritate. Totul făcut cu nonșalanță și cu hohote de ris din partea celor din autoturismul incriminat. Întîmplare rutieră care ne aduce aminte de un epitafor celebru dintr-un cimitir din Texas: „Aici zace Joe Smith; decedat într-un grozav accident de automobil, deși avea prioritate!“

ADRIAN DOHOTARU ■

Duminică fără istorie?

Raid duminical pe străzile Capitalei, mohorite sub ploaia sîcîtoare, uneori de-a dreptul pustii. Echipajul căpitanului Virgil Cișmăciu taie orașul dinspre strada Logofăt Udriște spre bulevardul 1 Mai. Acolo, o primă escală, alături de oameni aflați în veghe continuă. Pînă la ora 9, sergenții majori Mihai Frunză și Constantin Pătru au avut radarul din dotare instalat pe bulevardul Ion Șulea: au surprins în flagrant delict de depășire a vitezei legale pe Ion Calborean (18 B 2564), Gheorghe Cîmpeanu (15 B 3110), Marin Marinescu (9 B 2708) și Petre Goale (6 B 9246), ultimul fiind șofer taximetrist; au împărțit, în loc de amenzi, alte douăzeci de invitații la întîlnirile duminicale ale serviciului de circulație al Capitalei cu recalitrării șoselelor.

Aici, pe bulevardul 1 Mai, se circula oricum mai prudent. Nici la postul de control de la bariera Chitilei, aflat astăzi în grija sergenților major Gheorghe Maticiu, nu se înregistrează nimic din cale afară de deosebit; 1 DB 8872 are numărul ruginit, ilizibil, vîna împărțindu-se între șofer și cooperativa Prestarea din Tirgoviște, care a efectuat recent revizia tehnică anuală a mașinii în cauză, fără să se formalizeze și la această neregulă. Desigur, nu se moare dintr-un număr ruginit, dar lenea aceluiași șofer de a-și monta ambele ștergătoare la parbrizul bătut de ploaie, pentru a-și asigura în acest fel o vizibilitate optimă, spune multe. În schimb, se precipită lucrurile în Piața Aviatorilor, în zona postului incredintat sergenților major Laurențiu Andrieș: soția lui Octavian Ban (18 B 2668) își ține copilul imprudent pe genunchi, pe bancheta din față a Daciei 1300 și este muștrată coresponsuzător. Apoi, concentrația de doi subofitieri și un căpitan de miliție pe mai puțin de zece metri pătrați, lăsînd deoparte mașina albăstră, cu sireni și semnal luminos rotitor, care putea fi văzută tocmai din Piața Victoriei, nu-l împiedică pe Miron Popescu (4 B 6356) să se inscrie în sensul giratoriu fără a acorda prioritate de dreapta. Accidentul a fost preîntîmpinat într-o secundă care numai întîmplător a fost o secundă fericită. Șoferul imprudent a fost depozitat temporar de carnet.

Însă nu toate duminicile Capitalei sînt lipsite de istorie. Nici restul de zile al săptămînilor ei. În disperatul serviciului circulației, unde se întretaie toate mesajele agenților din posturi și ale echipajelor lansate în veghe perpetuă, alături de subofitieri Nicolae Zamfir și Ștefan Stanciu, intrați în tură chiar în dimineața acestei duminici, răsfoim cu atenție un registru în filele căruia se concentrează, în medie, între 50 și 55 de evenimente rutiere în 24 de ore. Iată cîteva dintre întîmplările triste, premergătoare unei zile relativ calme: în stare de ebrietate, la volanul autocamionului 23 B 3745, șoferul Marin Baran intră în coliziune în plină viteză cu un stîlp din intersecția bulevardului Geniului cu șoseaua Pandurii, deteriorînd incredibil mașina și însîrînd pe asfalt tot lichiorul cu care era încărcată; șoferul Tudorel Girbaciuc de la Autobaza 2 Giulești, de asemenea în stare de ebrietate, la volanul autocamionului Roman 23 B 3617, întreprinde o cursă ilegală prin Otopeni spre Moara Vlășiei, lovește în plin o bas-

Autocamionul 23-B-3745, după ce a avut nenorocul să cadă pe mina șoferului Marin Baran

culantă parcată și ea ilegal pe șosea și își nenoroceste pe viață patru prieteni; Valerian Palade, la volanul autoturismului 18 B 7644, în care își transporta și soția Lavinia și copilul Andrei, lovește din neatenție un copac, în plin bulevard Titulescu.

Cu alte cuvinte, nu am traversat o duminică fără istorie, cu atît mai mult cu cît fiecare duminică a sediului serviciului de circulație al Capitalei din strada Logofăt Udriște nr. 9-15 concentrează în ea istoria de întîmplări mai mult sau mai puțin tragice a unei întregi săptămîni. Cum am mai spus, aici au loc întîlnirile periodice cu recalitrării șoselelor și nu este lipsit de interes să spunem că la aceste întîlniri participă în medie în jur de 350 de oameni. Nesancționați, numai gratulați cu o invitație, pentru a vedea cu ochii lor ce se poate întîmpla în împrejurări după care imprudenții mai scapă nu numai de o amendă, ci chiar și de șansa de a o mai plăti vreodată. Șansa aceasta numindu-se, totuși, viață.

MIHAI PELIN ■

Bani încasăm și ne facem că lucrăm

Joi, 16 aprilie, în Mehedintzi, o zi de primăvară meridională a inebunit șoselele printr-o avalanșă de automobile de tot felul, în exercitiul muncii, ori al agrementului. Cei 323 kilometri de artere naționale ce străbat județul — și care însumează, de fapt, și un mare segment din magistrața europeană E 94, ce preia un important trafic de tranzit între Vest și Est, între Occident și Orient —, ca și cei 1500 kilometri ai drumurilor județene și comunale, înregistrează curent valori de trafic ce depășesc 4 000 autovehicule în 24 de ore. Am însoțit și noi — prin amabilitatea și ajutorul acordat de către Serviciul circulației al Miliției județului Mehedintzi, — două echipaje aflate în stare de veghe la două porți importante ale circulației. Punctul Orșova (la răscrucea dintre E 94, direcția Timișoara-București și artera de intrare în orașul de la cotul Dunării, foarte aproape de coridorul barajului de la Porțile de Fier I și punctul Simian, la intersecția aceluiași E 94 cu naționalul ce duce spre Vinjul Mare și Calafat, precum și către marele santier al Sistemului hidroenergetic Porțile de Fier II. De veghe, o zi-lumină!

Privind lucrurile din unghiul cel mai înalt, am putea spune că a fost o zi calmă, plină de liniște. Nici un eveniment grav de circulație, nici un accident! Dintr-un număr de 1 800 autovehicule controlate prin radar, la intrarea în municipiul Drobeta-Turnu Severin, prin poarta dinspre Orșova, între orele 8-12 și 15-20, 71 au depășit viteza legală. Nu pare mult, și totuși, sînt 71 situații potențiale de accidente. Vitezele situîndu-se între 88 și 65 kilometri la oră într-un oraș! Iată o secvență: doi scolarci, nu par a avea nici 10 ani, se joacă pe asfalt cu un căruț. Sub privirile indiferente ale atîtor cetățeni aflați în trecere ori stînd de vorbă pe la porți. (O altă anomalie despre care se tot vorbește, și cu toate acestea starea de veghe a părinților asupra copiilor aflați pe drumurile publice precum și educația rutieră a acestora n-au intrat în uzul curent, în conduita civică!) Ce s-ar fi putut întîmpla, dacă în acel moment ar fi trecut pe-acolo, cel ce a intrat ca un bolid în oraș, autoturismul 1-MH-2716, cu 88 km la oră, condus de Ion Răpea, de profesie mecanic autoservice? (În mîntea căruia, probabil, stăruie înfatuarea că legile de circulație sînt doar pentru naivi, nu și pentru mecanici autoservice!). Și, apropo de autoservice, din numeroasele autoturisme — atît proprietate personală, cit și de stat — oprite și controlate sub aspectul stării tehnice, s-a constatat că nu putine au defecțiuni, unele chiar foarte grave, deși poartă ecusoanele albastre „verificate tehnic, 1981“. Unii dintre conducătorii auto, mai ales cei profesioniști, cunosc deficiențele și totuși pleacă în cursă, expunîndu-se la tot felul de pericole și distringînd mai departe par-

PE DRUMURILE PUBLICE

cul auto al autobazelor de care aparțin. Alții, cei mai mulți conducători amatori, habar n-au în ce stare se află mașina la volanul căreia se află. Curios, unele abia ieșiseră din atelierul autoservice. Iată un exemplu: posesorul Daciei 1300 cu nr. 1 SM 4429 Vasile Gălea habar n-are cite defectiuni, și cit de grave, are mașina pe care a achiziționat-o de curind, de ocazie, și a cărei verificare tehnică a făcut-o la 9 IV 1981. Chitanța pe care ne-o arată, emisă de atelierul „Dacia — Autoservice” Gura Văii, poartă ștampila 18-10 și semnătura lui Gheorghe Bebec. Acesta a emis dreptul de circulație unui vehicul cu bucelele de direcție în stare de uzură foarte pronunțată fără frână de mină, cu direcția și cutia de viteze într-o stare deplorabilă. Și astfel omul a plecat la drum. Mai mult, condus de prietenul său, Vasile Moldovan (combinații întotdeauna periculoase). Putem înșirui numeroase astfel de exemple, dar, credem, nu înșiruirea lor are importanță, ci problema pe care o ridică: calitatea și seriozitatea cu care s-au efectuat și se efectuează verificările tehnice anuale. Bani încasăm și ne facem că lucrăm! — o optică des întâlnită, din păcate, în prea multe ateliere autoservice, atît ale cooperăției meșteșugărești, ale A.C.R.-urilor, cit și ale întreprinderilor de transport. Și, ni se spune că, la acest capitol, în Mehedinți se excelează.

CICI IORDACHE ■

Viteza peștelui care se dezgheață

Insoțim echipajul condus de locotenentul major Cornel Căpățînă și plutonierul major Valeriu Coghăria. Mijloc de săptămînă. Soarele stă să apună. La punctul de control de la Afumați erau oprite mai multe mașini. Două autoturisme Dacia 1300 (2 IS 1039 și 2 IS 942) conduse de Dănuț Sacară și respectiv Costică Cazacu practic nici nu se mai vedeau din pricina încălzirii. Zeci de baloturi cu țesături ocupau portbagajele. Locurile din spate și altele stăteau cocoțate pe mașini. Costică Cazacu este șofer profesionist și lucrează la I.J.T.L.-Iași. Cunoaște articolul 90 din regulamentul 328 care interzice cu desăvîrșire transformarea autoturismelor în adevărate camioane — dar, spune el, este delegatul soției care lucrează la cooperativa din Schitu Dăca — așa că nu are ce face. Trebuie să ajungă cit mai repede la Iași fiindcă a doua zi este de serviciu și, apoi, tot soția o să-i facă un tărăboi de n-o să se vadă om cu om dacă n-o să innopteze acasă.

Șoferul Mihai Dănilă conduce mașina frigorifică, de 16 tone, cu numărul 31 TL 2358 care aparține întreprinderii I.T.S.A.I.A.-Tulcea. A fost oprit de aparatul radar fiindcă conducea mașina cu 59 de kilometri pe oră — viteza maximă la astfel de vehicule fiind de 40 de km pe oră. De ce? Sînt încărcat cu pește, ne explică Mihai Dănilă. După ce am plecat din Tulcea s-a defectat un piston de la motorul de frig. Peștele trebuia să ajungă la Pitești. Dar, ne spune în continuare șoferul, a început să se dezgheațe și am să-l descarc în piața de la Obor. Acesta-i motivul pentru care goneam. (Încă o dată atenție și la starea mașinilor care transportă alimente perisabile.)

Acțiunea de la postul de control Afumați, ne spune șeful acestuia, plutonierul major Florian Damian, este asigurată de șoferi voluntari și de militari în termen. Numai în câteva ore au fost oprite, fiindcă aveau viteză mare, 22 de conducători auto. Ștefan Gheorghe, cu autoturismul 15 B 7086, Vladimir Stafie, conducind mașina 1 VS 287 sînt numai cîțiva din cei sancționați. Lor li se adaugă și o „cas-cadoare”. Marcela Nedea, care cu autoturismul 13-B-5345, îi întrecea pe toți. Conducea mașina cu peste 90 de kilometri pe oră.

Pe linia de centură, în dreptul comunei Tunari, este oprită mașina ARO cu numărul 2 DB 2496. Conducătorul, Mihai Vlad, este maestrul la grupul școlar din Tirgoviste. Cu ce treburi prin zona Capitalei? Aflăm că Mihai Vlad a venit cu mașina plină cu saci de cartofi. I-a dus prin Brănești. Acolo a făcut o afacere destul de bună. A dat 12 kilograme de cartofi pe o dublă de porumb. Acum se întoarce acasă cu vreo 800 de kilograme de porumb. Este o afacere (!?).

La punctul de control de la aeroportul Otopeni, locotenent-colonelul inginer Lucian Stan ne spune că, aici, acționează și o echipă a A.C.R.-ului dotată cu echipamente de control. Din 19 mașini oprite doar jumătate aveau efectuată verificarea tehnică anuală. Și încă un fapt. Nu demult, s-a dat o dispoziție în toată țara, ca toate mașinile din București să fie verificate în Capitală. De ce? Să existe o evidență, cu alte cuvinte un fel de recensămînt al autoturismelor. În ciuda acestei dispoziții, unele unități n-o respectă. Astfel, cooperativa „Prestarea” din Sinaia eliberează posesorului autoturismului 18 B 5345 actul cu numărul 423 din 23 martie, fără să completeze numele celui care a efectuat respectiva revizie.

SORIN POSTOLACHE ■

Atenție la profesioniști!

Agentul de circulație. Îi știm oricînd la post, în orice anotimp, cu o privire cînd ageră și moralizatoare, cînd relaxată și calmă. Trebuie să recunoaștem că de cele mai multe ori prezența lui, sau mai precis intervențiile lui, ne deranjează, pentru că agentul de circulație intervine numai atunci cînd sîntem indisciplinați și ne periclităm sau periclităm viața semenilor. Pietonul, în cele mai dese cazuri, este un cetățean civilizât în clipa cînd este la volanul mașinii, devine uneori impulsiv și chiar violent, incit orice semn făcut cu eleganță de un agent de circulație îl deranjează. Ce mai vrea militanul? De ce îmi tulbură viața? Doar n-am făcut nimic? Sînt primele gînduri care ne vin în minte atunci cînd sîntem invitați să oprim. De foarte multe ori considerăm că mașina este casa noastră și orice fel de intervenție din afară ni se pare ienitoare. Vinovați sau nu, de cele mai multe ori, plecăm de la postul de control bolborosînd. Am avea tot dreptul la bolboroseală dacă dreptatea ar fi de partea noastră, dar, din păcate de cele mai multe ori realitatea ne infirmă.

Deci, joi 23 aprilie ne aflăm la postul de control de pe autostrada București-Pitești. Alături de noi lt. mj. Șoricică Ion, lt. Mușat Nicolae din cadrul I.G.M. precum și plutonier major Vidrascu Doru, care de multă vreme își desfășoară activitatea chiar în acel punct de control rutier. Am petrecut alături de acest echipaj aproape o după-amiază întreagă. Am asistat la munca grea și anevoioasă pe care o prestează cei din serviciul de circulație și am constatat că cei mai indisciplinați automobilisti sînt tocmai șoferi profesioniști. Spre exemplu: în comuna Chiajna ne atrage atenția taxiu 9-B-2127 staționat pe strada Eroului 125, cu aparatul de taxat închis. Erau orele 19.35. Șoferul Alexandru Boboc, justifică: am venit de cîteva minute, mi-am adus soția, am plătit cursa, am patru copii, dar foaia de parcurs era albă. În acest timp, tu, cetățean pașnic cauti, disperat, un taxi. Bineînțeles că profesionistul de la volan se desparte de noi murmurînd cuvinte știute numai de el. Nu apucăm să ne continuăm drumul că sîntem nevoiți să ne ferim de autoturismul 2-B-8682, care, atunci cînd este somat să oprească, pornește mai abțîr în trombă. Praful pe care îl lasă în urma sa ne face imposibilă urmărirea. La ora cînd asternem pe hirtie aceste rînduri, proprietarul autoturismului nu a fost încă depistat, dar avem convingerea că da din umeri, cu nevinovăție, gîndind că, probabil, miștia e vinovată, ce-avea ea să caute tocmai în Chiajna? Nu departe de locul unde ne aflăm se găsește Restaurantul-Parc Roșu, amplasat ce-i drept într-un mediu ambiant plăcut. Chiar la intrarea pe alcea ce duce spre incintă ne apare în față o Scodiță 5-B-5716 condusă bineînțeles de un profesionist: Ion Bărbulescu, șofer la I.T.N.B. Dar nu avea asupra sa carnetul de conducere auto. Este o notă proastă, care n-ar fi avut repercusiuni deosebite dacă, la invitația organelor în drept de a sufla în fiolă, aceasta nu s-ar fi înverzit. Bineînțeles alții erau vinovații, nu el, șoferul profesionist, care a învățat despre interdicția alcoolului la volan chiar înainte de a ști ce este o bujie. Puțin mai încolo l-am găsit pe Iancu Dumitru conducătorul autodubei 21-B-2159, care, în ciuda faptului că era obligat să ducă mașina la coloană, a lăsat-o acolo din „economie de benzină”. Foaia de parcurs nu avea trecute toate cursele, așa că era imposibil

„Cauze mici, efecte mari”

Pare de necrezut, totuși, accidentul a avut loc nu demult pe șoseaua de centură a Capitalei. Autovehiculul rula cam cu 40-50 km pe oră. La volan, G.S. în vîrstă de 28 de ani, posesor de permis de conducere din anul 1972. Cînd se apropie de intrarea depozitului de carburanți nr. 11, coviltirul autocamionului este luat de o rafală de vînt și aruncat pe șosea. Pînă aici nimic deosebit. Nu este primul caz cînd autovehiculele grele pierd pe drum nu numai coviltire, ci și lăzi, butoaie și alte diverse încărcături. Recent, în București, un autocamion a pierdut în apropiere de piața Victoriei nici mai mult nici mai puțin decît 3000 de sticle de Pepsi, din care s-au mai putut recupera doar vreo 300-400. Cauza: oblonul prost închis.

Odată cu coviltirul a zburat, precum legendarul Icar din antichitate, și un băiat de 15 ani care a fost transportat în stare de comă la spital. Nu se aștepta săracul la un asemenea zbor neașteptat și, în plus, cum se spune în aviație, fără vizibilitate. De vină, șoferul care nu s-a îngrijit de

să stabilim cu precizie care a fost cu adevărat ultima cursă. Dar sperăm că șeful garajului va lua pe viitor măsuri mai severe, nu de alta însă chestia cu economiile de benzină pe care le fac unii șoferi, seamănă cu povestea cu cocosul roșu.

Sîntem din nou la punctul de control. Traficul rutier nu a scăzut din intensitate. Se circulă în siguranță. La volanul unei Dacie 1300 îl găsim pe Ion Vasile, electrician la Electrotehnica din București. E începător și circulă curat, dar prudent. E la curent cu toate emisiunile privind circulația de la posturile de radio și t.v. și chiar are unele idei demne de luat în seamă. Răspunde cu precizie întrebărilor privitoare la traficul rutier și, mai ales, ne surprinde argumentația privind folosirea centurii de siguranță.

— Dumneavoastră de ce n-o folosiți?
— Din păcate nu mi-a intrat încă în reflex. Și apoi vin de la mică distanță. La drum lung o folosesc.

— Vă doresc ca realitatea să nu vă conștientizeze. Cine poartă centură o folosește indiferent pentru ce distanță. Așa că...

DAN BIRLADEANU ■

De la lume adunate...

Postul de miliție din comuna Cornești, jud. Dimbovița, își consacră, zilnic, patru ore din program circulației rutiere. Explicația: pe teritoriul acestei așezări, de pe șoseaua București — Tirgoviste — Ploiești, traficul rutier înregistrează, din luna aprilie pînă în octombrie, o medie orară de 700 vehicule, ceea ce, s-o recunoaștem, nu-i foarte puțin. De aici și atenția pe care organelor județene de miliție o acordă acestui punct cheie, în ceea ce privește supravegherea, îndrumarea și controlul traficului rutier.

Într-una din zilele săptămîinii trecute, am însoțit un echipaj din cadrul serviciului circulației al județului Dimbovița, din care fac parte locotenentul major Noe Marin și controlorul de trafic Stelian Azoitei, din partea întreprinderii de transport auto din județul Dimbovița. Pe șoseaua, din raza Corneștilor, trec, cu o mare frecvență, mașini cu gabarite superioare: autocamioane, basculante, autobuze, autocisterne, altele destinate lucrărilor speciale din geologie și industria extractivă etc., conduse, prin urmare, de șoferi profesioniști și care tocmai datorită puterii și greutatei lor, valorilor transportate, nu permit deplasări cu viteze exagerate, consecințele unor posibile accidente implicînd și riscuri materiale demne de luat în considerație.

O primă informație ne parvine de pe traseul dintre comuna Lucianca și Cornești, prin intermediul unui șofer amator, automobilist al activului voluntar al serviciului de circulație, din București. Autovehiculul 21-BV-4998 îl împiedicase pe conducătorul unei Skode, din Capitală, să-l depășească, după ce acesta îl semnalizase și se angajase pe stînga șoselei, începînd manevra. Brașoveanul îi tăia calea și depășise el un alt vehicul lung, ca și al său, obligîndu-l pe bucureștean să frîneze, în ultima clipă, pentru a nu intra în șant. Șoferul Gheorghe Mincu, de la I.T.A. Brașov, rămîne surprins cînd este oprit la Cornești și-l revede pe conducătorul Skodei. Blajin, binevoitor, mărturisindu-și cele mai bune intenții, cel vinovat prezintă o cu totul altă realitate decît cea de fapt. El nu se grăbea (afirmație ce putea fi crezută, deoarece trecuseră 20 de mi-

nute de la incident pînă la sosirea mașinilor sale la Cornești) dar ambiția nesăbuită din acel moment îi fusese un rău sfetnic.

Șoferul Ioan Holub, din București, împreună cu contabilul șef de la Combinația avicol Crevedia, folosea în scop evident personal autoturismul de stat 14 B 544 (Dacie 1300 neagră) neavînd înscrisă în foaia de parcurs, cursa pe care o efectua.

Doi copii, aflați în vacanță, bat mingea chiar pe panglica drumului național nr. 1 A. Cînd văd mașina miliției o zbughesc, pentru a reveni, smeriți, la chemarea plut. major Ion Milescu, cunoscut tuturor cetățenilor satelor comunei Cornești. Se numesc Silviu Neacșu, de 7 ani, și Gh. Frățilă, de 13. Sînt „prelucrați” cu blindețe. Li se reamintesc ședințele ținute cu școlarii, cu părinții acestora, sînt evocate activitățile celor 6 patrulă de elevi din localitatea Cornești care colaborează la buna desfășurare a traficului rutier și cel mic, Silviu Neacșu începe să plîngă indiușător. Se angajează să nu mai iasă în drum și li se promite că vor primi înapoi obiectul distracției lor.

Autocamionul 21 PH 1878 se află pe teritoriul comunei Cornești, de peste 48 de ore. Cu planetara din dreapta-spate ruptă. Pe cric. Este tot o mașină grea, condusă de un om experimentat: Ion Ștefan, aflat la cîteva luni de pensionare. Transportă sape pentru sonde, utilaje scumpe, în jur de 22 de mii de lei bucata, dintre care o parte au fost ridicate în rîstimpul de cînd mașina nu mai putea funcționa. La schelele de foraj sapele erau așteptate. Autodubița de depanare se afla însă departe, în alt județ, aproape de Brăila. Pînă a fost găsită, anunțată, echipată cu aparat de sudură, carbit etc. sapele s-au blocat și ele o dată cu mașina care le transporta.

Autoturismul Dacia 1100 cu numărul 1 DB 5352, condus de un cunoscut al întregii comune (barman la un punct alimentar din apropiere), persoană evident, simpatică și simpatizată, la modul general, dar nu suficient pentru ca lucrătorii miliției să nu-l oprească, atrăgîndu-i atenția că nu este nici bine și nici corect, să-și țină copilul, de cîțiva ani, pe scaunul din față alături de cel al conducătorului. În spate, se afla soția șoferului, cu un bebeluș în brațe iar alături... un sac cu mălai, care și-ar fi găsit spațiul necesar în locul celui ocupat de copilul cel mare.

Spre seară, cînd traficul s-a mai domolit, aflăm de la tovarășul plut. major Ion Milescu, cîteva informații interesante, pentru munca unui post de miliție din comună. Astfel, lucrătorii postului Cornești execută, odată la două zile, controlul parcurii la domiciliu a mașinilor proprietate de stat, ca și pe cel al tractoarelor. S-au efectuat prelucrări cu mecanizatorii din C.A.P.-uri și S.M.A.-uri, fiecărui dintre aceștia semnînd de luare la cunoștință a obligațiilor legale ce le revin. Satul Cătunu (comuna Cornești) s-a clasat primul pe județ în întrecerea patrulelor școlare. În ultimii doi ani, '79 și '80, pe raza comunei nu s-a înregistrat nici un accident cu urmări grave. „Aparatul de fotografiat și-a dovedit eficacitatea... educativă, întrecînd-o pe cea a... chitanțierului. Plătesc, numai să nu mă dați la gazetă, că ride lumea de mine. Așa ne zice oamenii. Totuși, anul trecut, s-au comis peste 275 abateri grave. Controalele efectuate de la începutul acestui an s-au bucurat de participarea a 80 de șoferi din activul voluntar din comună, numărul posesorilor de autoturisme depășind cifra de 230, iar al șoferilor profesioniști apropiindu-se de 350. Cu populația comunei ne-am întîlnit, pînă acum, de 4 ori, cu elevii tot de atîtea ori, pentru a le explica, pe indelete, cum trebuie să participe și să se comporte în trafic. De la județ primim materiale propagandistice, filme, îndrumări. Sperăm să încheiem anul fără înregistrarea unor evenimente grave, acțiune care depinde, în mare măsură, de noi, dar și de alții...”

EMANUEL VALERIU ■

Pagini realizate cu sprijinul Direcției circulației din I.G.M.

ancorarea corespunzătoare a coviltirului. Un alt șofer, D.R., rula pe calea Călărașilor din București. La plecarea în cursă a verificat cu mare atenție frînțele, direcția, semnalizarea, farurile, și-a spălat mașina de arăta parcă ar fi ieșit în cea clipă pe poarta uzinei din Brașov. A omis un singur lucru, să asigure cum trebuie obloanele. Sirmulița subțire, aproape ca o liță pentru siguranță, a apreciat el că va rezista, mai ales că încălcătura nu era prea grozavă: niște fleacuri de containere cîntărind fiecare cîte o tonă. Cum adepul sistemului „las” că merge și așa” era în plus și adepul al stilului agresiv de conducere, la o curbă abordată pe două roți, unul din containere a zburat din autocamion și a „șters” în trecere un cetățean. M.B., în vîrstă de 49 de ani. Victima a cărui singură „vinovăție” era că mergea liniștit pe trotuar, va avea nevoie de cel puțin 100-150 de zile de spitalizare pentru vindecarea numeroaselor fracturi.

Tot la București: Deși autobuzul nu era aglomerat, doi tineri se amuzau nevoie mare călătorind pe scara autovehiculului. Unul dintre ei, în dorința de a aerisi pasagerii din interiorul autovehiculului, ținea ușa deschisă. Din cînd în cînd, din gurița celor doi tineri fișneau spre fetele aflate pe trotuar fel de fel de epitețe care nu-i onorau cituși de puțin. La un moment dat, autobuzul se înscrie într-o curbă strînsă la

stînga. „Ce bine mă simt, Florine, parcă zbor, zice Ilie. Ulte, mă țin numai într-o mină și o iau și de ciuf pe frumoasa asta blondă”.

Și într-adevăr a zburat trăgîndu-l după el pe Ilie.

Au avut totuși un puțin noroc, deoarece puteau trece în „lumea celor drepti”.

Ilie G. s-a ales cu o fractură de cot, iar Florin a rămas internat cu traumatism cranian și o entorsă la glezna dreaptă.

„Mare prostie am făcut, tovarășe diriginte — au mărturisit cei doi cînd profesorul i-a vizitat la spital —, ne-a ajutat împrejurarea că sîntem oarecum obișnuiți cu căzăturile de la schi. Ne-am făcut ghem ferindu-ne capul”.

Cauze mici, efecte mari, situații care sub o formă sau alta le întîlnim zi de zi, din păcate, în circulație.

„Lasă că nu se întîmplă nimic”.

„Las” că în loc de lichid de frînă e bună și apa amestecată cu spirit”.

„Las” că e bun și fierul în loc de oțel special”.

„Las” că nu trebuie vulcanizat cauciucul, e bun și un manșon” etc.

Urmările acestui primitivism în gîndire și în practică le suportă zilnic cei vinovați, dar laolaltă cu ei oalele sparte le plătesc de multe ori, din păcate, și numeroși oameni total nevinovați.

VICTOR BEDA ■

Legea ne apără, s-o cunoaștem, s-o respectăm

Erori de loc, erori de timp

O intimplare absurdă și tragică petrecută în iarna anului 1979 continuă să neliniștească și astăzi conștiințele colegilor lui Ioan Pleșa de la întreprinderea de utilaj chimic Făgăraș. Un memoriu semnat de peste 50 de muncitori și maiștri ne aduce la cunoștință că toți cei ce l-au cunoscut pe colegul lor în 23 de ani de muncă continuă să rămână incredințați de nevinovăția lui cu toate că instanța l-a condamnat la 12 ani închisoare.

În seara zilei de 23 decembrie 1979, fiica lui Ioan Pleșa se întorcea acasă însoțită de doi prieteni de familie. Grupul se alătură și un copil. Sînt acostați în dreptul unei curți de pe strada gării. O scurtă încăierare și toți patru o iau la fugă urmăriți de mai mulți huligani înarmați cu bîte. Ca să o apere pe Doina, fiica lui Ioan Pleșa, și pe copil, unul dintre tineri rămîne mai în urmă și este lovit puternic în arcadă. Se refugiază apoi cu toții în sediul E.G.C.L. Următorii sparg geamurile, lovesc paznicii și se retrag. Alertată, miliția reține pe doi din urmăritori.

Dorel David, tînărul cu arcada spartă, se simte din ce în ce mai rău. Doina este aproape leșinată de frică. Nu se știe de ce puștil care-l însoțeste ride tot timpul. Singur Ioan Comaromi, celălalt tînăr, este valid. El conduce grupul pînă în dreptul casei fetei.

Ioan Pleșa se culcase. Se îmbracă la rezează și îi transportă pe tineri cu mașina personală pînă la spital. Fîind nevoie de intervenție chirurgicală, Dorel David, în vîrstă de 18 ani, se sperie. Ioan Pleșa se oferă să-l aducă la fața locului pe tatăl tînărului, plutonier major de miliție David Dumitru.

Cînd cei doi bărbați, tatăl Doinii și al lui Dorel, revin la spital, starea tînărului se agravase foarte mult. Desfigurată de durere și furie la vederea rănii adînci de pe arcada fiului său, subofițerul Dumitru David îl ia pe Ioan Pleșa și amîndoi pornesc spre sediul miliției. Aici mai fuseseră aduși încă un băiat și o fată din grupul de urmăritori. Primii doi se aflau de-acum în camera 10, locul unde sînt ținuți arestații periculoși. Ceilalți doi aduși pe urmă erau la punctul de control, camera pe unde se intră în incinta miliției.

După aproximativ o jumătate de oră pîrîntii se întorc la spital și Doina prezintă că s-a petrecut ceva. Ceva grav. După puțin timp, la spital mai este adus un pacient. Unul din cei patru urmăritori. Era mort. Ioan Pleșa și Dumitru David nu se vor mai întoarce acasă decît după 12 ani.

Din acea seară pînă la sfîrșitul anchetei care va dura șase luni, Ioan Pleșa susține constant că el n-a pîrăsit curtea punctului de control. Că n-a intrat în clădirea miliției unde a avut loc accidentul. Și continuă să susțină acest lucru și astăzi, după, iată, 16 luni de închisoare.

Ce s-a petrecut în interiorul punctului de control nu este greu de relatat întrucît toți martorii susțin cu diferite neesențiale aceleași lucruri. Cînd David și Pleșa au intrat acolo, ultimii doi urmăritori abia fuseseră aduși. În încăperea se mai aflau subofițerii Ghiță și Cabell. Amîndoi îl cunoșteau desigur pe plutonierul major de miliție David Dumitru David se interesează cine este ofițer de serviciu. Maiorul Murgea se află împreună cu Ioan Comaromi, tînărul de care am mai vorbit, într-una din camerele sediului unde se consemna declarația despre cele întimplate pe stradă. Dumitru David pleacă în căutarea ofițerului de serviciu. Ioan Pleșa rămîne la punctul de control. Față în față cu agresorii fiicei sale nu se poate abține și se repede spre ei. În acel moment reapare dinspre clădirea miliției Dumitru David, urmat la o oarecare depîrtare de maiorul Murgea.

Dumitru David se repede la cei doi urmăritori de la punctul de control și-i ia la bătaie. Imoreună cu maiorul Murgea care sosise între timp, subofițerii de miliție reușesc să potolească spiritele. Ioan Pleșa apucă de pe jos un laț cu care încearcă să aplice celor pe care îi considera agresorii copiilor o severă corecție. Este dezarmat de maiorul Murgea. De la cei bătûti, cei doi pîrîntii află că de fapt cei care-l loviseră pe David Dorel sînt în sediul miliției.

De aici înainte declarațiile pe baza cărora Ioan Pleșa și Dumitru David vor fi condamnați la 12 ani închisoare nu mai sînt clare și suferă de serioase vicii de logică.

Ne aflăm deci la punctul de control. De aici, ca să ajungă la camera 10, unde sînt ceilalți doi urmăritori, trebuie să traverseze o curte de aproape 15 metri.

Martorul principal este firește ofițerul de serviciu, maiorul Murgea. În declarația aflată la dosar acesta arată că în timp ce-l dezarma pe Pleșa a observat că Dumitru David fugise spre camera 10. Îi spune subofițerului Ghiță să aibă grijă de Pleșa și el pleacă spre camera 10 unde se puteau petrece lucruri grave.

Ce înțelegem de aici? Că Pleșa a rămas, cel puțin imediat după plecarea maiorului Murgea, la punctul de control, nu?

Și totuși, ofițerul care păzea camera 10 afirmă că în încăperea pe care o păzea el

au intrat amîndoi, și David și Pleșa. Maiorul Murgea nu afirmă în nici o declarație că l-ar fi văzut pe Pleșa pe traseul celor 15 metri cît număra curtea întrecîndu-l. Cum a ajuns Pleșa înaintea lui acolo rămîne de neînțeles.

Îl lăsăm pe maiorul Murgea să alerge spre camera 10. Îl lăsăm în camera 10 pe subofițerul de pază alături cu David cît și cu Pleșa și să ne întoarcem la punctul de control. Ce vîd ceilalți doi subofițeri? Ei vîd cum (imediat după potolirea spiritelor), David împreună cu Pleșa pleacă spre camera 10.

Ne oprim pentru a deschide o paranteză. Excesul de intransigență nu ne-ar ajuta să rămînem cu ochii deschiși asupra faptelor reale și nu e cazul să reproșăm lucrătorilor că au permis accesul în incintă lui David cînd acesta a cerut să vorbească cu ofițerul de serviciu. Și nici faptul că după altercație nu l-au dat pe ușă afară pe Pleșa, cum s-ar fi convenit după regulament. Pleșa dovedise devotament și spirit de sacrificiu în seara aceea. Numai că după ce aceștia își trădaseră iritarea, surescitarea și mai ales intențiile de răzbunare, a-i vedea îndreptîndu-se spre camera în care se afla de data aceasta chiar agresorul adevărat, cel care lovide în fiul lui David, cunoscîndu-le gîndurile și pornirile e greu să înțelegi și mai ales să accepți explicațiile de mai departe. Or, instanța tocmai această împrejurare fundamentală o lasă neexplicată, fiindcă iată ce susțin cei doi subofițeri: După ce vede un civil intrînd în sediul miliției cu gînduri clare de agresiune, subofițerul Ghiță, cel căruia în declarația sa maiorul Murgea i-l incredințase pe Pleșa, nu-l oprește; nu aleargă după el, nu-și îndeplinește obligațiile de serviciu, ci se apleacă spre cel doi indivizi bătûti să-i ajute să se ridice. Gest frumos, dar neesențial în acea împrejurare. Celălalt subofițer vorbește la telefon, nu vede, nu aude nimic.

Îl lăsăm pe maiorul Murgea să se îndrepte mai departe spre camera 10, unde n-a ajuns încă, el știindu-l pe Pleșa la punctul de control unde îl lăsăm în seama subofițerului Ghiță. Îl lăsăm deci pe Ghiță și celălalt subofițer la punctul de control vîzîndu-și de treburile lor neesențiale deși contrar afirmațiilor superiorului lor văzuseră cum civilul Pleșa pleca acolo unde n-are acces nici un civil și să revenim la camera 10.

Aici, David începe să-l întreb pe cei doi care dintre ei a dat în fiul lui. În acest moment, cel mai tînăr dintre urmăritori o ia la fugă deși nu avea unde fugi, sau în orice caz unde scîpa, iar subofițerul de pază în loc să rămînă să-l păzească și să-l apere pe celălalt mai expus o ia la fugă după cel scîpat. Acesta se împiedică și cade pe scări. Sînt ajunși din urmă de Pleșa care încearcă să-l lovească pe cel de jos. Subofițerul se opune și-i desparte. Dar ce face mai departe? Nu se întoarce în camera 10 să vadă ce se întimplă cu cel lăsat în voia dezlîntîutului David. Nu. Se duce și-l ascunde pe cel fugit într-o cameră alăturată sfîtuindu-l să nu iasă de acolo ca să nu fie bătut. De data asta, subofițerul nu se mai teme că prizonierul lui va fugi și-l lasă singur și pleacă.

Ne-am putea inchipui că între timp maiorul Murgea a ajuns totuși la camera 10. Nu. Cei 15 pași tot n-au fost încă făcuți. Fiindcă cel care vede scena căderii pe scări și ascunderea prizonierului într-o cameră vecină este subofițerul Ghiță, atras de zgomotele din clădire. El nu declară însă că l-a văzut pe Pleșa cum încearcă să-l lovească pe cel căzut.

Dar iată ce declară chiar cel ce a încercat să fugă; el spune că îndreptîndu-se spre camera unde urma să fie ascuns a văzut în dreptul camerei 10, pe coridor, pe tatăl lui, fiindcă celălalt îi era tată, zăcînd lingă perete, jos, iar David era în fața lui, în picioare. Pe Pleșa nu-l vede.

Pe Pleșa nu-l vede nici maiorul Murgea, care între timp a ajuns. El vede cum David singur cu viitoarea victimă, amîndoi în picioare, se încăierau. Ce rezultă de aici? În primul rînd că fiind amîndoi în picioare, cei ce se încăierau, momentul respectiv precede pe cel cînd martorul condus spre ascunzișul lui vede unul jos, tatăl lui, iar pe celălalt în picioare, Dumitru David. Precedîndu-l în timp, e greu de explicat cum de n-a văzut maiorul Murgea scena de pe scară. Înseamnă implicat că martorul ar fi trebuit să-l vadă cel puțin el pe maiorul Murgea acolo. Dar nu l-a văzut.

Mai departe lucrurile se incurcă și mai rău. Ajunși în acest moment al relatării, după declarațiile de la dosar, ne găsim într-un punct unde se vede clar coridorul cu camera 10. Prin acest punct trec cel fugit, subofițerul de pază, subofițerul Ghiță, ajuns în grabă. În dreptul camerei 10, pe coridor se găsește David, viitoarea victimă, maiorul Murgea, Maiorul Murgea încearcă să-l despartă. Chiar îi desparte, și cu David de braț se îndreaptă spre ieșire cînd apare Pleșa care nu prea e clar unde a stat pînă atunci. Îl dă la o parte pe maiorul Murgea, se îndreaptă spre victimă și-l doboară la pămînt după care in-

cepe să-i care la picioare unde se nimereste. David scapă din strînsoare și se aruncă și el asupra victimei pe care începe s-o lovească. După afirmațiile maiorului Murgea, de-abia atunci apare subofițerul Ghiță, care ce vede, după afirmațiile lui? Nu-l vede pe Pleșa. Nu-l vede pe maiorul Murgea. Îl vede pe David cum bătea un om căzută jos. Încearcă să-l despartă și, atunci, apare Pleșa ca o furtună și începe să-l lovească pe cel de jos cu picioarele. După afirmațiile subofițerului Ghiță numai acum ar apărea maiorul Murgea. Ce vede subofițerul de pază trecînd prin acel punct? Subofițerul nu vede nimic. Ce vede fiul victimei? Acesta îl vede pe tatăl lui căzută lingă zid și pe David în picioare. Alături.

Ce se poate observa pînă aici? Că deși din declarațiile maiorului Murgea și ale subofițerului Ghiță reiese că de fapt fiecare consideră că celălalt a venit după el, nici unul nu-l vede pe Pleșa, cu toate că și unul și celălalt susțin că în timp ce încearcă să intervină Pleșa apărea ca o furtună și începea să lovească cu picioarele. Se pare că Pleșa aștepta undeva ascuns și abia cînd se apropia un lucrător de miliție apărea brusca, lovea, și apoi dispărea în peretele coridorului pentru că ne aflăm pe un coridor. Se pare că Pleșa nu dorea să lovească decît în prezența martorilor de la miliție fiindcă fiul victimei nu-l vede niciodată. Pare-se, de asemenea, că Pleșa nu voia să fie niciodată văzut de doi inși deodată fiindcă de pildă atunci cînd a tăbărit asupra băiatului fugit pe scări nu-l vede decît subofițerul de pază, nu-l vede nici cel care suferea agresiunea, nici subofițerul Ghiță, venit în fugă. Fiecare lucrător îl vede separat și în alt moment. Pleșa apare, lovește și dispăre pentru ca să aibă timp să vină următorul, să nu-l vadă și iarăși să apară brusca.

Nu acuzăm pe nimeni de mărturie mincinoasă. Afirmăm că declarațiile prezintă contradicții care cel puțin față de cei 12 ani de temniță cît s-a acordat pe baza lor sînt deosebit de grave și par a fi date pro causa, pro causa unui coleg, e adevărat, subofițerul Dumitru David, dar interesate și suferînd cel puțin de neprecizie. Că în raport cu aceste neadvergente evidente faptul grav al condamnării unui om la 12 ani de închisoare pentru omor nu pare susținut. Că în aceste condiții primordiale rămîne prezumția de nevinovăție mereu afirmată de Ioan Pleșa. Ni se pare de aceea năjustificat refuzul instanței de a audia martori importanți cum este de pildă Ioan Comaromi, tînărul care se afla în sediul miliției în acel timp și care susține că după ce maiorul Murgea a plecat după David a revenit în birou după maximum cinci minute și fără să pară tulburat a continuat să lucreze la declarația lui. Or, în camera 10, conform declarațiilor se afla un mort care făcea inutilă declarația lui Comaromi. Pentru că victima murise în timp ce era bătută de David și, după afirmațiile lor, și de Pleșa, și e greu de crezut că un ofițer de miliție nu știe să deosebească un om viu de un om mort. S-a întors după cinci minute liniștit și a început să lucreze la o declarație inutilă. Oare această singură afirmație n-ar fi de ajuns să ne facă să ne indoim de faptul că maiorul Murgea a participat cu adevărat la evenimentele?

Un obișnuit control stopează o fraudă care putea lua proporții

În ziua de 16 noiembrie 1980, sergentul major I.S., agent de circulație la Miliția județului Brașov, a oprit, pentru un control de rutină, autocamionul 21-CV-612.

Odată cu șoferul, un alt ocupant al cabinei s-a grăbit să prezinte și el actele de însoțire a produselor transportate — avizul de expediție nr. 3611/14 11 1980, emis de C.A.P. Jegația, județul Ialomița, către C.A.P. Hărman, județul Brașov, pentru cantitatea de 5710 kg porumb știuleți. Oamenii conștiințioși, documente în regulă, trebuia să urmeze salutului reciproc de despărțire și urarea „drum bun!”. Așa se întimplă de cele mai multe ori.

De data aceasta însă agentul de circulație nu s-a grăbit să înapoieze actele celor controlați. Atenția și perspicacitatea cu care a învîțat să citească în privirile oamenilor și oferiseră acum ocazia să observe o ușoară neliniște pe fețele interlocutorilor săi.

Nu vă supărați, dar trebuie să verificăm legalitatea acestui transport — li s-a adresat el politicos. Actele de însoțire a porumbului rămîn la mine. Autocamionul va fi parcat, cu încărcătură cu tot, la sediul C.A.P.-ului, pînă se clarifică situația.

Cu toate că o asemenea măsură nu putea provoca vreo nemulțumire unor oameni corecți, Teodor Marin, pretinsul delegat al C.A.P. Hărman, nu-și mai putea stăpîni starea de nervozitate, ceea ce-i înțarea și mai mult convingerea agentului de circulație că are de-a face cu oameni incorecți.

Cercetările întreprinse aveau să ducă la descoperirea unei afaceri frauduloase a-

N-a fost ascultat martorul Tamara Barțoș, asistentă medicală care confirmă că omul era mort în momentul cînd a ajuns acolo ambulanța și deci acolo ar fi trebuit să rămînă pînă la sosirea procuraturii militare și a medicului legist. Transportarea unui om mort de mult la spital ne duce mai mult la presupunerea că de fapt bătaia a fost fără martori și că mortul a fost descoperit ceva mai tîrziu și în condiții cînd decesul era mai greu de constatat. (Au năvălit fiul, fiica etc.)

N-au fost ascultați toți martorii care erau în stradă și care confirmă că din clădirea miliției nu a ieșit decît David, în timp ce Pleșa se afla undeva lingă punctul de control. (Hașu Victor)

Toate acestea fac să pară ca grăbită afirmația instanței că declarațiile a doi martori din penitenciar care susțin că l-au auzit pe Dumitru David spunînd că a fost învîțat să facă declarațiile pe care le-a făcut ar fi neimportante și circumstanțiale.

Nu s-au administrat în apărare toate probele pe care le invocă un om ferm în afirmarea nevinovăției sale acordindu-se credit exclusiv unor mărturii suspecte de contradicții și nepuse la punct tocmai din pricina spațiului restrîns și a timpului minim în care s-a petrecut totul. Se simte din fiecare declarație tocmai această constrîngere într-un spațiu și timp prea strîmt și nevoia de puțină respirație, de singurătate într-o împrejurare cînd în realitate sau toți au fost de fată sau nici unul.

Se împlinesc 16 luni de cînd Silvia Pleșa, soția lui Ioan Pleșa, săptămîna de săptămîna își ia cu ea ganta cu acte și mai bate la o ușă, se mai înscrie la un birou de audiențe, colîndă orașele și casele cu prieteni, se frînge în rugăminti și se mistuie în lacrimi, vorbind la orice ureche dispusă să asculte, cerînd să fie crozută pe inima ei care a tremurat înghețată cînd la prima întrevedere de la penitenciar omul cu care s-a luat de la 16 ani și căruia îi cunoaște fiecare cută și sufletului i-a spus cu fața muțată în lacrimi că ea-l știe și dacă nici ea nu crede că el n-a fost în clădirea unde s-a petrecut omorul atunci el nu mai are pentru ce trăi și ea, care e convinsă că un bărbat care este bărbat trebuie să aibă un secret al lui, a știut atunci că nu acela era secretul lui, fiindcă iată de atîta timp de cînd bate la uși și la inimi n-a ostenit încă și nici nu va osteni vreodată.

Sigur că lui Ioan Pleșa, dacă tot se afla în curte, nu-l era greu să dea o fugă pînă în clădire ca să-și verse furia alături de fostul său prieten în pedepșirea agresorului copiilor, sigur că putea să scape observației pazei, sigur că această posibilitate a cîntărit greu în balanța judecării care avea la dispoziție un raport medico-legal, care atestă bătaia cauza sigură a morții și mărturiile celor prezenți, dar această variantă potențială și aproape logică nu este demonstrată. Momentul și modul în care un civil doritor de răzbunare pătrunde într-o incintă de miliție fără să fie văzut nu sînt lămurite și aceste două fapte sînt esențiale în dovedirea vinovăției fiindcă altfel nu e limpede cum maiorul Murgea îl lasă pe Pleșa la poartă și acesta apare înaintea lui în camera spre care se îndrepta și maiorul, cum îl vîd doi subofițeri plecînd pe Pleșa alături de David (și-l lasă) dar maiorul Murgea îl găsește singur pe David pentru ca abia mai tîrziu să apară și Pleșa, cum maiorul Murgea a ajuns primul la camera 10 și se lupta atît cu David cît și cu Pleșa, cînd apare Ghiță care nu-l vede decît pe David pentru ca iarăși Pleșa să apară de undeva ca la un semn care-l cheamă în scenă ca să fie văzut de martori, cum... și așa mai departe.

NICOLAE CRISTACHE

proape incredibile: falsul delegat încheiase, într-adevăr, un contract în numele C.A.P. Hărman, prin care aceasta se obliga să livreze C.A.P. Jegația o cantitate însemnată de bile-manele, în schimbul unei cantități corespunzătoare de porumb, dar conducerea C.A.P. Hărman habar n-avea de o asemenea tranzacție, contractul fiind, în realitate, fictiv. Conducerea C.A.P. Jegația acceptase contractul fără să știe că așa-zisul reprezentant al C.A.P. Hărman era un impostor.

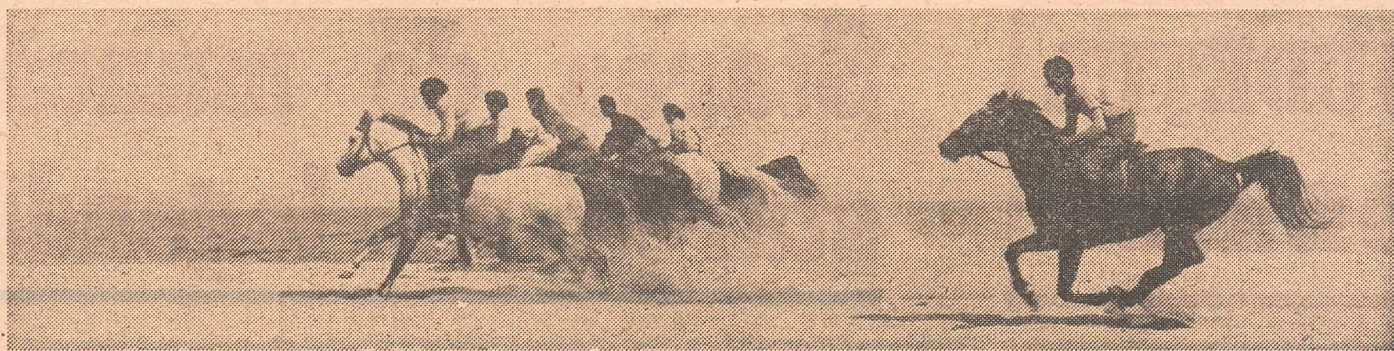
Prin inducerea în eroare a conducerei C.A.P. Jegația, Teodor Marin, împreună cu maistrul de parchet silvic Lăoș Fodor, de la ocolul Comandău, județul Covasna, au sustras din avutul obștec 200 m.c. bile-manele pe care le-au transportat în județul Ialomița, primind în schimb 34 tone de griu și aproape 6 tone de porumb, cereale care au fost valorificate în diferite localități în schimbul sumei de 80 000 lei. Din banii obținuți, cei doi autori au plătit transportul bilelor-manele și, respectiv, porumbului, cu 20 000 lei, restul de 60 000 lei împărțindu-i între ei.

În săptămîna în care au început cercetările, autorii afacerii frauduloase urmau să mai primească de la C.A.P. Jegația încă 33 tone de porumb, în schimbul altor 78 m.c. bile-manele sustrate tot de la ocolul silvic Comandău. Și cine știe cu cît ar fi putut păgubi cei doi infractori avutul obștec, dacă un simplu control de rutină, executat cu răspundere și perspicacitate, n-ar fi pus capăt acestei afaceri.

MIHAI GROZAVU

O zi cu cai la Rădăuți

Din Rădăuți sau nu, calul întregeste frumusețea mării

Era o zi de vineri. Zi de târg la Rădăuți. Printre muni de caș, printre funii de ceapă și usturoi, printre butoaiele cu vestitii castraveți de Rădăuți și varză murată de Milișăuți, piața adunase oameni cu sutele, mulți în portul lor bucovinean. La un astfel de ceas, instalați într-un docar cu fin, minam spre herghelia din marginea orașului, privind printre crupele masive și coamele în flăcări a doi cai Gidran, toată lungimea Bulevardului Bogdan Vodă, străjuit de blocuri și de flori, animat de forfota mașinilor, animat de inșeși aceste două realități — caii semeți după care inforcea capul toată lumea.

Insolit sau nu, la marginea orașului Rădăuți și nu tocmai la marginea întimplărilor lui, se desfășoară, sub toată prospețimea ierbit și un hipodrom de dimensiuni olimpice. O tradiție de veacuri îi leagă pe locuitorii acestor meleaguri de creșterea animalelor. Adeseori, fericit sau necăjit, omul și-a lipit fruntea de grumazul calului, bătându-l ușor cu palma, într-o comuniune intraductibilă.

A fost o vreme când am trăit neliniștea că odată cu civilizația, cu mecanizarea în așteptarea de activitate, calul, prietenul omului, va dispărea. Că nu ne vom mai însoți cu el până la fîntina cu ișheab, că nu-i vom mai vedea mușchii superb încordați în efort, aburul nărilor în aerul înghețat al iernii, că nu vom mai vedea hergheliele de cai pascind liber iarba sublimei libertăți. Dar viața a impus calul ca o valoare de sine stătătoare a economiei naționale, acum printre mașini și unelte noi. Avem nevoie de cal, el are nevoie de dragostea noastră.

Am trecut la trap pe lângă cimpul viitoarelor competiții, al viitoarelor demonstrații hipice de interes național, așteptate cu nerăbdare de către mai tinerii și mai vîrstnicii locuitorii ai Rădăuților, mari cunoscători de cai. Și chiar aflăm că în acest septembrie va avea loc alii concursul republican de obstacole-jurori.

Intrăm în maneaj. Îmbrăcați cu jachete roșii, în pantaloni albi, cu cizme negre și carimbi strălucitori, jocheii își poartă caii cînd la pas, cînd la trap, strunindu-i înaintea săriturilor peste obstacole. Aștepti urmărindu-i. Și cu toate acestea, e liniste. Picioarele luți și energice frămîntă rumegușul, comenzile sînt scurte, cu glas scăzut, comprimînd într-un singur cuvînt voința și dragostea călărețului. Fuleuri largi și descărcări de energie, a energiilor acumulate de aceste animale curate, învățate în grajdurile de alături cu traiul bun, cu ovăzul și tainul lor de fin, cu nutrețurile combinate și apa limpede, cu pansajul (ingrijirea calului) bine făcut — și toate la timp.

Efectivul hergheliei de la Rădăuți este de 384 de cai, aduși aici de la secțiile Mitoc și Rodina doar la vîrsta de trei ani pentru antrenament și dresaj. Abia după șase luni sînt supuși probelor de calificare, și în funcție de rezultatele obținute, de aptitudinii, ei vor fi destinați sportului ori muncilor agricole.

Noi însă ne aflăm acum în fața lotului de sport hipic al asociației Bucovina din Rădăuți, care cuprinde un număr de 16 cai. De pregătirea acestui lot, de speranțele de victorii ale rădăutenilor, și nu numai ale lor, s-a ocupat pînă nu de mult regretatul antrenor Petru Roșca, cel care, pe calul Derbist, a obținut la Jocurile Olimpice de la Moscova din anul 1980 medalia de bronz. Doar cu trei zile înainte de venirea noastră, cel care se tinea drept în sa, omul care-și dedicase talentul și energia pregătirii unor viguroși sportivi care să facă parte din lotul național, nu mai era. Pe Derbist n-a reușit să-l încalce nimeni în afară de el. Toți jocheii care se perindă acum prin fața noastră (în restul timpului ei lucrează ca muncitori la herghelie) i-au fost elevi. Printre ei — Trofin Vasile și Victor Galan, selecționați în lotul reprezentativ, doi sportivi care și-au învățat bine lecția antrenorului și

prietenului lor dispărut: „Nimic nu trebuie lăsat la întimplare în această aparență libertate, de fapt o libertate dirijată. Unui cal i se cere un antrenament intensiv, zilnic, ca unul atlet, pentru a nu-și ieși din formă, pentru a câștiga rezistența în marile competiții. Calul trebuie să înțeleagă ce aștepti de la el. Și să nu-și judeci după o singură cursă”.

Întelegerea perfectă dintre om și cal face parte din armonia naturii. Cal și călăreț — o simbioză fericită în folosul unei trainice prietenii. Desi în maneaj, Gidranii din Rădăuți sînt în nări aerul reavăn al naturii, al marilor plecări. Ies caii în curte. Și-i privim alături de directorul hergheliei, medicul veterinar Dorin Boicu, și vechiul maestru Vasile Galan, ce se ocupă de secția dresaj pentru probele de calificare. „Din tată-n fiu mă știu la cai, lucrez aici din 1937, își aduce aminte Vasile Galan. E o muncă foarte migăloasă. Cere răbdare. Gidranul este un animal destul de încapătinat. Educarea lui nu se poate face prin constringere. Te simte. V-o spune asta Galan, prin mîna căruia au trecut peste 800 de cai. Ingrijitorului i se cere o comportare frumoasă, afecțiune chiar. Dar cu cite nu trebuie să se obișnuiască un cal! Să se deprindă cu legatul în două lanțuri, la stănoagă, cu băutul apei la găleată, cu mersul pe lingă om, cu saua, la lonjă, cu încălecare, cu hamul, cu trasul la butuc, cu înhămarea la docar, cu mersul la trap în barem, la galop, cu mărirea fuleului, cu săritura peste obstacole... Se spune că omul greșete de 99 de ori iar calul o singură dată. Dar ce este un Gidran? Deși herghelia noastră a luat ființă la 1 mai 1792, gîndiți-vă, acum 189 de ani! Gidranul senior, descendent al unei încrușișări de pur-singe arab și pur-singe englez, superior acestora, a fost adus la noi în 1816. Prin consolidarea caracterului său genetic se va ajunge la formarea calului românesc de sport. Prin vechimea sa, dar și prin in-

teresul pe care i-l purtăm. Gidranul se adaugă acum specificului nostru bucovinean”.

Vasile Galan este liniștit și mandru. Le vin tot mai mulți elevi, și nu-i de mirare, de la țară, de la liceul agricol din localitate. În curînd unii dintre ei vor participa la concursurile hipice de la Craiova și de la Sibiu. Și nu peste multă vreme, la cele din Rădăuți. Tribuna hipodromului are 1000 de locuri. Pista cu obstacole este gata amenajată. Se lucrează febril la construirea celorlalte două piste — de trap și de galop. Și ce este mai important — se reînnoiesc hergheliele. S-au și primit fonduri de la Centrul republican de creștere și calificare a cailor de rasă. Ne face plăcere să consemnăm că în cadrul Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare funcționează *Directia creșterii calului* — semn al dragostei noastre față de acest nobil animal, un factor deloc neglijabil în economia noastră națională, dar și în rezervele noastre sufletești. Și ne-am dat seama că în măsura în care Vasile Galan face o pledoarie pentru cal, el face implicit o pledoarie și pentru frumusețea omului.

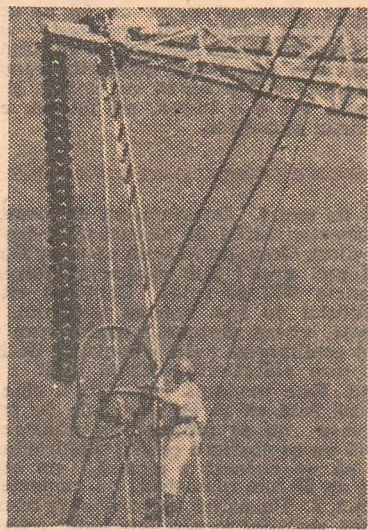
O mașină și un cal puse alături sînt două frumoase metafore. Nici una însă nu trebuie s-o elimine pe cealaltă. Se pare că numai calul, cu ochii săi mari și inteligenți, înțelege aceasta și-si urmărește cu dragoste stăpinul.

S-a dat drumul la cai. Aleargă acum ca un vis peste iarba înaltă. Printre arbori, peste cărări abia atingînd pămîntul. În urmă, locul rămîne proaspăt, te-ai aștepta să tîșnească izvoare. E calul nostru din copilărie, și el nu poate fi înlocuit.

De aceea, printre atîtea minuni, la Rădăuți, într-o asemenea zi însoțită, poți să lipești urechea de pămînt și să ascuți cum vin de prin secole caii.

ADI CUSIN ■

Pentru ei, munca la cea mai înaltă tensiune nu este o figură de stil

(Urmare din pagina 1)

sînt periculoși, totul e să nu te pierzi cu firea...” (Mai ales, adăugăm noi, cînd stii că pe conductor tensiunea este egală cam cu cea din zece scaune electrice!) Omul ne povesteste întimplarea lent, calm, de parcă ar descrie o partidă de sah: „Si atunci am mutat rezina...” Dar nu e vorba de zambitul damei, cum spun sahistii, ci de o premieră românească, de un salt în necunoscut, de fapta de curaj a unor comunisti și, totodată, de o reușită tehnică de prim rang, înscriindu-se, într-un mod destul de neobișnuit, în marea bălăie pentru energie.

Ce ați simți, așadar, dacă, echipați cum se cuvine, ați pune mîna pe un... scaun electric sau chiar pe 20 deodată, legate în lanț? Este ceea ce, într-un anume sens, a făcut Adrian Tibu și continuă să facă toată echipa sa, în frunte cu inginerul Ion Sevastre. Firește, nu în fiecare zi, fiindcă nu în fiecare zi se lucrează la linia de 400 kV.

Unica (deocamdată) formație românească de lucru sub tensiune la linia electrică aerienă de înaltă tensiune a fost atașată, scriptic, întreprinderii de rețele electrice Sibiu datorită poziției centrale pe harta țării a acestei întreprinderi, precum și datorită unei tradiții în materie: I.R.E. Sibiu este una din cele mai vechi din România (a fost înființată în 1896, cu numele de atunci Societatea electrică pe acțiuni Transilvania). Aci s-au format, în decursul timpului, generații întregi de liniori.

Iată, în continuare, ce ne relatează inginerul Ion Sevastre despre activitatea formației pe care o conduce.

În cadrul secției de înaltă tensiune a I.R.E. Sibiu, ei se ocupă de întreținerea liniilor de 110—400 kV pentru transportul de energie electrică de la producător la consumator. Pentru întreținere — în sistemul existent — ele se scot de sub tensiune, căci o intervenție cu mijloace „clasice” ar însemna moarte sigură. Ca la scaunul electric, care însă nu se poate fâli decît cu un fleac de vreo 25 kV. Așadar, linia trebuie intreruptă, dar vă închipuiți ce înseamnă aceasta pentru economia națională: Dispercerul energetic național trebuie să canalizeze pe alte căi energia. Nu e vorba numai de manipulare de butoane, ci de faptul că pe o linie de 400 kV se poate transporta cam tot atîta energie cît ar fi necesară unei bune părți din București, iar recursul la căi ocolite conduce la pierderi suplimentare de energie, ceea ce, în condițiile crizei mondiale energetice, ridică mari probleme, chiar dacă intreruperea, repetăm, nu ar dura decît cîteva zile sau chiar cîteva ore. Soluția: efectuarea reparațiilor sub tensiune. Ea se practică însă, în momentul de față, doar în țările industriale cele mai avansate — S.U.A., Franța, R.F.G., R.D.G. și alte cîteva, puține la număr.

— Cînd a fost premiera, tovarășe inginer Sevastre?

— Prima oară s-a lucrat experimental pe linia Sibiu-Tîntăreni, la Veștem. Delegații de la toate întreprinderile de rețele electrice din țară, mai toți inginerii-sefi,

conducerea centralei noastre au asistat la experiment. Paradoxal poate, dar noi, cu cit lucrăm mai mult, ne convingem că riscul e mai mare cînd repari linii scoase din funcțiune, căci acolo, dintr-o neglijență sau din alte motive, poate apărea totuși înaltă tensiune, pe cînd în cazul nostru, cel puțin stii că e sub tensiune, știi la ce te aștepti și cum trebuie să procedezi. Absolut nici un pericol. Oricum, cîmpul electric extrem de puternic (care la nastere lingă liniile de înaltă tensiune) se pare că nu are influență negativă asupra corpului omenesc. În S.U.A., unde se lucrează de cîteva ani în acest sistem, nu s-a observat pînă acum nici un efect asupra sănătății omului. În R.D.G., care, de asemenea, a acumulat experiență în acest domeniu, un grup de specialiști studiază cu atenție și cu mijloace de investigație sofisticate comportarea pe plan medical a primelor lor echipe de intervenție la înaltă tensiune. Totul este în regulă! Așadar, se pare că organismul nostru suportă și acest „stress” de un fel deosebit cu care ne-a confruntat viața modernă. De subliniat că și un grup de medici români, în colaborare cu ICEMENERG, cercetează influența cîmpului electric intens asupra membrilor primei echipe românești și se pregătește și pentru investigații fiziologice chiar în timpul lucrului, cu ajutorul unor aparate minuscule de teletransmisie și înregistrare. Au fost examinați și de un psihiatru, care nici el nu a găsit nimic, fiindcă băleții au nervii tari: altfel nici nu ar fi ales această meserie atît de dură.

— Cu ce echipament se lucrează, tovarășe inginer Sevastre?

— Costumul se aseamănă, întrucîtva, cu acel de cosmonaut, dar menirea lui este să izoleze nu față de mediul inconjurător, „cosmic”, ci față de cîmpul electric intens. Este un costum-salopetă din bumbac dublu, avînd în interior o rețea de cupru foarte fină. În acest costum muncitorul este cuprins ca într-o cuscă metalică Faraday, înăuntru cîmpul electric este zero. Se folosesc și scări și tije electroizolante din fibră de sticlă impregnate cu rășină epoxidică. Funile sînt făcute din polipropilenă — toate, materiale electroizolante. Evident, sculele, în cursul intervenției, nu le atingi decît cu mînuși.

— Iată-vă și în postură de chirurgi, nu numai de cosmonauti.

— În plus, ele trebuie transportate într-o remorcă specială, complet capitonată în interior, ca să nu intre praf sau umi-

ditate. Cam ca la un nou-născut. A fost gata în vara lui 1980. În octombrie ne-a sosit și prima „comandă” de intervenție, momentul mult așteptat: să schimbăm izolația la linia de înaltă tensiune în jurul Rovinariilor.

— Povestii-ne mai în amănunt cum a acționat echipa atunci. A fost un act de pionierat despre care, din păcate, nu s-a prea scris la noi.

— Zona Rovinari este foarte poluată din cauza cărbunelui și cenușii, care fiind bune conducătoare de electricitate deteriorează izolația la liniile de înaltă tensiune. Înainte se schimba izolarea doar cînd se opreau ambele grupuri de 330 MW de pe o linie, deci cînd ea putea fi intreruptă fără a se împiedica evacuarea puterii din centrală. Am intervenit însă noi, cu tehnica de care vorbeam mai înainte. Formația este compusă din electricienți Ioan Pădurar, Adrian Tibu, Alexandru Ioan Grecu, Gheorghe Șerban, Florin Bucurenciu, Petrișor Vidrighin, maestrul Gheorghe Mănescu și eu. Am intrat în acțiune la Rovinari, am schimbat izolația sub tensiune. Cîte un stîlp pe zi, cam tot atît cît face o echipă și cu linia intreruptă!

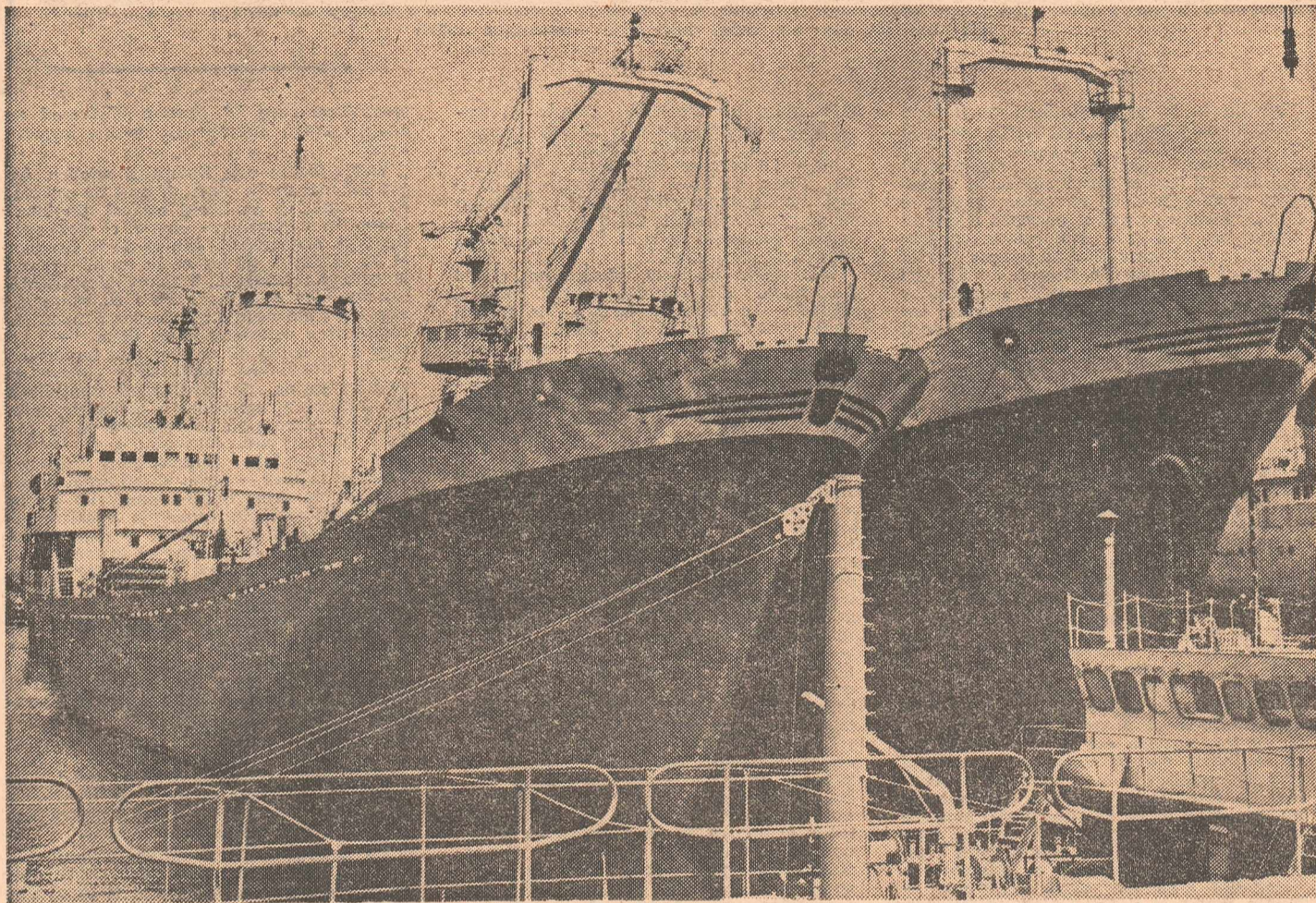
Se lucrează în condiții cu totul speciale. Nimeni nu se grăbește, se vorbește puțin. Fiecare știe ce are de făcut, de ce să-l zorești? Nu se iese pe teren la umiditate (bună conducătoare de electricitate) peste 80 la sută sau cînd bate vîntul cu o viteză de peste 9,5 m/s. Așadar, chiar dacă nu cade un strop de ploaie, tot nu se lucrează dacă este umed. Iată de ce intervențiile formației sînt adesea precedate de lungi discuții cu Institutul meteorologic! Dealtfel membrii echipei verifică ei înșiși starea timpului, fiind înzestrați cu aparatură meteo.

„Formația nr. 1 de lucru sub tensiune la linia electrică aerienă de înaltă tensiune” are sarcini și planuri mari. Va intruși echipele nr. 2, nr. 3... de lucru sub tensiune, va efectua revizia a cel puțin 100 km de linii de 400 kV. Se va monta un cărucior pe cele două conductoare, un fel de funicular, dar tras de jos. Pe această cale mișcătoare se vor verifica, metru cu metru, toate clemele, armăturile, conductorii, izolatoarii — o veritabilă acțiune de profilaxie energetică, prima de acest gen. O vor face, ca și pînă acum, liniștit, fără grabă, ca să nu se încurce unul pe celălalt, nimeni să nu se energizeze, nimeni să nu se simtă deranjați, să nu lucreze sub tensiune. Așa se lucrează mai cu spor tocmai la cea mai înaltă tensiune, care pentru formația sibiană a încetat să mai fie o figură de stil.

JUDEȚUL BRĂILA

Starea de muncă, de veg starea de legendă a Dună

„Sovata” și „Sulina” ancorate la Șantierul naval din Brăila.

Digul speranței

— reportajul unei epopei —

Aici, la Sălcia, pe o lungime de zece kilometri, Dunărea parcă ar semăna cu Mississippi, se revărsă învolburată peste pământurile a două provincii: Muntenia și Dobrogea, și dacă piepturile astea de pământ și de oameni n-ar ține-o locului, s-ar uni cu marea. Închinate astfel, fierbe de furie ca un armăsar pe care pui sau prima oară și pe care omul îl umilește încăleându-l. Crește și înflorește în sus ca un pom de apă și spumele ei turburi seamănă cu balele unui animal turbat. Și totuși n-o urăsc! Fluviul amenință aici: în pământul copilăriei mele, 72 mii de hectare, griu, porumb, soia, floarea-

soarelui, rapită, cam 90 de mii de oi, 15 mii de porci, o mie de vite mari, un sistem de irigații care a costat trei miliarde și jumătate, peste o mie și o sută de mașini agricole, peste 3 000 de clădiri, case țărănești și sedii de ferme agricole, ateliere, o stație de uscat furaje verzi, o rețea de energie electrică, peste 170 de stații de pompare și oameni a două mari comune: Mărașu și Piatra Frecăței. Peste 10 000 de oameni, pomeniți la urmă pentru că ei apără toată această avere și pentru că tot ei se apără. Și tot nu-l urăsc! În apele aceluiași fluviu oamenii și-au spălat fata încărcată de sudoare, și-au

răcorit trupurile, pe malurile lui au visat la marile plecări, în el își probau flăcăii bărbăția, trecându-l înot, în el își scaldau caii în amurgurile singurii, în unde le se aude și acum cîntecul strămoșilor mei edecari. Și tot nu-l urăsc! O fetiță cu părul blond, un fel de Ondine iesită acum din valuri, stă într-o luntre, stă aplecată peste fluviu și își scaldă degetele în marea lui parcă mingiindu-l. Și zice: „Fluviule bun și puternic și bogat în pești de aur și de argint, să nu treci digul! Că dincolo de dig sînt băieți și fetițe cu părul ca spicul de griu, sînt bunici bătrîni, bătrîni și dedesubt de tot stau straturi-straturi oasele strămoșilor. Că noi aici sîntem de cînd sîntem și sîntem de totdeauna”. Așa mi se părea că zice fetița aceea blondă, Nicoleta Grigore, și fluviul, amețit parcă de descîntecul ei, se lăfăia lenes ca un animal la soare. Cîntecul nu semăna a rugă, ci a dialog existential. Pentru că nu ruga de natură ne ține pe pământ, știu asta și copiii, ci lupta tenace, permanentă pentru existență. Și ca să pro-

beze acest crez al lor, peste 2 000 de elevi de la școlile din Brăila, de la cele din Insulă, au sărit în apărarea digului:

— Ce fac elevii pe dig?, îl întreb pe Stoica Virgil, activist al Comitetului județean de partid, omul care conduce lucrările de apărare și consolidare între kilometrul 70, pe bratul Măcinului, și kilometrul 60, pe bratul Vilcu.

— Fac de toate: sapă pământ, încarcă saci, transportă saci pe taluzul digului, suprăînaltă, taluzează cu mături, fac de pază, bat fascine. În sectorul nostru lucrează elevii de la Liceul de marină și de la cel de chimie și toți muncesc bine.

Îi privesc: 200 de elevi, împinziți pe vrea cîțiva kilometri, bat pământul digului cu mături. Vedeti? Nu rugă, nu contemplantare, ci implicare activă, luptă pentru apărarea bunurilor noastre, a ceea ce ne aparține. S-au ridicat oamenii, elevi, militari, țărani din Insulă, muncitori agricoli, specialiști, oamenii ridică pământul, piatra lemnul și alte elemente primordiale și stăvillesc apele. De cite mii de ani repetăm acest gest existential în calea năvălirii apelor sau a altor feluri de năvăliri? Stie pământul asta căruia îi dăm chip de dig de apărare acum! Apărarea Insulei în fiecare an a devenit un fel de școală a curajului, a bărbăției, a rezistenței și a continuității oamenilor în acest spațiu asediat de ape.

Iată încă un fapt probator: „Era pe data de 29 spre 30 martie, se apropia de miezul nopții, ne relatează căpitanul Gheorghe Sighinas: un militar, uite că îmi scapă numele acum, făcea de pază în această zonă. La kilometrul 79+100 a descoperit un „grifon”. El nu mai văzuse așa ceva și cînd a constatat că apa țisnește din talpa digului ca dintr-o arțeziană s-a speriat oarecum. Telefonul era la aproximativ la doi sau trei kilometri. Și-a lăsat pătura, mantaua, și numai în veston a alergat pînă la postul telefonic. Acolo, împreună cu telefonistul, au raportat la subunitatea de intervenție, soldatii de aici au alergat și ei la fata locului, conducerea tehnică a tronsonului a apărut și ea ca din pământ și cu experiența căpatată în lupta cu viiturile anterioare, au instaurat calmul: au cărat balast, saci cu pământ, au făcut zid în jurul grifonului, ca un tub de fîntînă, și l-au liniștit”.

Omul de la kilometrul 79 + 100 a rămas anonim, cum anonimi rămîn mulți oameni ale căror fapte emoționează, aici în Insulă Mare a Brăilei. Uite, colo, la rădăcina digului, un alt soldat telefonist și-a făcut adăpost dintr-o benă de basculă, răsturnată. A ridicat pământ în jurul ei și a zidit un fel de tranșee. Vîntul se opinteste în adăpostul lui, vrea să-i spulbere, dar metalul apasă greu pe taluzul digului. Soldatul dă nervos la manivelă, se grăbește să obțină legătura. La Cistia, o altă grupă de soldați mîncîncă în picioare, rețemați de niște garduri părăsite. Altul, probîndu-și cunoștințele în arta culinară, și-a legat mantaua de doi pari și la adăpostul ei, pe un fel de cotlonas amenajat ad-hoc, își pregătește omleta. Lingurile lovesc gamelele și eu, lăsat pradă unui vis, întorc instinctiv capul crezînd că aud o turmă cu clopote și păcănete. Nu e o turmă, ați înțeles, e cîntecul gamelelor.

Oamenii vetrelor de apă: marinarii

Pînă nu demult îmi plăcea să spun că la Brăila Dunărea făcea marinarii precum monsieur Jourdain făcea proză — adică fără ca să știe. Și bineînțeles că nu-mi lipseau argumentele. Ca țig și ca port. Brăila este atestată mai devreme chiar decît inuși statul Țării Românești, deci pe la 1300 avea o anumită importanță. Fiindcă cine a mai văzut port fără marinari? Și apoi să fie chiar numai o simplă întrebare faptul că «Mercur» — primul jurnal comercial din țară — a apărut în Brăila anul 1839? Ori că înția traducere românească a primei cărți din Iliada lui Homer a fost imprimată tot la Brăila? Ori că străvechea emblemă a Brăilei reprezenta o corabie? Sau că prima noastră ambarcație care a ieșit în apele internaționale — goeleta «Mărița», botezată așa după numele Doamnei principelui George Bibescu — a fost lansată în Brăila lui 1843? („Mergi, corabie — i-a urat cu acel prilej Cezar Bolliac — mergi de arată Europei culorile României; mergi a-i duce bogățiile solului nostru și a-i cere luminile sale; mergi de vizitează Italia, Franța și Spania și spune popoarelor lor că sînt încă românii de la Dunăre. Cînd vei trece înaintea Italiei, ridică-ți toate pavilionele tale, aceasta este muma ta; cînd vei merge în lungul coastelor Franciei, salut-o cu strigăte de bucurie, ea este țara libertății. Și dacă tu atingi Spania și trebuie a atinge, tu ne

vei spune la întoarcerea ta, cit de multă virtute a trebuit acestei minde națiuni a se regenera. Tu vei saluta în ea pe sora ta ca cea mai mare, patria lui Traian»). Deci că tricolorul patriei înălțat pe cel mai înalt catarg a plecat înția oară tot din Brăila este intimplare aceasta? («Mărița» — sub comanda lui Gheorghe Lazăr Bresco, primul nostru căpitan de mare — a plecat cu «bandiera românească înălțată și luind cu sine, de la Brăila la Constantinopol 300 chile mari de griu — 150 000 kg, n.n. — atît cit este de încăpătoare corabia». Bandiera — cum i se spunea pe atunci drapelului — „avea fața roșie, albastră și galbenă, și stele, și la mijloc pasăre albastră»). Înțitul drum în apele internaționale al unei nave românești a durat 18 zile, iar înapoi, de la Constantinopol la Sulina, 16 zile «lovită fiind de furtuni aspre și la dus și la întors». Oamenii aceluia echipaj au inaugurat, încă acum un secol și jumătate, lungul sir al acelora pe care i-aș numi oamenii vetrelor de apă ale Brăilei. Și nu sînt puțini. Vorbește despre ei în însemnările sale și bătrînul (realmente) lup de mare Stelian Blindu, de pe strada Cetății, omul care a lipsit doar din porturile de dincolo de... Cercul Polar. Despre cei mai noi brăileni împătimiti ai punctelor cardinale de pe aple planetei numită Pământ îți pot ține adevărate disertații Ion Opreșenescu, directorul Grupului de exploatare flotă și porturi

(știati că în docurile Brăilei, în numai trei luni din acest an, au fost supuse operațiunilor de încărcare-descărcare peste o mie de nave de diferite tonaje și sub diferite pavilioane? !), ori Marin Pirjol, căpitanul remorcherului «Belșug» din cadrul celei mai numeroase (nu și celei mai mari) flote a Brăilei: aceea care servește Insula Mare... Stufoașă și frumoasă este stîrpea oamenilor și a vetrelor de apă ale Brăilei! O categorie aparte este aceea a constructorilor navali. Ca să poți să-i înțelegi pe acestia este însă obligatoriu dialogul cu inginerii Traian Comsa, Alecu Vasiliu, Petre Buleci, Gheorghe Lovin..., cu maeștrii Dumitru Neagu și Gheorghe Ciutacu, cu electricianul Ionel Picoș — toți de la șantierul naval. Despre ce? De pildă despre lansatori Toma Dumitru, ori Dumitru Mitiță... De pildă acesta, ultimul, a lansat la apă — se spune la apă, în apă semnifică ireparabilul — cam 170 de nave de diferite tonaje. A lansat slepuri și remorchere, salande, macarale plutitoare, vase specializate, împingătoare... Pe 28 august 1978 a dat la apă pe „Codlea”, primul cargou de 4 500 tdw construit la Brăila. Au urmat „Azuga” și „Săcele”... — cîteva zeci. Aici, la kilometrul 171,5 al fluviului o asemenea operație pare a fi simplă. (Șantierul brăilean are cea mai modernă cală de pe tot parcursul Dunării românești.) Totul este automatizat, centralizat, legătura dintre echipieri se realizează prin radiotelefoane etc. Dar un cargou de 4 500 tdw e înalt cit un bloc cu patru etaje; cele de 7 500 tdw — cit unul cu șase. Lungimea, la ambele, peste o

sută de metri. Imaginați-vă că doriți să transportați astfel de blocuri dintr-un loc într-altul. Greu, nu? De pe uscat pe fluviu e și mai greu! Sub cargou se introduc vagonete (352 de roți). Conțează viteza curentului de apă, țasarea terenului, înclinatia, viteza vîntului, modul cum s-a făcut echilibrarea; sînt o multime de factori care obligatoriu trebuie luați în calcul. Este modernă instalația l, cine te asigură însă că în chiar clipele de mare suspense nu se prăjește un tranzistor? Ori că nu se sparge o conductă hidroalică? Sau că nu cedează o supapă, un cablu (deși au 60 mm diametru), un manometru ș.a.m.d.? Un astfel de accident ar trimite pe apa simbetei munca întregului colectiv și cîteva bune zeci de milioane de lei. (În timpul lansării unicul posesor al fabuloasei averi rămîne lansatorul!). Asigurări că accidentele enunțate nu se pot întimpla atunci nu-ți dă nimeni, le ai sau nu. Sursa? Propria persoană. Se spune că lucrul de care te temi în cea mai mare taină se întimplă totdeauna. Să mai știi și asta, și altele, și să spui «da, lansăm, o să meargă», și chiar să meargă, adică să excludzi oricare eveniment neprevăzut — asta înseamnă la Brăila că ești un veritabil om al vetrelor de apă. Și încă!

Pe strada Victoriei — și cred că nu întimplător tocmai pe ea — funcționează de cîteva ani un liceu de marină. Cam tot de atunci Dunărea la Brăila nu mai face marinarii precum monsieur Jourdain făcea proză — fără să știe.

MIRCEA BUNEA ■

Este un grifon?, îl întreb pe Ion Nicolae Costin, directorul Oficiului gospodărie a apelor, omul care a amabilitatea să mă însoțească pe pământ al copilăriei, amenințat de drum.

Un grifon, zice el, este un fel de care apare de obicei pe sub dig, în diferența mari de presiune. Apa se infiltrează în incinta îndiguită, în principiul vaselor comunicante, să se ridice la nivelul apei de dincolo dig, ape destul de înalte. Grifonul este un mijloc de realizare a acestui fenomen.

Cum se combate?

Prin două metode: se barează griful cu balast, pietris, în așa fel încât să scurgă repede, să antreneze pământul din dig, și se dirijează scurgerea lui pe niște canale. Sau, în al doilea rând, se ridică un dig circular în jurul grifului, astfel, se egalizează presiunile. Îi faci, deci, inofensiv.

Salcia, spuneam, Dunărea seamănă cu Mississippi sau cu Missouri sau cu Rio de Janeiro. Aici e zona cea mai frumoasă, mai amenințată. De ce? Pe o distanță de aproximativ 10 kilometri, griful are o înălțime de aproape 10 metri, ceea ce înseamnă că o dată la 10 ani e posibil să cedeze. Față de ce s-a construit în Insula Mare a Brăilei, față de investițiile imense făcute aici, nu mai poate satisface pe nimeni o astfel de cotă de asigurare, iar ministerele responsabile de această avere națională vor trebui să ia măsuri pentru ridicarea acestei cote de asigurare la cel puțin 1 la sută. În același timp, oamenii, apărați de acest dig, vor trebui să păstreze, să protejeze și să-l consolideze cu mai mare grijă, ceea ce nu se prea respectă acum.

Aici, la Mărașu, între kilometrul 0 și 30, pe brațul Vilciu, au apărut infiltrații în dig care pot deveni periculoase. La fața locului au sosit Virgil Crișan, vicepreședintele al Consiliului popular județean, un secretar al comitetului județean de partid și un tovarăș ministru. Citiți inginerii specialiști, ajutați de forțe mecanice și umane, aplică în practică măsura hotărâtă: executarea unei banchete late de 1-1,5 m și lungă de aproape 200 metri. Oamenii comunei Mărașu au sărit imediat. Pe unii dintre ei îi cunosc din copilărie, pe alții de la viiturile anterioare. Maru Iancu, Vasile Arghiroiu, Alexandru Pasăre, Ion Blezea, Nicolae Pană, Marin Băjenaru sunt agenți hidro, își primesc ordinele și dispar ca potirichile pe dig. Primarul Nicolae Munteanu, și el om de-al locului, ridică satele. Vin oamenii, printre ei peste o sută de femei, mamele care stiu a-și apăra nu numai copiii, care stiu nu numai a duce greu cimpului, ci stiu, o dovedesc acum a căta oară?, a apăra și permanența lor. Încarc sacii, taluzează digul cu piatră, aduc fascine. Până la orele 12 lucrează în cimp, după ora 12 — la apărare. Așa au lucrat și anul trecut Anica Dumitrașcu, Anica Folea, Maria Cucu, Tudora Potirache, Ecaterina Ciocca, Zina Nistor și altele. Alături de ele copiii își spală picioarele în apa înaltă, întind mina după ratele sălbatice, după lișițele care s-au domesticit parca și vin până aproape de dig să pască iarbă. Dincolo de dig, păsările, peștii care nu se văd, dar care cu siguranță sunt pe aproape, apa ajunsă până la corănele arborilor, vapoarele, șlepurile cu care mărășanii dorm la cap pentru orice eventualitate, salupele rapide și alte minuni formează o lume într-o agresivă libertate. Dincoace de dig sunt veghea, încordarea, nesomnul, dăruirea totală, eroismul continuu al unei lumi în apărare.

Rulăm cu o „asistentă tehnică” spre Măgura, virful din sud al Insulei. Vasile Milea, șoferul acesta de multe carate, fluieră cred eu de fericire: după jumătate de oră de ambalare, de manevre, de

injurături și de glume spuse la necaz a reușit să ne scoată dintr-o mlaștină care înghițise mașina până la punte. Dar, iată, pune o frână și facem cunoscută cu parbrizul: un șofar i-a făcut semn să-l ia cu mașina și acum îi dă mina să urce. Copilul se așază timid lângă noi și ține cu grijă o traistă legată la gură în care mîscă, se pare, ceva.

— Cum te cheamă?, întreb.

— Panait Negoi, și sînt în clasa a șaptea, la școala din Măgureni.

— Și ce duci în traista aia?, nu-mi stăpinesc eu curiozitatea.

— Am aici șase porumbei, zice el înșeninat la față; sînt rotativi. Mi i-a dat mătușa Frusina din Mărașu să-l duc acasă. Ea are mulți. Mi-a mai dat două perechi, mai înainte, eu am avut încredere în ei și le-am dat drumul, crezînd că se întorc, dar orăntăniile nu s-au mai întors.

— Ai plins după ei?

— N-am plins, dar m-am dus din nou la mătușa Frusina și în loc de două perechi, mi-a dat trei perechi, adică șase porumbei. Să trăiască mătușa Frusina!

Sacii stau ca niște santinela pe dig. Un soldat ne cere o gură de apă deși, paradoxal, Dunărea ne inundă. Îi întind o sticlă din care îl rog să bea. Bidonul de la centură e gol. Îi îndemn să toarne în el. Între timp, pe porțiunea de dig amenințată, au sosit terexurile. Pe unul dintre ele scrie cu vopsea roșie: „APĂRARE DIG”. Un terex, ați reținut, e o mașină foarte grea. La un singur transport aduce pe dig 26 mc de pământ. Împreună cu propria lui greutate ajunge la 47 tone! Sub călcăiul ăsta de fier și pământ digul se clatină, se tasează mai mult, iar omul de la volan pare o moglea care dirijează un dans ciclopic, un spirit care participă la o nouă Facere. Petrace Dragomir, 37 de ani, a lucrat și la defrișare, la îndiguirea din 1964. Zice:

— Atunci, cu mai mulți colegi, ne aliniam cite zece buldozere, lamă lângă lamă, înfigeam fierul în pământ și împingeam pătura, pur și simplu. Copacii, unii seculari, cădeau în fața noastră cu zgomot și noaptea, cînd se asternea liniștea, auzeam parcă plîsul ăla al lor. Păsările roteau pe sus, cuiburile cădeau, ouăle și puii erau striviți sub șenile, bălțile ardeau, șerpii, ca să scape, se urcau lângă noi pe buldozere, miroșea a scrum și a sînge și pe mine mă apuca uneori frica! Am clădit o lume, adică Insula asta, dărimînd, ca în orice revoluție, alta. Acum trebuie să fim în stare să o păstrăm, s-o apărăm.

De la Măgureni, încercăm mașina de copii. 35 de copii de la Rata vin zilnic la școala din Măgureni, străbînd 6 kilometri la venire și tot atîția la întoarcere. Sînt, aflăm, din clasele 5-8, și cele mai bune note le-au obținut Rodica Raeschi, Marioara Panchici, Silviu Cristea. Coboară copiii, au ajuns acasă, și după vreo doi kilometri o luăm în mașină pe învățătoarea Elena Bălbă. Are 35 de ani, căsătorită, doi copii. De loc e din Unirea (Ialomița), dar de 12 ani stă aici, învățătoare la școala de la Salcia. Are 13 elevi și-i învață în 4 clase. Sotul, Tache Bălbă, a făcut facultatea la fără frecvență și nu s-a îndurat să plece din satul lui, să-și părăsească oamenii. „Acum 5 ani l-au promovât, zice, e secretar cu probleme de propagandă la Frecăței. Nu ni se pare că trăim izolați: avem mașină și într-o oră putem fi la Brăila”.

Coboară și învățătoarea și ne continuăm drumul spre Brăila. Dă să se însereze din nou. Un buldozerist își strîmbă fața într-o oglindă așezată pe o șenilă: se bărbiereste. Apele scad, ratele își fac cuib să clocească. Citeva femei adună păpădie înflorită de pe taluzul digului ca s-o dea la găște: le țîn închise, că dacă le dau drumul se pierd pe atîta întinsură de ape. Un soldat și-a tras mantașă chipiului peste urechi, își strînge mantașă pe trup, rămîne de santinelă. Un caporal cu o voce mai puțin cazonă comandă: „Spre dormitor, înainte marș!” Rulăm liniștit pe digul înălțat; în pădurea cu apa la gît cucii cîntă ca turbații, iar eu simt cum mă încarc de speranță. Pentru că digul pe care alergăm acum va rămîne totdeauna un dig al speranței.

G. NICOLAE

Miini harnice la secția de răchitărie a C.A.P.-Jirlău.

Fotografii de C. DARIE

Viața pe scurt

● Perioada 1976-1980 a fost deosebit de rodnică pentru inovatorii și inventatorii brăileni. Au aplicat 221 de invenții și inovații, cu o eficiență economică post-calculată de 121 milioane lei ● Inginerul Octav I. Grigoraș, directorul Liceului agroindustrial din Ianca, a realizat un dispozitiv pentru recoltarea sfeclei de zahăr, brevetat de O.S.I.M. Din determinările făcute în teren a reieșit că acest dispozitiv, spre deosebire de celelalte folosite în prezent, extrage în totalitate rădăcinile, fără să le vătămeze. Dacă dispozitivul ar fi aplicat numai în consiliul unic agroindustrial Ianca, într-un an s-ar obține în plus o cantitate de sfecă suficientă pentru a asigura necesarul de zahăr pentru cei 11 000 de locuitori ai comunei ● Într-o singură săptămână, Marioara Sterian — talentată actriță a Teatrului dramatic Maria Filotti din Brăila — a avut fericirea de a apărea în trei premiere: prima, în rolul Luluței, din „Chirița” de Vasile Alecsandri, iar celelalte două, în filmele „Iancu Jianu Zapciul” și „Iancu Jianu Haiducul” — în cadrul unui spectacol de gală de la cinematograful „Republica” ● În județul Brăila sînt aproximativ 1 600 de bărci și șalupe ce aparțin unor persoane particulare. O adevărată flotilă. În marea lor majoritate, ambarcațiunile aparțin pescarilor și vinătorilor sportivi, aproape 4 000 la număr. Nu-i nici o poveste pescărească sau vinătorească. După cum tot atît de adevărat este și faptul că jumătate din pescarii sportivi nu și-au achitat încă la A.J.V.P.S. cotizațiile de membri pentru acest an ● În ultimii trei ani s-au executat lucrări de îmbunătățire a fostelor izlazuri neproductive pe o suprafață de 10 930 hectare. Astăzi, suprafețele de pășuni artificiale și naturale au ajuns la 25 000 hectare. Principalul animator al acțiunii de extindere a pășunilor este (firesc!) însuși directorul întreprinderii județene de profil — inginerul Marin Șerban ● „Agora” este numele revistei vorbite a Casei de cultură din Făurei. „Agora” — aflată la cea de-a șasea ediție — cuprinde înregistrări de reportaje, informații diverse, creații originale, care sînt transmise în cadrul unor emisiuni speciale la stația de radio-amplificare a orașului. Inițiativa acestui frumos act de cultură aparține tînărului Marin Moraru — directorul Casei de cultură din Făurei ● Continuă lucrările de dezvoltare și modernizare a portului Brăila. La sfîrșitul acestui an capacitatea de trafic portuar va fi de trei ori mai mare decît în anul 1975 ● Pînă în urmă cu vreo zece ani, unii specialiști considerau că zona Brăilei „nu are vocație muzeistică în domeniul etnografiei”. Pe aceștia a reușit să-i contrazică pasionatul muzeograf brăilean Liviu Mihăilescu. Printr-o muncă uriașă el a reușit să adune peste 1 500 de piese etnografice — de o valoare inestimabilă — unele fiind chiar unice în etnografia mondială. Astăzi, la Muzeul Brăilei se află organizată o excepțională expoziție permanentă de etnografie ● Un adevărat uriaș al comerțului brăilean este magazinul „Dunărea” — construcție modernă cu șase nivele. Într-un singur an prin cele 32 de raioane ale magazinului se perindă peste 200 000 de cumpărători. Această ultimă cifră este, aproximativ, echivalentă cu numărul locuitorilor municipiului ● În acest an, Biblioteca județeană va împlini 100 de ani de la înființare. În anul 1881 ea avea 2 000 de volume, iar astăzi — 225 000 ● De sărbătorirea centenarului se pregătește și Societatea filarmonică „Lyra” (înființată în anul 1883). În prezent, „Lyra” are cercuri de inițiere muzicală, un cor de operă, formații instrumentale. Perioadic, „Lyra” organizează concerte, recitaluri, întîlniri cu personalități ale muzicii românești. Sufletul acestei distinse instituții este medicul Nicu Teodorescu ● Librăria „Mihai Eminescu” este o bună gazdă a scriitorilor. Pe parcursul anului trecut aici au avut loc 15 lansări de cărți. Și încă un amănunt: la această librărie se vînd, într-un singur an, cărți în valoare de 1,5 milioane lei ● La Combinatul de prelucrarea lemnului se află în faza de finalizare lucrările la fabrica de mobilă de bucătărie. Fabrica va produce 18 800 de garnituri pe an ● Stratică Manolache, din strada Dumbrava Roșie nr. 92, este macaragiu la I.U.G. „Progresul”. Pe lângă această ocupație de bază, el mai are una (frumoasă și rentabilă), creșterea animalelor. În acest an el a livrat statului 9 bovine, pentru care a primit peste 68 000 de lei. În ultimii 10 ani, Stratică Manolache a livrat statului 50 de bovine, toate crescute de el și familia sa în gospodăria proprie din cartierul Brăilița ● La marginea Brăilei, într-un splendid decor natural, pe malul Lacului Sărat, se află stațiunea cu același nume. Între modernele construcții ridicate aici în ultimii ani este și hotelul Uniunii Naționale a Cooperativelor Agricole de Producție. Anual, beneficiază de condiții excelente de cazare, masă și tratament (în cadrul bazei de tratament a stațiunii) aproape 3 000 de țărani cooperatori din întreaga țară.

CORNELIU IFRIM

Spațiul brăilean — mai tânăr și mai înfloritor ca oricând

(Urmare din pagina 1)

Intreprinderi agricole de stat și unele stațiuni de mașini agricole, colective muncitorești puternice, cu o conștiință muncitorească înaltă, cu o conștiință patriotică pe măsură. Și poate nu e rău să mai reținem că județul nostru a livrat suplimentar economiei naționale peste 517 milioane MWh energie electrică, 12.000 tone oțeluri aliate, 515.000 tone ciment, mobilă în valoare de 12,5 milioane lei, confecții textile în valoare de 144 milioane lei, alte cantități importante de produse.

— **Să nu omitem agricultura.**
— Nu o putem omite pentru că în județul Brăila agricultura ocupă o pondere însemnată, este un sector economic de bază. Afirmația noastră se susține prin realizarea, în această perioadă, a 848 mii tone cereale, 152 mii tone legume și cartofi, 84 mii tone carne, 936 mii hl lapte și alte produse agroalimentare mai mult față de cincinalul anterior, din care însemnate cantități au fost livrate la fondul de stat.

— **Știm că Brăila a beneficiat în această perioadă de un important volum de investiții.** Concretizați cumva această idee.

— În perioada la care ne referim au fost puse în funcțiune 38 de obiective industriale, agrozootehnice și edilitar-gospodărești: Grupul energetic de 33 MW, trăgătorii de bare, laminorul de profile mijlocii, noi capacități și dezvoltări la I.U.G. Progresul și Șantierul naval, complexe zootehnice de la Stăncuța, Siliștea și Măxineni, sisteme de irigații pe 93.436 ha și multe altele. S-au dat în folosință peste 13.000 apartamente, un spital cuplat cu policlinică cu 700 paturi, o sală polivalentă cu 2.000 locuri, stadionul municipal, 36.000 mp spații comerciale, între care un magazin universal, numeroase dotări edilitar-gospodărești și social-culturale.

— **Tovarășe prim-secretar Ion Cătrinescu, pomenești, cu părere de rău, am înțeles noi, despre unele neîmpliniri în munca organelor și organizațiilor de partid.** Aceste neîmpliniri au depins numai de dumneavoastră?

— În mod neîndoielnic organizațiile de partid ar fi trebuit să acționeze cu mai multă răspundere, să manifeste exigență sporită față de întreaga activitate politico-educativă care, în ultima instanță, se reflectă în rezultatele din producție. Este însă tot atât de adevărat că nu totdeauna neîmplinirile au depins numai de noi. Au fost situații în care ministerele nu și-au ajutat suficient unitățile economice din subordine, fapt ce a determinat pe de o parte folosirea insuficientă a capacităților de producție (aceasta din cauza unei aprovizionări defectuoase cu materii prime), iar pe de altă parte, tergiversarea intrării în funcțiune a unor obiective și capacități de producție.

— **Cum sînteți un om al exemplelor concrete, v-am ruga să fiți și în acest caz.**

— Uite, de pildă, în anul 1980, Intreprinderea Laminorul, datorită lipsei de materii prime, la oțel P.C. a realizat doar 50 la sută din producție; obiectivele de pe platforma industrială Chiscani (fabrica de celuloză chimică, instalația de sulfură de carbon și fabrica de mătase, fabrica de zahăr din Ianca) ar fi putut intra în funcțiune încă de la sfîrșitul anului 1980, dacă ministerele și centralele respective și-ar fi onorat în întregime obligațiile ce le reveneau. Aici este important, cred eu, de subliniat următoarea chestiune: în

timp ce centrala care coordonează și Intreprinderea Laminorul nu-i asigură acestel Intreprinderi materia primă, aceeași centrală, conducerea ei se înțelege, îi cere conducerii întreprinderii să-și realizeze planul, o întreabă de ce nu livrează oțel P.C. în Capitală. Cred că răspunsul și-l poate da singură.

Un poet din Brăila

Vis de primăvară

Acum se bate știuca în iezerele mele :
își lasă oul moale în calde ape mici.
Cîmpia se dezmiardă cu iarba-ntr-o masele,
un Pan, minind o turmă, pocnește
dintr-un bici.

Și parcă vine tata din dealuri elizee,
cu ostii și harpoane, cu toporiști la briu.
Aș vrea să fiu acolo, s-aud cum saltă
crapul,
cum cîntă boul-bălții și ploala peste griu!

Aș vrea să fiu acolo, să simt pe mine
trapul
prieților de iepe gonite fără friu...

Strămutare

în inima Insulei

Mă spetesc strămutînd oasele moșilor mei
din cîmîturii în care dau năvală apele,
peste dig, în inima Insulei.

Din moș Anghel, bunicul dinspre mamă,
am aflat, drept urmă, un picior.
Din moș Grigore, datătorul de nume,
găsit-am osul frunții și-o paftă :
incolo, loc gol-goluț !

Bunicile s-au topit, cred, de dorul nostru,
n-au lăsat urme.
La cer n-au ajuns, drumul e lung !

Îmi adun neamurile,
grămezi-grămăjioare,
le leg într-o basmă și, cit le stropesc eu
cu vin, să se mai veselească,
vine fluviul, ia cite un os în gură
și aleargă cu el ca un ciine la vale.

Și eu fug după el și strig :
lasă-mi, lasă-mi strămoșul !

Bătrine umbre

Vin mamele spre noi, bătrine umbre,
cu de-ale gurii și balerci cu vin.
Și cînd le văd cum cară, mici și slabe,
aș vrea în fața lor să mă închin.

Dorm strîmb prin gări, să nu le plece
trenul,

— **A trecut un prim trimestru din noul plan cincinal : spuneți-ne, vă rugăm, tovarășe prim-secretar, cum se prezintă județul Brăila la începutul acestei perioade deosebit de importantă pentru viitorul României ?**

— Am debutat cu rezultate promițătoare : față de aceeași perioadă a anului trecut am realizat, la producția marfă, 250 milioane lei mai mult, iar cheltuielile materiale la 1.000 lei producție marfă au

fost reduse cu aproape 12 lei, ceea ce echivalează cu o economie de 25 milioane lei. În acest cincinal dispunem de fonduri de investiții de peste 17 miliarde lei, investiții care vor fi orientate spre dezvoltarea și modernizarea întreprinderilor existente, spre construirea a 36 de noi obiective industriale, agricole și social-culturale. Se vor dezvolta, printre altele, capacitățile de laminare de oțel pentru rulmenți, la Intreprinderea Laminorul, fabrica de excavatoare, secția de roți hidromotoare, se va moderniza și reprofila instalația de celofibră de la C.F.A., vom sistematiza portul Brăilei, vom construi o cală de 15.000 tdw la Șantierul naval, noi

județul Brăila va realiza o producție netă în valoare de peste 10 miliarde lei, o producție marfă de aproape 27 miliarde lei și o producție totală industrială de 28,3 miliarde lei. Pe locuitor valoarea producției va ajunge la 97.000 lei.

— **Județul Brăila este un județ în care agricultura, cum spuneți, deține o pondere însemnată. În agricultură, la ora actuală, se înfăptuiește o nouă și profundă revoluție agrară : care sînt mutațiile care vor avea loc aici ?**

— Prin alocarea unor fonduri de investiții de peste 2 miliarde lei, fonduri vizînd perfecționarea bazei tehnico-materiale, vom ajunge la o dotare de 5.200 tractoare de puteri sporite, 1.800 combine autopropulsate, la o gamă diversificată de mașini și utilaje agricole cu un grad ridicat de universalitate. Iar cantitatea de îngrășăminte chimice (substanță activă) corespunzătoare unui hectar de teren arabil va fi de 404 kg. Dar noua revoluție agrară nu vizează numai dotarea agriculturii ; ea vizează, în primul rînd, realizarea planului la cote tot mai ridicate, precum și o revoluție în gîndirea și conștiința oamenilor, vizează disciplina muncii, responsabilitatea fiecărui țaran cooperator, mecanizator și specialist, în așa fel încît toate aceste decizii să conducă la o nouă calitate a muncii în agricultură — sector de bază în economia națională. Noi, brăilenii, dispunem de tot ceea ce este necesar pentru ca producțiile medii la hectar să ajungă la 5.040 kilograme griu și secară, 8.050 kilograme porumb, 50.000 kilograme sfeclă de zahăr, 23.000 kilograme legume. În zootehnie, în 1985, unitățile agricole de stat vor atinge producții de 3.550 litri de lapte pe cap de vacă, 5,3 kilograme lînă de la o oaie, 250 bucăți de ouă de la o pasăre, iar cooperativele agricole de producție vor ajunge la producții de 2.500 litri lapte pe fiecare vacă, 3,85 kilograme lînă și 235 bucăți ouă.

— **Să nu pierdem nici aici din vedere felul în care vor fi concretizate valorile acestor producții în nivelul de trai al populației județului.**

— Este de la sine înțeles că ritmurile acestea de dezvoltare vor concura la ridicarea accentuată a nivelului de trai material și spiritual al oamenilor muncii. Volumul desfacerilor de mărfuri cu amănuntul prin comerțul socialist va spori, astfel, cu 37 la sută iar prestațiile de servicii către populație, cu 56 la sută. În județul Brăila se vor construi, cu fonduri de la stat, 20.000 apartamente, un mare număr de școli, grădinițe, creșe, dispensare, cinematografe, magazine comerciale.

— **Pentru că ne-am apropiat intrucitva de spiritul brăilean : municipiul Brăila are un specific aparte, o arhitectură care o identifică în rîndul orașelor țării. Cum se păstrează ?**

— Identitatea Brăilei, atestată documentar de acum 613 ani, se remarcă prin configurația urbanistică a planului radial inelar, cu largi bulevarde și străzi care converg către Dunăre. E un fel, metaforic vorbind, de pinză de păianjen. Pe aceste străzi sînt clădiri cu arhitectură aparte, cu un stil cam eclectic, e adevărat, dar valoros, care dă farmec Brăilei. Ne străduim să-i menținem acest specific, acest aer numai al Brăilei, prin ample lucrări de sistematizare și reconstrucție. Zona vechiului centru al Brăilei cu o astfel de arhitectură, realizată la sfîrșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea, a început să fie restaurată și renovată etapizat, asigurîndu-se astfel valorificarea fondului locativ existent, adaptat la noile condiții economico-sociale. În această concepție, de păstrare a ceea ce este valoros, restaurarea și renovarea ansamblului zonei centrale (strada Republicii — Piața Lenin) au fost aprobate de conducerea superioară de partid și de stat, personal de tovarășul Nicolae Ceaușescu, aprobare pe baza căreia se renovează și consolidează acum și Teatrul dramatic „Maria Filotti”, Muzeul Brăilei și alte imobile.

— **Tovarășe prim-secretar Ion Cătrinescu, mica industrie, în contextul dezvoltării actuale a României, capătă o nouă semnificație : cum se dezvoltă ea în județul Brăila ?**

— Am intensificat, în ultimii doi ani, preocuparea pentru dezvoltarea industriei mici și artizanale. Îmi amintesc faptul că unii tovarăși, vizați direct de aceste sarcini, spuneau că la Brăila, mai ales în ce privește producția artizanală, nu ar exista o tradiție. Ca și cînd noi ne-am dezvoltat numai pe bază de tradiție. Istoria acestui județ, istoria artei lui, a meșteșugurilor avea să infirme aceste păreri care probau lipsa de preocupare, incapacitatea unor tovarăși în dezvoltarea industriei mici și artizanale, chiar pentru export. Dar mai exprima și un anumit nivel de conștiință : acela de a nu-și complica viața, de a nu-și bate capul pentru valorificarea resurselor locale, pentru crearea de noi resurse. Perseverînd am infirmat astfel de „convingeri” : în 1979 valoarea producției marfă și artizanale era de 105 milioane lei. În 1980, rețineți saltul, această valoare a sîrit la 353 milioane lei ! Iar în 1981, datorită și înființării întreprinderii județene de producție industrială și prestări servicii, conform legii din 1980, valoarea producției planificate, a producției marfă și artizanale va ajunge la 835,1 milioane lei. Este un fapt care nu mai trebuie comentat.

Excavatoare „made in Brăila”

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Un om care pictează cu sufletul

ATELIER

ION POPDAN

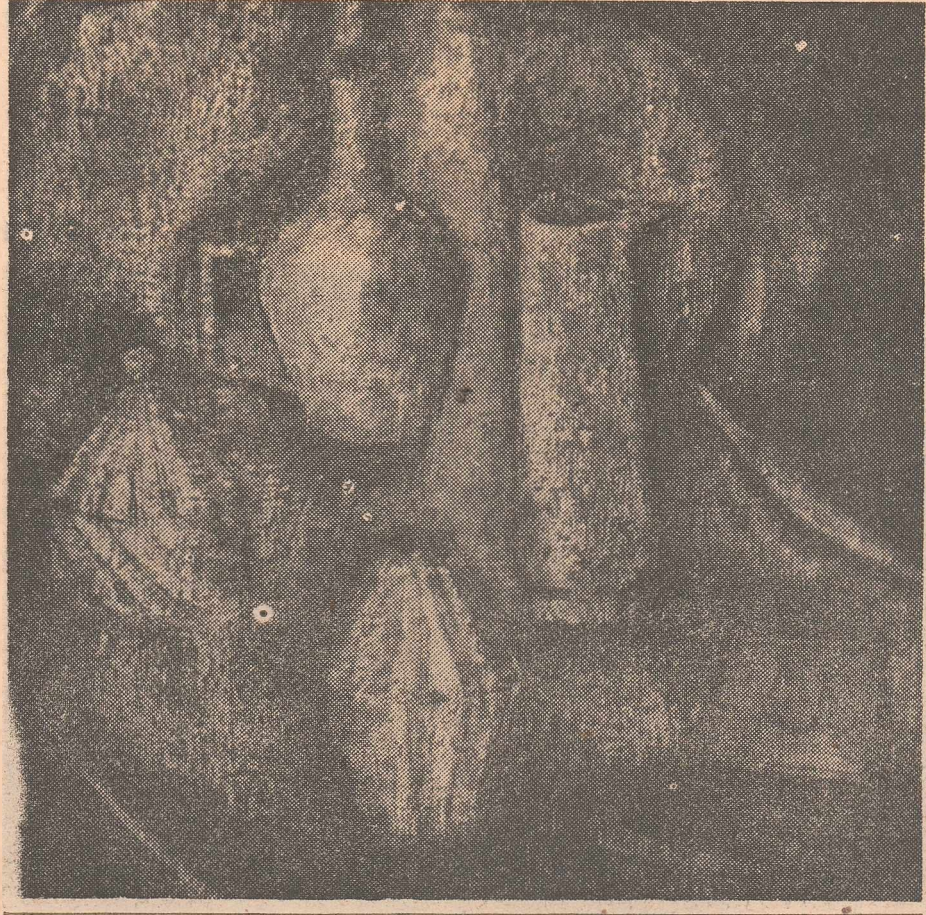
Pictorul Ion Popdan din Satu Mare face parte din categoria celor artiști care despre propria lor creație pot vorbi îndelung și cu nespuse frumusețe, inclusiv profundime.

Cu toate acestea, Ion Popdan cu greu poate fi ademenit să se angajeze într-un dialog care, sub forma unui obișnuit interviu, l-ar desconfira în întregime. Principala sa temere? „Convins că, oricât de meșteșugite ar fi ele, cuvintele nu pot să exprime adevărata stare de fapt, acea supremă tentație ce și-o arogă oricare real demers artistic de a dezvălui lumii o nouă față a obiectelor ce ne inconjoară, a sentimentelor ce ne frământă, a ideilor pentru care luptăm”.

Că Ion Popdan nu are doar o reținere formală față de puterea de exprimare a cuvintelor, meteahnă întâlnită și la alți pictori, ci una de fond, iată, drept probă ar putea sta filmul, ca să-i zicem așa, al unei obișnuite zile de muncă în atelierul său situat în chiar centrul minunatului oraș care este Satu Mare. Acolo, deci, într-un atelier surprinzător de ordonat și dichisit, mai ceva ca o farmacie, pictorul, dacă ar admite pe cineva în preajma sa în intimitatea timpului său de muncă, ar putea fi zărit în fața șevaletului, dar, în unele scurte momente, ar putea fi zărit și la masa de scris, ori stîrnind strunele unei viori patinate de vreme, ori citind, pe apucate, un fragment sau pasaj din cine știe ce carte de poezii, de istorie a artei, ori dintr-o carte de filozofie sau, pur și simplu, dintr-un manual de istorie a patriei noastre, una din temele predilecte ale picturii lui Ion Popdan. De ce o astfel de febrilitate artistică ar putea fi o probă a neîncrederii sale față de cuvinte? Pentru că, invitându-l să dea glas notațiilor așternute pe hîrtie în timpul cînd, pentru o clipă doar, părăsește munca din fața șevaletului, nu mică ne-a fost surpriza să constatăm că rîndurile respective nu erau altceva decît versuri, versuri de cea mai bună factură, emoționante și subtile dezbateri despre temeinicia și frumusețea dintotdeauna a lumii, fie că lumea, pe șevalet, ca și în versuri, este o floare, un scaun vechi, o poartă țărănească, un deal pustiu de vreme, niște arbori în bătaia vîntului, un peisaj drag inimii, câteva cești de porțelan, un flaut parcă de argint, privirea adîncă a unui

personaj istoric ori, pur și simplu, câteva fructe.

— Și-atunci cum rămîne, l-am întrebat, cu neîncrederea dumneavoastră în cuvinte? Cum rămîne, intrucît nu pot să nu remarc paralelismul între ceea ce pictați și aceste notații față de care aveți nejustificate obiecții în a le numi ceea ce sint, adică versuri? De unde această du-

In acest număr, reproduceri din lucrările lui Ion Popdan

blă necesitate de exprimare, în cuvînt și culoare? Nu cumva simteți unul dintre acei pictori care, contestînd puterea de exprimare a cuvintelor, nu cred, pînă la urmă, nici măcar în puterea de exprimare a picturii?

— Nu spun că nu pot fi judecat și-n acest fel, dar, afirmînd un vechi adevăr potrivit căruia muzica, poezia, pictura și toate celelalte arte au, fiecare în parte, mijloacele lor de exprimare, aceste mijloace țînzînd spre același țel, acela de a îmbogăți simțirea și gîndirea omului, pornînd deci de la acest vechi și simplu adevăr, voi mărturisi că în ceea ce mă privește am optat definitiv pentru pictură. Și totuși, paradoxal sau nu, limbajul picturii nu-mi este suficient pentru a mă exprima în totalitate. Că și scriu, în timp ce pictez, că și citesc, sau cînt la vioară sau mă adîncesc în gînduri, toate aceste indeletniciri avînd drept fundal îngrijirea celor câteva flori din atelierul meu, singurele „ființe” cu care port un continuu dialog despre tot ce fac, despre tot ce aflu, despre tot ce gîndesc, toate acestea le fac nu pentru că nu cred în puterea picturii, ci pentru că simt nevoia să parcurg și astfel de drumuri spre inima mea și-apoi spre inima omului care va binevoi să adaste în fața tablourilor mele. Dacă n-aș crede, în primul rînd, în pictură, m-aș lăsa în voia cuvintelor și aș spune despre notațiile mele că sint versuri. Or, eu, pînă acum și nici de-acum încolo, nu am pretenția să le numesc versuri, ci drumuri care mă duc spre pictură, drumuri colaterale, mai mult sau mai puțin importante, dar, în orice caz, pentru mine, necesare.

— Nu puțini sint cei care afirmă că tablourile dumneavoastră sint pictate de-a dreptul cu sufletul. Bănuiesc că vă satisface o astfel de părere.

— Nu știu cît de răspîndită este această părere, dar sint pus în situația de a mărturisi că, în ceea ce mă privește, dintotdeauna am tîns către o astfel de înțelegere a tuturor tablourilor mele, dovezii ale gîndului și sufletului meu în această lume a noastră, azi și aici, în vatra cetății unuia dintre eroii mei cei mai îndrăgiți, voievodul Menumorut, și-aici, lîngă Cimpia de la Moftin, unde un alt erou al inimii mele, Mihai Viteazul, după întoarcerea sa de la Viena, și-a strîns oastea cu care a încercat refacerea Unirii ce o împlinise la Alba Iulia. Iar dacă astfel de dovezii ale gîndului și sufletului meu pot deveni, prin tablourile mele, și ale altora, acest lucru nu poate decît să mă bucure, bineînțeles.

În ce măsură pictorul Ion Popdan din Satu Mare s-a lăsat atras, ori a evitat, capcana înșelătoarelor cuvinte, răspunzînd la doar cîteva din numeroasele întrebări cu care, totuși, dincolo de voința sa, l-am bombardat, nu știm. Știm însă că, prin cuvinte totuși, se cuvine să salutăm o recentă expoziție personală pe care Ion Popdan a deschis-o la Galeriile de artă din Satu Mare, expoziție la al cărei vernisaj am participat și am putut consemna o unanimitate de păreri potrivit căroră Ion Popdan este un om care pictează cu sufletul.

VICTOR NIȚĂ ■

Cuget, deci exist

Critica rațiunii pure

Aniversăm 200 de ani de la apariția cărții care a revoluționat gnoseologia: **Critica rațiunii pure**.

Caracterizînd noutatea produsă de celebra operă, Ath. Joja arată: „Critica rațiunii pure este o reacție împotriva realismului naiv, care vede în gîndire o simplă oglindă a realului, transpus mental exact așa cum este în sine și în care obiectul dictează, mecanic, legile sale subiectului cunoscător; în care subiectul nu desfășoară o activitate complexă și creatoare, ci o pasivitate leneșă” (Studii de logică, vol. III, Editura Acad. R.S.R., 1971, p. 190).

Kant constată o stare a metafizicii sau filosofiei: absența metodei științifice. El arată că metoda metafizicii „nu a fost pînă acum decît dibuire și, ceea ce-i cu mult mai rău, o dibuire între simple concepte” (p. 23). Kant inaugurează revoluția în gnoseologie țînzînd seama de schimbarea modului de gîndire din fizică. Altfel spus, revoluția kantiană în gnoseologie continuă revoluția gnoseologică începută în fizica lui Galilei. Iată ce scrie Kant: „Cînd Galilei lăsa sferile sale să ruleze pe planul înclinat cu o viteză aleasă de el însuși, sau cînd Torricelli lăsa aerul să susțină o greutate pe care el și-o gîndi mai dinainte egală cu o coloană de apă cunoscută lui, sau cînd, mai tîrziu, Sthal transformă metalele în var și varul iarăși în metal, sustrăgîndu-le și restituindu-le ceva, toți fizicienii începură să vadă clar” (p. 22). Împotriva modului de gîndire promovat de gnoseologia realistă sau empiristă, mod care devenise o frînă în constituirea metodei științifice, fizicienii au înțeles: „că rațiunea nu sesizează decît ceea ce ea însăși produce după planul ei, că trebuie să meargă înainte condusă de principiile judecăților ei după legi imuabile și să constrîngă natura a-i răspunde la întrebările ei, iar nu să se lase dusă așa-zicînd de nas de către ea: căci altfel, observații întîmplătoare, care nu sint făcute după un plan schitat dinainte, nu pot sta împotriva într-o lege necesară, pe care rațiunea o caută și de care are nevoie” (p. 22). Accentuînd forța constructivă a rațiunii metodologice, Kant scrie: „Rațiunea trebuie să se apropie de natură țînzînd într-o mină principiile ei, conform cărora numai fenomenele concordante pot dobîndi valoare de legi, și în cealaltă mină experimental, pe care și l-a imaginat potrivit acelor principii, pentru a fi, ce-i drept, instruită de ea, dar nu în calitate de școlar, căruia dascălul îi poate spune ce vrea, ci de judecător în exercițiul funcțiunii care constrînge martorii să răspundă la întrebările pe care el li le pune” (p. 22).

Fizica, prin urmare, nu se reclamă de la niște determinatii ale obiectului fizic oricum, oricînd și oriunde, ci numai subiectului care instituie relații de la nivelul determinațiilor sale metodologice. În esență, știința începe și continuă numai în planul metodologic al conștiinței, plan în cadrul căruia raporturile capătă necesitate, universalitate și obiectivitate. Nu-i vorba de nici un fel de concesie făcută idealismului de către Kant, ci de depășirea realismului care conducea la idealism.

Critica rațiunii pure nu reprezintă „o critică a cărților și a sistemelor, ci a capacității rațiunii în genere cu privire la toate cunoașterile la care poate năzuși independent de orice experiență, prin urmare rezolvarea problemei posibilității sau imposibilității unei metafizici în genere și determinarea atît a izvoarelor cît și a sferei și limitelor ei, toate acestea însă după principii” (p. 13).

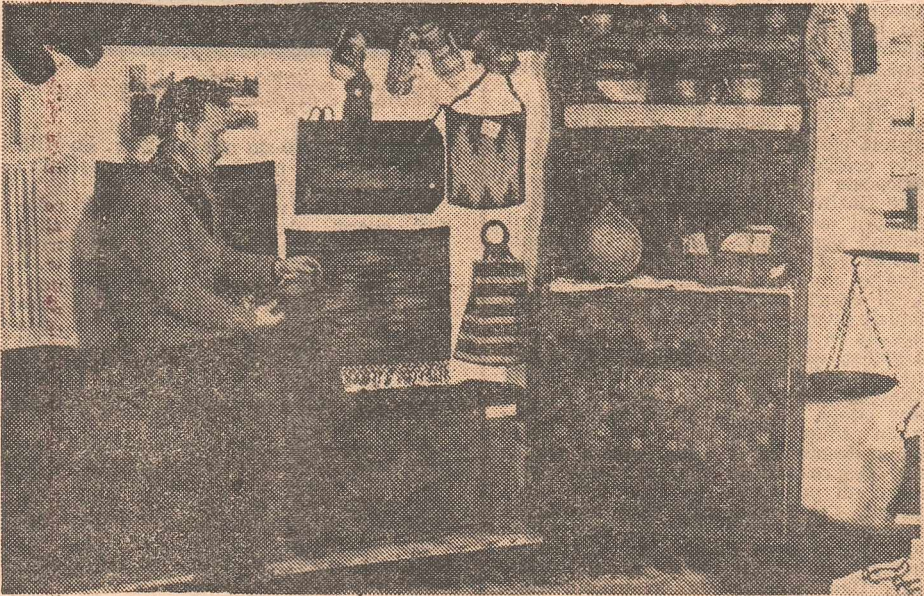
(Va urma)

ION STROIE ■

Colecții și colecționari, sau a trăi și pentru alții un gând, o încăpăținare

Dincolo de notabilități, de oameni care în afișul unei urbe prin chiar relația lor cu obștea, dincolo de cetățeni proeminenți prin fapta lor de muncă sau printr-o abnegație turnată în tiparele unui eveniment anume, merit și el să ne întoarcă rostul minții. Este înseamnă gest constructor, orașele trăiesc, respiră și își arogă dimensiuni particulare, din când în când, prin oameni subjugăți unor pasiuni intrucitva ieșite din comun. Desigur, nu ciudate, dar singulare într-un peisaj uman nu numai diversificat, ci și dispus destul de des la risipirea unor valori la pretul cărora nu s-a gândit. Fie din lipsă de răgaz, fie din altă oricină. Și vrem să spunem doar atât: colecționarii, uneori, acordă unei așezări un șarm lipsit de echivoc. Într-o comunitate pusă pe risipă, ei chiar ghicesc dulceața unui sediment. Miercurea Ciuc, din punctul acesta de vedere, rămâne un oraș puțin ciit.

În anul când Császár Iosif a tras primul său foc de armă, cam prin '936, dintr-un Browning de vânătoare cu cinci focuri calibru 16, continentul își pregătea năruirea într-o vâgăună din care a ieșit cam pe brînci, după ani și ani de deșantată și îndoielnică libertate de a trage cu pușca. Și mai departe nu putem consemna decît atât, și nimic mai mult: Császár Iosif, un vîntor ajuns pe tîrziu în anul 68 al vieții sale cuminti, cîștite, printre toate gloanțele trase în văzduhul continentului său, n-a tîntit nimic în om, ci numai și numai în fiară. Și asta înseamnă ceva. Printre altele, înseamnă o sumă respectabilă de trofee destelenite din vădurile Ciucului și crucifrate pe zidurile albe ale unui apartament mai cochet decît alte apartamente, trofee dispuse oricînd să dovedească oricui că există și vîntori care spun adevărul. O colecție de trofee ca aceea împlinită de Császár Iosif, în mai mult de patru decenii, nu bucură numai

ochiul, ci prelungește și în suflet cărările răcoroase bintuite într-o viață de vîntor.

Nefiind un sobol, ci miner din tală în fiu, Kerekes Ioan a trudit preț de peste trei decenii prin galeriile minelor Transilvaniei. La început la Baia Sprie și, apoi, timp de douăzeci și șapte de ani, la Bălan, un centru minier ce a început să-și croiască faima în anii cei mai frumoși ai lui, ai lui Kerekes Ioan și ai țării întregi. Astăzi, tehnicianul minier care a fost a ieșit pentru totdeauna la lumina zilei, s-a pensionat după anii cuvenți de muncă, dar ceva din viața lui de ieri, din noaptea peregîrîrilor lui subterane, se prelungește în ziua de acum, ca un scîlpăt uneori mai puternic decît lumina zilei înseși, sau mai bine spus ca un mînușchi de scîlpete: în casa lui Kerekes Ioan întîlnim cea mai frumoasă colecție petrografică și de flori de mină din părțile Ciucului. Și colecția aceasta, ca și pămîntul din care s-a îmolnit, are o istorie. I-a așezat temelile bunicii lui Kerekes Ioan, anume Martin Maidik, fost și el miner, tot la Baia Sprie. A continuat-o apoi tatăl lui Kerekes Ioan, Alexandru, de asemenea miner, în aceeași exploatare deja celebră în țară. Baritine în toate culorile cunoscute, stibine, cuarțuri roze, suranumite diamante de Maramureș, calcite, esanțioane de coru nativ sau cristale de sare din Prad, cinabre de Mădăraș sau pirită fastuoase recoltate în dedesubturile Bălanului și Rodnei rotunjesc în vitrinele colecționarului nostru un univers de o fascinantă strălucire, ca o exoresie elocventă, materială, palpabilă a clipelor în care subsolul românesc se întrece pe sine, spovedindu-se parcă înaintea unei instanțe estetice. Și în aceeași măsură în care innobilează viața unui om, acest mînușchi de scîlpete, recuperate dintr-un adine mînos și plin de fantezie, innobilează o profesie, o îndărătnicie, un mod particular de a spera pînă la ca-

păt. La urma urmelor, ne întrebăm, spre ce a aspirat Kerekes Ioan, continuînd o întreprindere pornită tocmai în urmă cu un veac rotund? Și bănuim: spre o anume împlinire.

Sincraienii au fost cîndva un tirg important, dar și un cuib de meșteșugari faimoși, fierari și pietrari mai cu seamă, unii ajungînd cu pietrele lor de moară, cu rîșnițele și crucile pînă la Făgăraș și Brașov. Cînd osteneau în a bate drumurile, risipeau un zvon în împrejurimi și convoacău tirgul consacrat al satului lor, și clipă de sărbătoare, și moment de comerț curat, cînd ceea ce puteau oferi meșterii Sincraienilor se schimba cîștit pe cereale și vite descinse aici din Moldova, pe bere fermentată în Prejmer, pe alte și alte produse ce îngăduie tuturor o viață mai ome-nească și mai bogată în bucurii. Este adevărat, între timp vremurile s-au prefăcut, comuna s-a așezat în matca altor rosturi umane, dar istoria aceasta nu putea rămîne de tot moartă. Prin pierderea ei, statura de astăzi a Sincraienilor s-ar fi micșorat fără să o merite. Și atunci și-a asumat reconstituirea ei mișgaloasă inimosul învățător Csizsér Imre, recuperînd din uitare toate obiectele de etnografie care ar fi putut depune o mărturie în contemporaneitate despre ce au fost și ce au vrut Sincraienii de la viață și lume. Deși este originar din Șumuleu, învățătorul Csizsér Imre cîștigă o piine la Sincraieni, pentru el și pentru cei patru copii ai săi, și poate l-a minat în misiunea asumată și gîndul secret de a le dovedi Sincraienilor că prețului unei piini poate fi și ceva mai înalt decît o muncă de slujbaş oarecare. Colecția și-a început-o prin anul 1969, a dus-o pînă la peste șapte sute de obiecte cu valoare etnografică certă și regretă și astăzi că ideea aceasta nu l-a cucerit mai devreme, înainte de a se mistui sub tirnăcoape atîtea și atîtea gospodării bătrînești din comună, pentru a face loc altora, cu temelii mai trainice, cu ziduri și grinzi mai vinjoase, dar iremediabil văduvite de vînt și patină. De luat în seamă este faptul că oamenii l-au ascultat și au venit în întîmpinarea lui cu obiecte de fierărie și lemn din celălalt veac, cu cahle de sobă de Mădăraș poate mai vechi decît două veacuri, de pe care Csizsér Imre a spălat uneori pînă la treizeci și patruzeci de straturi de var, cu țesături îngăbenite de vreme, cu piese ceramice și de glăjărie din centre renumite în partea aceasta a Transilvaniei, cu tot ce au avut și cu tot ce s-au priceput, chiar și numai cu amintirile cînd nu le-a mai stat la îndemînă nimic altceva. Adunîndu-le lucrurile și amintirile, Csizsér Imre a învățat totodată să le ordoneze și să le claseze în conformitate cu exigențele menite să investească o simplă pasiune cu atributele unei științe. Cînd s-a îpotmolit, s-a ajutat și cu sfaturile reputatului etnograf clujean Kós Károly. Cînd a crezut că-i stă în datorie să facă publice rezultatele cercetărilor sale, s-a însoțit cu graficianul Kovács Deneș, tipăriind împreună, în urmă cu cîțiva ani, volumul *Cusături din Sincraieni Ciuc*, astăzi citat în toate lucrările de specialitate. Mai important decît toate rămîne însă faptul că de pe urma gesticulațiilor acestei pasiuni Sincraienii s-au îmbogățit cu un muzeu al lor, inconfundabil cu alte muzee, tocmai pentru că exprimă exact și concis ce au vrut locuitorii acestei frumoase comune de la viață și lume, de la ei înșiși și de la semenii lor. Și ar mai fi ceva de spus: îndeobște, întemeietorii muzeelor sînt ale țării obișnuiesc să ne întîmpline la vîrstă senectutii adînci. În schimb, Csizsér Imre abia a împlinit 42 de ani.

...Și așa, la Miercurea Ciuc, între colecții și colecționari, am înțeles cum se poate trăi uneori și pentru alții un gând, o încăpăținare.

MIHAI PELIN

Demnitatea arlechinului

Pentru oamenii din lumea teatrului, mă refer la cei care chiar se respectă, nu mai e nevoie să spun ce înseamnă — din septembrie 1978, încoace — Arlechin. Pentru marele public, însă, iubitor de teatru firește, e necesară o definiție: pentru că Arlechin e o publicație de tiraj și, implicit, de acces restrîns. Deci, o tentativă de definiție! Arlechin! O ambiție intelectuală. Și-o voință acerbă, o încăpăținare. Și-o muncă isovitoare, răsplătită doar moral. Și-o nevoie de-o fereastră deschisă spre valorile teatrale universale. Și-o nevoie de judecări de valoare cîștite, neoportuniste, asupra teatrului contemporan românesc. Și-o nevoie de esențial, nu de efemer. Și-o nevoie de inițiative și de promovare a noului de valoare autentică. Și-o nevoie de-a fi informat și de a informa. Și-o nevoie de opțiune artistică nesuperficială. Și-o nevoie de ignoranță, ba chiar de măturare a pseudovalorilor. Arlechin are pretenția și chiar se aseamănă mult cu *Secolul 20*, însă doar al teatrului: adică vrea și este o publicație de distincție, de elită profesională, de exigență, de demnitate. În trei stagii, a ajuns abia la numărul 10. Însă revista asta este „depășirea de plan” a unui secretariat literar teatral. Și, iar însă, fiecare dintre cele 10 numere are o personalitate, iar toată seria o înaltă tinută. Și-acum, argumente concrete pentru toate vorbele astea de bine: — au fost făcute portretele — prin monografii și prin texte inedite — unor importante personalități ale gândirii teatrale a secolului: Eugene O'Neil, Gordon Craig, Antonin Artaud, Meyerhold, Jerzy Grotowski (deocamdată);

— au fost făcute portretele — prin comentarii, interviuri, și publicări de piese inedite — ale dramaturgilor români contemporani, dar de indubitabilă valoare și pentru viitor: Teodor Mazilu, D.R. Popescu, Horia Lovinescu (deocamdată); precum și a unor dramaturgi străini: Stratis Karras, Alfredo Balducci (tot deocamdată);

— au fost publicate — mare dar l, rar, aproape unic dar l — în fiecare număr cite cel puțin o piesă inedită, pentru noi, din dramaturgia contemporană ori străină: trei piese într-un act de Teodor Mazilu (trist inspirat gest premergător dispariției dramaturgului!), *Capitanul din Köpenick* de Carl Zuckmayer, *Aniversarea* de Harold Pinter. Cînd vinul este rece de John Kendrick, *Manifest pentru Salvator Allende* de Alfredo Balducci, *Convorbiri cu călăul* de Kazimierz Moczarski, *Cartoteca* de Tadeusz Rózewicz, *Opereta* de Witold Gombrowicz și adevărate ploaie de nouă scenarii din *Commedia dell'arte*;

— au fost realizate numere tematice, de un adine nivel meditativ: poetica personalului, teatrul politic, teatrul și celelalte arte și — moment special și care ar trebui să dea practic de gînd și altor publicații, ca posibilitate de producție prin colaborare — *Commedia dell'arte*, o amplă, adevărată și serios intelectuală monografie, realizată și editată împreună cu Institutul Italian de cultură din București;

— autorii Arlechin-ului n-au uitat nici bagatela că o publicație este un spectacol: macheta „caietului” lor de teatru e frumoasă prin sobrietate, rafinament, antimeschinărie tipografică, precipea a folosiilor moderne a fotografiilor; monotonia copertelor — care înfățișează, mereu-mereu alți, însă numai arlechini! — e o probă că și conservatorismul, cînd trece prin bun-gust și eruditie, poate fi superb;

— în pofida dificultăților materiale, însă de dragul construcției culturale, alături de nume cunoscute în publicistica noastră teatrală, în biroul de vreo trei de patru metri al Secretariatului literar al Naționalului ieșean au venit să muncească și să se afirme o mină de tineri — Mihaela Sebastian, Sorina Bălănescu, Odette Cauffman, Andrei Corbea — de care, firește în timp și cu îndărătnicie, se va auzi: deci, Arlechin-ul s-a dovedit și focalizator de puteri umane.

Articolul meu îi mai lipsește o concluzie. Una morală! Cred că-n cazul de față asta-i cea mai nimerită: cînd nu vrei, cînd nu accepți, cînd nu poți să trăiești profesional, oricum, ai șansa să ajungi arlechin! Adică un personaj care, de sute de ani, bucură sufletele iubitorilor de teatru, ale spectatorilor, ale oamenilor. La Iași, sub egida Teatrului Național, doi profesioniști fac o admirabilă salahorie intelectuală pentru titlul nebănuit-academic de Arlechin: Mircea Filip și Val Condurache. Hei, cînd vrea omul și cînd îl duce mîntea, cite se mai pot face! Chiar fără indicații, ci așa, din proprie inițiativă, din proprie zbatere, din propriu sacrificiu. Eu, unul, îmi îngădui să bănuiesc că de-atîta abandon sufletec, care să te facă să-ți depășești, așa sau în alte chipuri, atribuțiile de serviciu, nu mai e în stare decît un secretar literar: Vetuța Pop, de la Teatrul din Oradea. Însă, evident, cunoștințele, informațiile mele în privința sufletelor oamenilor încadrați în teatre ca secretari literari, obiectiv nu pot fi decît subiectiv limitate.

NELU IONESCU

Vorbiți și scrieți românește

ARMINDEN (după Hasdeu, *Etymologium Magnum Romaniae*): Arminden e prima zi a lunii mai. Tot așa se numește și ramura infrunzită care, în ziua de arminden, se pune la poartă sau se împlîntă în fața casei. Cuvîntul — și obiceiul — e cunoscut mai mult în Moldova, în Ardeal și-n Banat. Românii din sudul Dunării nu-l au. Printre motivele sărbătoririi acestei zile pare să fie și încheierea lucrărilor agricole de primăvară pînă la această dată limită, cum se înțelege și din zicătoarea „dacă nu se samănă cucuruzul pînă la arminden, poți să bați mestecăul mămăligii în foc”. Iată cum se petrecea de arminden în Covurlui: „oamenii frig un miel, se duc în pădure, la vie, sau și în grădină unde este iarba verde, se pun la umbra unor copaci și, mîncînd friptură de miel, beau vin-pelin, sau dacă nu este, atunci vin de cellat puind în el pelin verde. Unii aduc cu ei și lăutari de le cîntă, petrec astfel pînă către sară, cînd se întorc în sat cîntînd și bind, împodobindu-se pe la nălării cu flori de liliac, dacă a înflorit, și cu pelin verde. Din popor începe a dispărea și acest obicei.” Păcat! Amintirea obiceiului ne-a rămas într-un cîntec cules de prin aceleași locuri: „Frunză verde de pelin! Iată-ne la armendin; Beu mesenii și mînîncă. Și de ciumă nu li-l frică...” Altă grijă se pare că nu aveau pe atunci, la armindin. Drept care n-ar strica, odată cu cuvîntul arminden, să repunem în funcțiune și obiceiul. Și tot așa, cu miel, pelin și lăutari!

În Ardeal, „la arminden pun la poartă un arbore nalt, cu frunze numai în virf, și-l lasă acolo pînă se face mai întîi pine nouă; atunci face din el jiruitoriu de cuptoriu, cu restul arde cuptoriu. Acel arbore se zice arminden.” Obiceiul acesta confirmă faptul că 1 mai era un soroc, o dată la care se încheie un ciclu agrar: se-

mănatul. În alte părți mărțișorul, de la 1 martie este purtat de femei și fete pînă la arminden, cînd îl schimbă pe vin roșu. Sărbătorirea încă din timpuri străvechi a zilei de 1 mai se întîlnește la mai toate popoarele din Europa.

ION COJA

Cronica spectacolelor

Cum se vede viața pe scenă sau
MOMENTUL TEATRULUI

Dacă am urmări simultan pe un monitor spectacolele de teatru care se joacă în România într-o singură seară am avea imaginea tonică, dramatică sau eliptică a realității imediate de pe planetă, un jurnal de actualități contemporane, cu unele camere de luat vederi lansate în imponderabilitate și cu altele undeva prin istorie. Viața în mișcare, viața transfigurată mai mult sau mai puțin inspirat, viața efemeră a scenei sub reflectoarele care ning lumini rare pe trupuri și recompun mișcările caleidoscopice ale clocotului cotidian, viața mirosind a fard, a naftalină, a respirație nobilă suprapusă pe viața cea de toate zilele pînă se șterg granițele dintre real și fantastic, este hrana de seară a teatrelor noastre.

Recompunind panorama teatrului românesc din nenumăratele ecrane imaginare pe care se derulează spectacolele de fiecare seară, trebuie să recunoaștem că în ultimii ani dramaturgia de pildă, a coborât din sferele declarative și decorative, patetice și edulcorate, din sferele unei literaturi „științifico-fantastice” uneori dogmatice și s-a lansat adînc în miezul vieții, în focul viu al conflictelor, în epicentru evenimentelor. Teatrul acesta nou, scris cu o mare vitalitate, cu unele sechele ale declarativismului anterior dar cu o extraordinară încărcătură de real, teatrul născut în confruntările adevărate dintre oameni, nu colaterale, nu tehnice (ca în unele spectacole „metalice” de la televiziune), teatrul frământat al oamenilor de azi, informați, cultivați, inteligenți, dornici de o artă autentică, și care simt falsul, dezaprobă minciuna chiar cînd e dreasă cu zmaralde lingvistice, este un teatru care pune pe gânduri, care răscolește, care incită la dezbateri. Dramaturgia profund realistă, profund implicată în existența oamenilor, plină de „carne” cum se spune, concretă, violentă uneori dar și fabuloasă, arborescentă, chiar expresionistă a lui Dumitru Radu Popescu face poate cea mai exemplară pendulare între cotidianul imediat cu caractere exemplare, arhetipale și evadarea în vis, în oniric ca prelungire a realului paroxistic care ne urmărește dincolo de starea concretă de veghe. Dramaturgia lui Dumitru Radu Popescu sperie uneori pe regizori și nu are întotdeauna succes de casă dar trăiește printr-o mare forță de transfigurare, printr-o profundă cunoaștere a vieții și prin curaj.

Paul Everac este dramaturgul cel mai adînc implicat în frământările vieții imediate. Nu pentru a face presă de scandal, de cotidian. Paul Everac scrie de cîțiva ani buni un teatru care face lucrurile cele mai banale, cele mai obișnuite, să sară din vechea lor statornică orbită și să devină incandescente, să plutească în jurul nostru ca asteroizii. Rar s-a întîlnit în dramaturgia românească un scriitor de teatru cu un simț atât de acut pentru problemele deja „cărunte” ale oamenilor, pentru existențele lor dilematice, pentru momentele de limită, de tensiune. Paul Everac plonjează cu voluptate în conflict, trăiește drama, trăiește farsa și arde și doare pentru că intră în rezonanță imediată cu publicul și polemizează. Teatrul său este un teatru grav, de conflict, fierbinte, electric, teatru direct, fără false pudori, fără menajamente și pamfletar.

Horia Lovinescu este scriitorul seniorial și savant, cu lumini livrești, un teatru care plutește mai liber în zonele rarefiate ale parabolei, rămînînd terestru în deplin echilibru pentru a invita la meditație, pentru a trage la răspundere, pentru a acuza dîndărătul măștilor frumoase sau hidoase ale lumii scenei sale. Pentru că teatrul său este deja o lume, o lume cu o viață filtrată rafinat, pictată cu grijă de șevalet, cîntată la un pian de concert extraordinar și care trebuie privit din fotoliu de orchestră. Un mediativ indurerat, un timid superb, retras în aerul pur al imaginației, preferînd clarobscurul.

Marin Sorescu scrie teatrul cel mai original din dramaturgia românească de astăzi. Teatrul cel mai inventiv. Ar fi vrut să scrie un teatru care să nege teatrul, să nege dialogul, care să pună în scenă doar gîndurile, doar metaforele, din nevoia de a inventa alte scări de incendiu pe care să urce în viață și în artă, nu scările vechi și din fața cu treptele roase de pașii sau de coatele tuturor dramaturgilor lumii. Prin ultimele sale piese (jucate), el s-a întors la spectacolul aproape popular, la istoria retrăită cu gravitate, cu umor, cu sarcasm, cu un zîmbet în colțul gurii, la o istorie retrăită de imaginația oamenilor de azi care se privește în oglinda scenei, se recunosc pe sine și trec rînd pe rînd dincolo de zona „nitratului de argint” în alt secol, în altă civilizație. Teatrul său are metafora cea mai amplă, cea mai proaspătă, și plutește în zona marilor înălțimi unde se aud respirînd marii tragedieni și bufoni ai lumii.

În ultimii trei sau patru ani a invadat pur și simplu teatrele un scriitor de comedii amare, de comedii cu fanfară de „cavalerie ușoară”, cu atmosferă de brigăzi artistice de agitație sau de piese de bulevard, dar cu o mare forță satirică și cu o uriașă încărcătură de real, de concret, transcrise aproape gazetarăște din viața imediată, mărînd dintr-o dată cu o lupă enormă sau cu lentile

de observator astronomic minuscula gilceavă a oamenilor, defectele noastre comune sau particulare. Scriitorul acesta care lucrează într-un ritm debordant, pentru că are ce spune și pentru că e stăpîn pe faptele de viață manevrate, pe tipologiile paradoxale ale societății noastre, se numește Tudor Popescu. Dramaturgia sa face un mare serviciu teatrului românesc oferindu-i satira de care are nevoie ca de oxigen.

În acest ansamblu al unei dramaturgii care se suprapune, fără vulgarizări, tot mai atent și mai sincer pe realitatea socială a vieții adevărate și nu deformate din spaime, din necunoaștere, din oportunism, fac parte mulți scriitori români profund implicați în tot ce se întîmplă astăzi în țara noastră, conștiințe superioare de oameni și de artiști. Numărul lor e impresionant, într-adevăr, dar important e că numărul punctelor lor de vedere și mai ales originalitatea acestor puncte de vedere și a stilurilor lor, oferă teatrului românesc de astăzi o imagine plină de forță, de vitalitate, de bogăție, de sinceritate, de bunăcredință, de curaj și de ardoare.

De aceea, credem, se poate spune că trăim un moment important al teatrului românesc. Dovadă și afluxul coplesitor de spectatori spre reprezentațiile cu piese românești. (Deși rămîn încă grașe în care teatrele n-au reușit să-și cîștige spectatorii potențialii urbanizați în ultimii cincisprezece ani în condiții de civilizație și de confort). Așa cum au intrat în conștiința oamenilor poezia și proza românească a ultimelor decenii, prin presiunea extraordinară exercitată de adevărurile vieții și prin deschiderea de orizont a societății noastre, teatrul românesc, aflat multă vreme într-un surprinzător decalaj, rămas multă vreme dator marelui public, revine puternic în prima linie a interesului general. Nu numai, deci, prin arta propriu-zisă a spectacolului, prin regizorii și actorii săi de frunte, ci în primul rînd prin ceea ce se spune și se întîmplă pe scenă! Și acest lucru se petrece într-un moment în care teatrul universal înregistrează multe experiențe sterile, fragile, experimente cu precădere formale, și cînd pe multe scene ale lumii se spun din ce în ce mai puține lucruri cu adevărat fundamentale pentru destinele oamenilor!

Desigur, arta spectacolului a rămas, de asemenea, în prim plan. E adevărat, ea nu mai are decît rareori strălucirea de acum cîțiva ani. Pe de altă parte spectacolele de înaltă ținută estetică apar în aproape toate teatrele din țară. Spectacolele eveniment sînt mai rare dar sînt urmărite întotdeauna cu interes de public. Experimentele nu mai sperie pe nimeni cînd rămîn în limitele bunului simț. Și nu s-au înregistrat în ultima vreme abuzuri de încredere în acest sens. Autorii de teatru români propun teatrelor adeseori piese dintr-o actualitate imediată, piese document (chiar dacă nu sînt înregistrate în acest fel de către secretariatele literare), piese reportaj (pentru că oamenii suportă uneori mai greu ficțiunea care se abate prea mult de la experiența imediată), piese dezbateri (pentru că trăim într-o epocă a dezbaterilor de idei și a tratativelor), piese polemice, drame de conștiință, comedii acide, vitriolante, cu mai puține „mișcări de trupe” și „efecte pirotehnice”, cu mai puține schimbări de decor (spre bucuria administratorilor de teatru) cu mai puține întîmplări spectaculoase desfășurate fizic, concret în spațiul scenei. Dramele contemporane se trăiesc la un alt nivel cerebral și se consumă la o altă tensiune interioară, nu prin explozii ci prin implozii, ceea ce face ca spectacolul propriu zis să fie mai puțin epatant. În majoritatea spectacolelor cu piese românești trebuie lăsată acum mai ales ideea să curgă limpeză spre spectator, trebuie vizualizate inteligent, cu mare investiție de cultură și de imaginație, cu bun simț, cu echilibru. Dar marii regizori români rămîn în continuare în prima linie a artei spectacolului atît acasă cît și pe scenele lumii. Liviu Ciulei, spirit polivalent și baroc, cu un simț perfect al frumosului, de o mare luciditate, nefiindu-i străin nici unul din curentele estetice ale lumii contemporane din care a reușit o sinteză personală; Lucian Pintilie, poet straniu al scenei, citînd întotdeauna pînă în cele mai intime consecințe umane un text de teatru, urînd uritul și nimicul din existența cotidiană; Dinu Cernescu, regizorul căutărilor paradoxale, al jocurilor fantezice și al adevărilor dureroase; Cătălina Buzoianu, cu extraordinara sa putere de a imagina plastic pe scenă orice idee, oricît de abstractă și cu forța sa de a roti un teatru în jurul axei; Dan Micu, penetrant, meticulos, profund informat care cîntă în spectacolele sale ca la o orgă; Alexa Visarion, artist cu vocația abisurilor, regizor chirurg; Alexandru Tocilescu, omul în stare să pună în scenă spectaculos, debordant chiar și o mașină de scris sau poate mai ales o mașină de scris cu toate literele deformate cu sens... Adevărul este că la ora aceasta nu ne-ar ajunge spațiul să transcriem numele regizorilor tineri care se anunță emblematic pentru viitorul teatrului românesc.

Aproape seară de seară scenele teatrelor noastre trăiesc spectacole interesante, captivante, care pun pe gânduri, care bucură și luminează spiritele. Înregistrăm în continuare o setă extraordinară de spectacol. Publicul vine din ce în ce mai cald la spectacolele cu piese românești pentru că știu că nu vor mai fi păcăliți cu eroi de mucava și conflicte prefabricate. Publicul caută astăzi mai mult spectacolele de teatru cu piese românești decît pe cele cu piese străine. Ceea ce nu se întîmplă, să recunoaștem, cu ani în urmă. Dramaturgia românească își recîștigă treptat un destin care o onorează în viața literară și artistică a țării. Pentru că reprezintă din ce în ce mai adevărat problematica reală a oamenilor care vin astăzi la teatru și nu alătăerii sau poimii, a oamenilor care aspiră astăzi la condiția lor umană cea mai fericită, nu peste o mie de ani!

Rîndurile de față nu reprezintă o exegeză ci punctele de vedere asupra fenomenului teatral emise de un spectator, de un reporter obișnuit prin sălile de teatru.

ADRIAN DOHOTARU ■

Desene pe asfalt

O întîmplare cu lăcrămioare

Lui Ioan Alexandru

24 april. Aerul plîpîie încă între iarnă și primăvară. În marele oraș dimineața își așază culorile muzicale și în drumul, același în fiecare zi, pe care-l fac de ani și ani, ochii mi se întîlnesc miraculos cu un mînușchi plîpînd de lăcrămioare. De ce miraculos? Și ce poate umi într-un peisaj luat în stăpînire de flori?

Să mă explic: florile sînt depuse evlavios la picioarele unei statui. Ei și? Pe toate meridianele statuile calcă lujere adevărate. Există orașe în care primăriile alocă un minuscul fond bugetar din care sînt procurate florile ce poleiesc sandale de rigi ori condotieri. Așa e, numai că statuia bucureșteană e a unui voievod de demult, Brâncoveanul lui Oscar Han, decapitat la Stambul și ajuns, fulgerat de cap într-o gropniță tăinuță a bisericii din preajmă, Sfîntul Gheorghe. Sînt aduse flori la statuile poezilor triști (încă nu s-a topit bronzul în stare să-i evoce pe cei optimiști) la tiparele astrale ale unor compozitori ori pictori și e îndreptățită lacrima adolescenței sentimentale la întîlnirea cu ilustrele umbre. E firesc și buchetul de lăcrămioare.

Dar cum să-ți treacă prin minte gestul grozav de a pune flori ca la un mormînt proaspăt, la statuia unui voievod cu năreție reverberat în cronicile istoriei dar intructivă „antipatic”? Deși fixat în mortarul legendei mai ales pentru fiorosul său sfîrșit, Brâncoveanul n-a fost nici vorbă iubit ca Ștefan ori Mihai, n-a avut enigma unui Cercel ori n-a fost măcar împodobit cu un — ca la alții — adaos de nume care să ni-l prezinte a fi fost cel Bun, cel Tînăr, cel Frumos ori cel Viteaz. Există o compasiune literară pentru

doamna lui și ea a umplut patetice (adesea hilare) pagini de cronică rimată. Există și cîntece pe care le îngînă, vai, la treceri, acompunîndu-se de cobze bătrîni lăutari cu gura știrbă, relieve dintr-o stirpe pe cale de a se risipi ireversibil. Numai că nu sînt cîntece în stare să de-terneze emoția iubitorilor de ABBA și Ray Charles. Cîntece ce ar părea aproape necuviincioase rostite de o gură tînără.

Și totuși... Și totuși... Faptul s-a petrecut. Au dormit ieri noapte în București aproape două milioane de oameni. Unul dintre ei a venit aici să indulcească som-

nia Brâncoveanului făcîndu-ne să uităm secolele curse între rostogolirea fălosului cap și clipa aceasta. Reconfirmare a fluidității timpului. Semn al legăturilor indestructibile care ne leagă în elanul nostru contemporan de oameni și zile ce-au fost lespeze de temelie poporului și țării în înjgheburile lui, generoase, nîcînd ingenunchete cu totul, gata oricînd să se reînalte. Avem timp pentru tot, par a zice lăcrămioarele „brâncovenesti”, nu ne pierdem memoria obîrșiiilor și — condiționare firească a viitorului — întretinem vie flacăra iubirii pentru cei ce ne-au premers. Ce aproape e respirația Bătrînilor noștri! Ni se aburesc slovele de cuvintele lor, rostite în frigul trecutului. Spațiul dintre ei și biata noastră umbră e fraged. Distanța dintre stingerea lor și dimineața în care am intrat se poate măsura cu flori. Flori ieftine cum sînt cele de sub piciorul bogatului în „scule” și odoare, Brâncoveanul...

GHEORGHE TOMOZEI ■

Monotip

Drept și cu semnificație începe în Contemporanul (16) Ilie Bădescu succinta dar consistenta sa prezentare a cărții lui Ion Mihail Popescu, O perspectivă românească asupra teoriei culturii și valorilor. Bazele teoriei culturii și valorilor în sistemul lui Lucian Blaga, recent apărute la Editura Eminescu. Scrie autorul în Lucian Blaga, filosoful: „Așa cum o lectură nereușită a filosofiei este un simptom al epocii, tot la fel și o lectură filosofică reușită este semnul deplin al epocii care se dovedește pregătită pentru un atare act cultural. Lucrarea lui Ion Mihail Popescu este o lectură filosofică izbutită”. Iar noi ne exprimăm bucuria că teoreticienii noștri într-ale filosofiei sînt „pregătiți” să cerceteze fără paralizantele șabloane dogmatice și cu luciditate o asemenea carte despre un adevărat filosof al nostru care a înălțat, avînd ca temelie spațiul nostru mioritic, bolta unei „reintemeieri filosofice a lumii”.

● Dar se pare că în săptămîna anterioară publicațiile noastre de cultură au căutat să ne ofere mai multe și mai de substanță satisfacții prilejuite de preocupări din domeniul filosofiei. Astfel în Cronica (16) întîlnim un eseu: Philosophia perennis, scris de Petre Dumitrescu la împlinirea a două sute de ani în primăvara aceasta de la apariția fundamentalei opere a lui Immanuel Kant: Critica rațiunii pure. Bine articulată, neocolind agnosticismul genialului filosof german, sintetizînd nuanțat, cercetarea lui Petre Dumitrescu conține în final următoarele: „Critica rațiunii pure... este un monument pentru eternitate, un stîlp de temelie al spiritului lucid, responsabil, angajat și capabil să ofere omului șansa de a-și stăpîni destinul, ...nimeni nu poate fi absolvit de răspundere pentru că „omul e scop în sine însuși, adică nu poate fi întrebuițat niciodată de nimeni (nici de Dumnezeu) numai ca mijloc”.

TRAIAN STOICA ■

Un muzeu in labirint

Un melancolic ciudat: Botticelli (v)
Reverii vulnerabile

Autoportret, detaliu din „Inchinarea magilor”

Este, oare, într-adevăr melancolia un produs al epocilor ferice, cum, mi se pare, am citit undeva? Eu nu cred. Sau, oricum, dacă epocile ferice au nevoie de un contrast, acesta nu este ca umbra ce se vede datorită soarelui. Mai degrabă sînt înclinat să cred că melancolia îi precede pe profeți. Ea murmură, neinteligibil adesea, ceea ce profeții vor striga mai târziu. Își umple brațele cu flori, exaltă primăvara, ca Botticelli, și ea însăși nu se dumirește de ce sub cerurile pale, decolorate și limpezi adie o presimțire care-i dă o oboseală ciudată și o vagă somnolență mișcărilor. Nu știe să se bucure, în schimb absoarbe din aer ceva ce profeții încă nu știu să anunțe. Mi se pare, deci, că problema cea mai spinoasă a biografiei lui Botticelli, dacă s-a înrolat sau nu printre adepții lui Savonarola, după ce a fost pictorul Florenței rafinate pe care călugărul dominican a condamnat-o, e o falsă problemă. Savonarola s-a urcat să strige din amvon sfîrșitul unui hedonism pe care Botticelli vruse să-l reprezinte dar îl reprezentase vulnerabil, suferind de o boală ascunsă. Dacă oratoria apocaliptică a „profetului disperatilor” a căzut sau nu ca un trăsnet peste sufletul impresionabil al pictorului Primăverii, determinându-l să se împărțeze de pictură și să se cufunde într-o bătrînețe penibilă și pustie, e, după părerea mea, o dilemă secundară. La urma urmei, nu suferim, probabil, decît influențele pe care sintem pregătiți să le suferim.

Botticelli însuși nu înțelege, poate, ceea ce murmură cînd pictează. N-ar fi prima oară cînd un artist spune mai mult decît a vrut să spună sau chiar altceva decît a vrut să spună. El crede că pictează Primăvara și Nașterea Venerei în consonanță cu stăruințele lui Angelo Poliziano, dar o lingoare subită seceră elanurile personajelor sale de cum intră în scenă, lăsîndu-le să se scalde într-o atmosferă plină de flori și de aur ca într-un exil. Ele se tem toate să înainteze. Merg dansînd, pentru că nu știu să meargă normal; merg între sărbătoare și tristețe, fără să se hotărască pentru nimic: nici să se bucure, nici să fie victime. N-au nici puterea să înfrunte tristețea, nici priceperea de a o ignora. Nu cunosc bine decît incertitudinea lor dansantă, ezitarea lor inaripată. Și chiar această nehotărîre le epuizează, le exasperează, mai mult decît furtuna pe care o presimt fără s-o poată înțelege. Pașii lor ezitanți capătă pînă la urmă aceeași fixitate stranie, ca și privirile lor, amintindu-ne că Botticelli ar fi putut spune, cu mai multă dreptate decît Marsilio Ficino: „În acest timp nici nu știu ce vreau și poate nici nu vreau ceea ce știu, ci vreau ceea ce nu știu”.

Intr-adevăr, Botticelli ne dă de multe ori senzația că vrea ceea ce nu știe. Spre deosebire de Savonarola care n-a ezitat să arunce anatema în predicile sale asupra tuturor vanităților, făcînd din invocarea Apocalipsului punctul de rezistență al unor rechizitorii ce flagelau și în același timp subjugau auditoriul, Botticelli e ca o zi de toamnă la mare cînd soarele încălzește plaja goală, iar tăcerea poate fi orice, remușcare, regret, convalescență luminoasă sau imobilitate fragilă, cînd și tu poți să spui că vrei ceea ce nu știi sau ceea ce nu știi încă... Nimeni nu vede pe cerul senin al Florenței vreun nor, Lorenzo Magnificul însuși nu-și dă seama cît de adevărat e avertismentul din cîntecul său de carnaval care îi îndeamnă pe cei ce vor să se veselească să nu piardă prilejul, *Di doman non c'è certezza*, dar melancolia n-are nevoie să vadă florile ofilite ca să rămînă pe gînduri. „Miine nu se știe ce va fi” gîndește parcă și Venera lui Botticelli apropiindu-se de tărîm... Ieșînd din mare, ea se va duce, poate, să asculte de aproape cîntecele la carnavalurile Florenței, apoi „miine” se va strecura în Piața Senioriei să vadă cum florentinii aruncă pe rugurile ridicate de Savonarola brățări, inele, instrumente muzicale, parfumuri, *Decameronul* lui Boccaccio și chiar tablouri cu chipul ei, al Venerei... Dar deocamdată cerul e limpede, apa de un verde ușor, iar tristețea confuză emană din farmec și grație...

Ni se povestește că Botticelli era „un bărbat foarte agreabil și foarte vesel”. Imaginea aceasta nu se potrivește cu pictura sa. Pare să se refere la un alt pictor, ca și anecdotele puse pe seama lui. Un Botticelli glumeț, amator de farse, nu tocmai de cea mai bună calitate, sau care-și „înfundă” isteț un vecin ce-i tulbură liniștea, sună amuzant, dar neverosimil. Un Botticelli care mîncîncă zdravăn la ospețele lui Lorenzo și pe urmă, făcîndu-și sista, are reverii melancolice sună cu atît mai derutant. De fapt, veselia lui Botticelli există numai pentru cei care țin să-l creadă pe Vasari pe cuvînt. În clipa cînd vrem să descoperim această veselie și în pictura lui Botticelli, nu reușim să aflăm decît un Modigliani care a trăit în Renaștere. Nici măcar Primăvara nu e veselă. Pînă și acolo se insinuează o tristețe secretă care dă tircoale și te poate face să crezi că simburile bucuriei e totdeauna amar.

Dar mai curios e altceva, că sînt atît de puține informații certe despre viața lui Botticelli. Cîteva amănunte pitorești, cum ar fi aspectul dolofan al fratelui său mai mare care l-a adoptat, de unde porecla „Butoiul” (Botticello), trecută și asupra lui Sandro (Alessandro di Mariano Filipepi pe numele său adevărat), ucenicia, cîteva anecdote, lista lucrărilor, relațiile limpezi cu umaniștii rafinați ce frecventau șaloanele lui Lorenzo de Medici și relațiile turburi, neclarificate, cu Savonarola și cu „plingăreții”, cum erau numiți partizanii dominicanului, o bătrînețe pustie, care ridică multe semne de întrebare, cam atît e tot ce se știe sigur despre un pictor care a fost totuși la modă într-o vreme interesată de artă.

OCTAVIAN PALER ■

Simple note

C. Stere — omul din furtuni — (VIII)

Ce a putut însă precumpăni în decizia majorităților parlamentare averescane — care îi mărturisise cu generozitate, în zilele înfierbîntate de dramatism din 4-5 și 9 martie 1921, sentimentele acerbe de adversitate — să-și schimbe radical atitudinea și pînă la urmă să nu eșueze în bancruțe morale și în oprobriu istoric și să valideze alegerea de la Soroca? Și ce resurecții s-au produs — ca într-un liniștitor proces parcă de flux și de reflux, în care marea își depune impuritățile pe tărîmuri — ca să treacă de la dușmănia spumegîndă la votul absolutiv?

Vor fi fost mai multe. Dar cred cu fermitate în două elemente majore care s-au impus în conjunctura respectivă, hotărîtor: primul de psihologie individuală fiindcă fiecare deputat în parte — scos din spiritul de turmă, oricît de precar și de rudimentar ar fi fost el structurat lăuntric, și rămas numai cu conștiința lui — știa pertinamente că Stere e inocent, că totul nu-i decît o neagră cabală și fabulație și nici, unul dintre el, în fond, nu era disponibil să-și asume — omeneste vorbind — consecințele poverilor unei miseli deliberate: cel de-al doilea motiv e de ordin politic: dacă alegerea ar fi fost invalidată și alta, după legiunile prevederi, trebuia să se desfășoare. Stere ar fi candidat din nou și din nou s-ar fi ales prin vreața statornică a sorocenilor, care s-ar fi rostit mai îndrîjiți, apărîndu-și opțiunea și sufragiul, ceea ce ar fi pus, deopotrivă, în dificultăți și Parlamentul și guvernul.

Acolo, Stere, peste calomniile și clevețelea bucuresteană, era considerat ca un simbol și ca o efigie, prin toată lupta sa răzvrăitoare, prin tot trecutul lui integru și nepătat de patriot infocat și, oriunde ar fi candidat, s-ar fi ales — cum s-a întîmplat în decursul vremii fără nici o singură excepție — atunci cînd corpul electoral era convocat să-și spună cuvîntul dar mai ales în cele două județe care pur și simplu îl idolatrizau: Soroca și Cetatea Albă.

Și cînd s-a pus problema în Camera, că acțiunile unui om politic trebuie să aibă o sancțiune, după ce mai înainte Stere demonstrase cu strălucire cît de utilă a fost tinuta sa idealurilor de unitate națională, va riposta ca să demaste și șantajul exercitat fără încetare: „Desigur. Dar ce sancțiune și sancțiunea cui? A Curtilor martiale? Sancțiunea unei Curți care din ordin deschide sau mai bine zis întredeschide abia o acțiune pentru ca peste trei săptămîni să mă libereze și să lase această acțiune adormită doi ani de zile, pînă la noi ordine, cu care am fost amenințat în timpul campaniei electorale?”

Adevărata sancțiune pentru atitudinea mea politică a și fost dată de țara mea, atunci cînd în unanimitate am fost ales președinte al Statului Țării în momentul solemn cînd ea, nesocotită și uitată de toți, își îndrepta brațele spre patriamumă, în vremuri cînd și aceasta zăcea umilită și călcată în picioare.

Această sancțiune a fost dată și atunci cînd am fost ales în lipsă și împotriva guvernului din București, ca deputat al Cetății-Albe, precum ea e dată și acum din nou de unanimitatea județului Soroca. Și acum veți hotărî dacă eu am loc în Camera, pe ale cărei bănci stau acel luptător ardeleni, care m-au găsit alături de ei, în toate momentele grele ale vieții lor naționale și căutau la mine sfat și sprijin și care pe vremuri mi-au dat cea ramură de lauri în argint, depusă la Universitatea din Iași din partea comitetului partidului național, ca recunoștință pentru serviciile aduse cauzei naționale românești din Ardeal. Veți hotărî dacă am eu loc în Camera în care au pătruns în sfîrșit și aleșii Basarabiei; veți hotărî dacă pot intra în Camera unde au reușit să se constituie într-un partid puternic țărănist în

ale căror discursuri auziți — poate chiar fără voia lor — reflexul scrierilor și cuvîntărilor mele de altădată, fiindcă istoria va spune că eu sînt teoreticianul care a formulat doctrina din care s-a născut Ideea însăși a partidului țărănist. Dacă pot eu intra în Camera chemată să infăptuiască definitiv reforma agrară, și să organizeze sufragiul universal pentru care am dus o luptă crîncenă o viață întreagă și am dus această luptă și împotriva multora din aceia care astăzi jură în numele acestor reforme.

Ideile pentru care am luptat eu triumfă, — adversarii lor cei mai aprigi de odinioară își fac panas din ele și apar înainte ca triumfători, iar eu sînt învinsul. Este și natural: învinsul e initiatorul care înfruntă prejudecățile și ideile mostenite; triumfătorii se recrutează dintre aceia care știu să-și plece capul după vînt și să urle cu lupii. Nu le rivnesc cununa!”

După eliberarea provinciilor și incorporarea lor prin obștească dorință și autodeterminare la vechea mătă, cea dintîi la 9 aprilie 1918, a doua în noiembrie 1918 și, în fine, consfîntirea unirii cu Transilvania, Crișana și Banatul la 1 decembrie 1918 care a dat intrupare României întregite, Stere a început să fie preocupat să dea unității geografice o coeziune sufletească și o omogenitate politică. Ce a năzuit și ce a putut implini deschide un alt capitol.

L. KALUSTIAN ■

Tinerii trebuie să știe

Dicționar de lagăr

Noch einer!

SS-iștii, Blockăleste-rii, Kapo ne spuneau mereu: „Cui nu-i place, cine nu mai rezistă, cel care s-a săturat de lagăr... n-are decît să «între în sirmă»”.

„A intra în sirmă” însemna să te arunci peste firele de sirmă ghimpată — purtătoare de curent de înaltă tensiune — ce împrejmuiu lagărul.

Noch einer!, încă unul, se azeau strîgîndu-se prin lagăr, la cele mai diferite ore din zi, și atunci, ca la comandă, toți Häftling-ii, de pe toate cele 30 de Appellplatz-uri ale lagărului E, își intrerupeau șirul amintirilor, se întorceau brusc spre gardul de sirmă ghimpată și priveau cu groază în ochi cum se bălăbănea, peste fire, trupul carbonizat al unui deținut.

Epilogul se repeta identic. Numai începutul era diferit de fiecare dată.

„Iată-l pe unul lung și slab ca o scîndură. Pornește spre gardul de sirmă ghimpată tocmai din capătul opus al platoului. Nu se grăbește. Privește tîntă gardul. Ochi îi les din orbite. Pașii îi sînt rari și apăsați. Nu vede pe nimeni dintre cei ce se perindă prin fața lui. Nu-i este frică de moarte. Și-a făcut calm, zile în șir, socotilele. Nu s-a sfătuit cu nimeni. A decis de mult, singur, dar definitiv.

Oamenii știu că orice încercare de a-l opri ar fi zadarnică. Se dau la o parte și-l urmăresc, oprindu-și răsuflarea. Pe platou incetează orice mișcare.

„Acum, în mijlocul Appellplatz-ului, dintre trupurile inghesuite unele în altele, toropite de căldura soarelui, de foame și epuizare, se smulge brusc un Häftling de statură mijlocie. Sare în picioare și-și rotește în jur ochii speriați. Respiră greu, ca un animal hăituit. Se uită o clipă spre cer, dar nu vede decît rotocoale de fum negre-vinete. Țișnește ca împins de un resort și o ia la fugă. Fuge cu o incrinenare de parcă cineva ar vrea să-l taie calea. Fuge de parcă pe urma lui s-ar năpusti haite întregi de ciini-lupi.

În realitate, îl gonește propria lui nehotărîre, mai precis, teama că se va răzgîndi. Cine știe de cînd a ajuns la concluzia că electrocutarea este singura cale de a pune capăt calvarului? Cine știe de cînd adună în el țărnia necesară pentru acest ultim act al vieții sale. Și acum, în această clipă, înainte de apel, a reușit. Voința îl este însă slabă, iar frica de moarte enormă.

„Deținutul plîpînd care se plimbă în sus și în jos, paralel cu gardul de sirmă ghimpată, nu are mai mult de 17 ani. Toți ai lui au fost duși, din prima zi, direct în camera de gazare. De atunci, din prima zi s-a hotărît să-l urmeze. Frica de moarte îl paralizase însă. De fapt nu moartea în sine, ci teama de suferința prin care treci cînd mori. Sin-

gurul subiect de discuție care l-a atras a fost moartea. Interlocutorii lui preferă ai fost medicii. De la ei a vrut să afle cum poți muri instantaneu, cu cît mai puțină durere. Așa a ajuns să opteze pentru electrocutare. Totuși îi e frică. „Dacă nu-i chiar așa? De unde știu eu? Cum poate afla un om viu cum e cînd mori?”

S-a plimbat, zi de zi, paralel cu sirma ghimpată. La început, distanța pînă la gard a fost de șapte-opt metri. Acum nu-l despart decît doi. Așteaptă un moment de curaj. Și acest moment întîrzie. Iată-l, în sfîrșit, s-a hotărît. Se întoarce spre gard. Îl privește lung de parcă acum îl vede pentru prima oară. Face un pas înainte. Pe spate l se scurg și roale reci de sudoare. Al doilea pas nu-l mai poate face. L-au părăsit puterile. Dar nici nu se retrage. Se întoarce spre stînga și, năuc, își continuă plimbarea, paralel cu firele de sirmă ghimpată.

Din ghereta cocoțată la capătul gardului, SS-istul apasă pe trăgaci. Odată cu detunătura, care face să amuțescă vacarmul din lagăr, tînrul se prăbușește fără să schițeze nici un gest. Cineva, neștiind despre ce-i vorba, auzind împuscătura, strigă: **noch einer!, încă unul!** Toți se întorc spre gard. Tînrul, la 30 de centimetri de sirma ghimpată, bijbie cu minile în neștre. Ar vrea să se prindă de ceva pentru a-si sălta trupul inert pînă la gard. Din gît, singele îi țîșnește în jeturi neregulate. Häftling-ii îl privesc, incremențiți, zvircolirile. Muribun-dul, cu privirea împăienjenită, imploră ajutor. Nu vrea să fie salvat. Vrea să fie împins treizeci de centimetri, vrea... „să între în sirmă”.

OLIVER LUSTIG ■
fostul Häftling nr. 112398

constelația lirei

Virgil Teodorescu

Ca o minune verde

Culcat să fiu ca în omăt un brad
cu verdea lui minune intactă și profundă,
și pentru totdeauna în crengi să mă
ascundă, —
ca în omăt un brad : așa să cad.

Se va topi zăpada și dedesubt de tot
brînduse vor deschide nostalgici ochi mijiți,
și feți frumoși trăi-vor fericiți
ducind la gură oala de borhot.

Va înveli zăpada însingurate urme,
și oasele, fluide în finul lor țesut,
și poate primăvara eu voi privi tăcut
cum urcă spre pășuni albastre turme.

O piatră lingă mine va poposi-ntr-o zi,
și trunchi va prinde un vîlstar plînd,
și va vui pădurea de vînt din cînd în cînd,
tălângi înăbușite de ploii voi auzi.

Mirații ochi, prieteni, sint gata să-i închid,
și nu spre bucuria tuturor,
dar în omătul palid din munte-as vrea
să mor
ca o minune verde și pură de molid.

Foșnet stins

Priveliști hărtuite de timp, cărări erăpate,
ca niște stranii ochi mongoloizi,
și-apoi din nou pădurea de molizi
cu foșnet stins de rochii demodate.

Te prinde iute-n marile-i arceane
și în culori zărite doar în vis,
și dintr-o dată iar auzi, precis,
un foșnet stins de rochii și jupeane.

E pașiștea pesemne după dimb,
e golul plin, e dealul răsturnat,
și e copacul verde împărat
cu trunchiul tragie, urias și strimb.

Pare că timpul s-a retras în ochii
frunzișului, — și dintr-o dată, iar
auzi cum rătăcește sub artar
un foșnet stins de demodate rochii.

Mai mult ca sigur

Eu nu vreau să strig ura ca un recrut
în front,
nu mă interesează aceste maniere,
cu nu vreau să strig ura nici ca să fac
avere,
și nici ca să se țină oricînd de mine cont.

Nu-mi place să strig ura în văzul tuturor,
cîscînd în mod ridicol o gură cit o șură,
ci vreau s-aplic o tactică mai pură,
să strig, deci, ura în interior.

N-o să m-audă nimeni și nimenea pesemne
n-o să-nțeleagă cit de tare strig,
iar cei din jur, parcă cuprinși de frig,
mai mult ca sigur e-au să-mi facă semne.

Întru tirziu

Fisuri nu sint : pare întreagă cupa, —
ea stă pe masă, lustruită bine
și poate s-o privească orișicine,
cu ochiul liber sau cu lupa.

Apoi, cînd se aprinde marea lustră
deasupra mesei, chiar rămiu surprins,
și parcă în odaie s-au aprins
cristale, ca-ntr-o pesteră lacustră.

Întru tirziu sosește un fecior
cu un tacim întreg de vinuri bune,
și iată-l că se-aplecă și că pune
licoarea în paharul cu picior.

Daș e plesnită cupa cea frumoasă
și e păcat de vinul care-l varsă,
pentru că tu rămiu cu buza arsă
și vinul galben curge tot pe masă.

Și cu toate astea

Și cu toate astea
te-nțrebi dacă puritatea e necesară
sau posibilă,
te-nțrebi ce gust poate avea :
să aibă gustul apei distilate
în care este exclus să găsești urma
unui excrement de pasăre
sau urma unui firicel de praf ?
Tristă situație.
Eu vă declar
că nu pot suporta să beau apă distilată,
mai bine mă spinzur,
mie imi place să beau bere și vin
să mîncîc mîncări picante
ciuperci à la greceque
și nu mă ațrăge deloc

puritatea caștilor inefabili,
nici puritatea gramaticilor
nici puritatea celor care se tem
să nu se imbolnăvesc de vreo boală
lumească.

Și atunci ?
Atunci oare trebuie să devii împur
pentru a curățe puritatea ?

Prieteni mei răi

Și ce fac, în serile acestea de primăvară,
prieteni mei,
prieteni mei răi care nu văd mai departe
de lungul nasului,
ce fac ei, traversînd istoria în carele lor
blindate,
ce fac ei în modeste bodegi sau în
restaurante de lux,
de unde, colac peste pupăză,
lipsește balerina ?
Ei pun țara la cale.

Agitați, plini de ei,
închipuindu-și că nu se poate trece
dincolo de orezări pe care regimul
socialist

le-a acordat-o,
atînși de-o amnezie funciară,
mînuind cu dexteritate lapsus lingue
și lapsus calami,
avînd în pregătire opere
care vor avea, desigur, un răsunset european,
cu un ochi la slănină și altul la premiul
Nobel,
iubiții mei prieteni complect rafistolaiți,
dar nu atît de vioi pe cit s-ar crede,
pun țara la cale.

Coboară și urcă din restaurant la primul
etaj,
frumos aranjat și luminat de lampadare,
coboară și urcă
într-o visătoare și lentă devenire,
dar mereu atenți la sunetele care vin
de undeva,

de dincolo de pereți,
niște sunete vagi
pe care nu izbutese să le descifreze.

Partidului la șazeci de ani

Din depărtări de ani, pe drumul vieții
Vii drept și demn, pe visul tău stăpîn
Partid al celor mulți s-adori lumină
Partid al nostru comunist român.

Esti dragoste și-ai fost detotdeauna
lubirea care ne-a-nsoțit pe drum.
Al fost mereu și-n veacuri vei rămîne
Părintorul patriei de-acum.

Te-a așteptat eu-neredere poporul,
Demut, de tot, de-atunci cînd răsăreal.
Esti azi lumina care ne înalță,
Construcțorul de suflet și de plai.

Esti inima acestui neam de glorii
Mărire țic arbor strămoșese
Și celui care-i pus să crească
Destinul nostru astăzi românesc.

VIRGIL CARIANOPOL ■

Insomnie

Trist descint al Babii Dochii
E Luceafărul stelar.
Înghețat e oare timpul
De nu vine nici o veste ?
Dar potecile rămase
Curg alene peste creste.

Chicioră și promoroacă
Ard în iarna solitară,
Somn adine păstrează griul
În pămîntul ca de ceară.

Licărind din șapte stele,
Trecînd lin, fără hotare,
Se prăvale Carul Mare.

Era o vreme

Era o vreme cînd la margini
de ape...
Era o vreme cînd la răsărit
de raze...
Era o vreme cînd cu ochii
de stepe
Așteptam trecerea ta
de geană
Era o vreme cînd la margine
de geană
Apăreau ape.
Era o vreme cînd corăbii
se dăruiau mării,
Era o vreme cînd așteptam
depărtarea.

Amintire

Aștept în prag de toamnă
Să se deschidă o ușă uitată.
Și ca un om de front,
Cu pașii reci de toamnă,
Încet ca liniștea luminii,
Să mingii cu palmele de rouă,
Chipurile noastre ce se retrag în oglinzi.

Așteptare

Am așteptat prietene
Un moment de răgaz
Ca o fereastră a întinericului
Într-o gară unde trenurile,
opresc numai noaptea.
Într-o gară așa de depărtată,
Că doar liniștea urea în vagoane.

PAUL FINESCU ■

Însămînțare de lumină

Totul fusese pregătit dincolo de gratii
prin ceața și negura tuturor timpurilor.
O dimineață buimacă își făcuse loc printre
oameni ;

Pe cîmp țărina scupa în palme
ca un țaran sfătos.

Și dintr-o dată singele a plonjat afară
cu putere
și toate ferestrele eu zăbrele s-au spart
eu zgometul pierderii unei corăbii.

Din cămășile lor strimte priveau
împrejurul
pe străzi mugurii plesneau asurzitor
În sfîrșit, uniforma de primăvară sosise,
Era timpul ea veacul să se revolte —
prin ei,
atunci ar fi trebuit poate mai multă lumină
dar ceva, cineva ținea zdravăn
echilibrul acela
Și în timp ce se întimpla o mare
însămînțare de lumină
cuvintele începură să devină roșii
roșii de tot pînă se aburiră
toate ferestrele.

GHEORGHE NISTOR ■

Confesiune

Plecasem singur, noaptea era rece
în urmă se-auzea un plîns ciudat,
să fug voiam dar nu aveam putere
că prea eram de gînduri colindat

și numai către ziuă m-am întîlnit c-un om
plecat și el să-și caute norocul
mi-a dat o vorbă bună, eu am făcut la fel
era prea frig și-atunej făcurăm focul

ne încălzeam tristețea, plicioarele, noroiul
pe care îl duceam tăcuți eu noi,
fără să știu că el îmi este frate
și presimțeam venirea altor ploii

străinul a-nceput apoi să-mi spună
care-i e rostul și de unde vine
tirziu de tot cînd nu l-am mai văzut
am înțeles că el venea din mine

RODIAN DRAGOI ■

Flori kaki

Flori kaki se vînd prin piețe
cu tulpini de praf de pușcă,
precupeți și precupeți
stringeți marfa că ne mușcă

Sint sătul de-aflitea bombe,
vreau să redevin civil,
am ajuns să-mi fie frică
a-mi dorji azi un copil

Dacă e bălat, nu fată,
cînd îl trec la primărie,
îmi dau să-i adue acasă
ordinul de cătănie

Și-apoi umbliu ca năucul
să-i iau scutece kaki,
ca să fie la culoare
eu-altă mie de copii

Flori de fier se vînd prin piețe
cu tulpinile kaki,
în atomica tristețe
e un risc să naști copii.

OZOLIN DUȘA ■

Lumini de primăvară

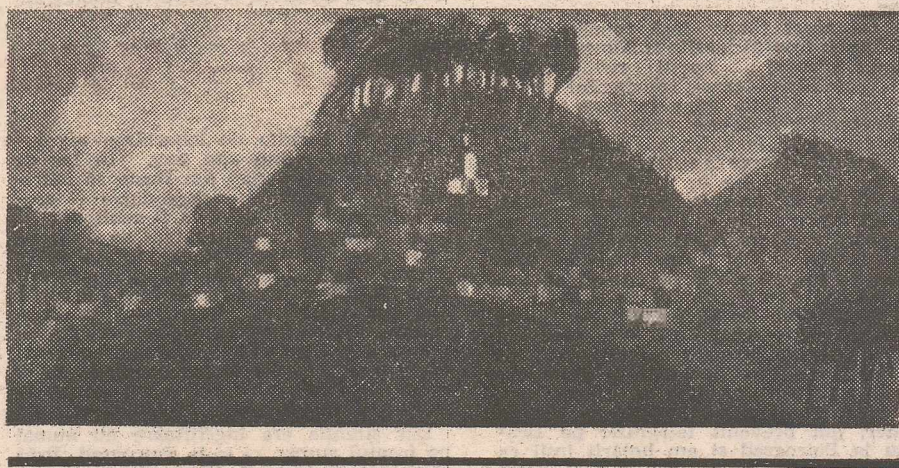
Cerul senin, ziua-n amiază,
Orele curg, zbor infinit,
Pace, lumină, clinchet de rază,
Ochiul încearcă, neobosit.

Valul-filnță unduie-n valuri,
Trupul pămîntului stă nemiscat,
Cearcă filnța mari idealuri,
Viața e viață, gîndul curat.

Arde lăuntric focul cel mare,
Sufletul simte dragostea pură,
Fatimi nestinse, vie culoare,
Stele și inimi și-n inimi căldură.

FLORIAN F. ALEXANDRU ■

CRISTIAN PETRE ■

Curier literar

Vasile Danci : luăm la întimplare o strofă, de exemplu „Din spicele de
grîu ce se prăjesc în soare / Culegem bobul galben și munca noastră-l face /
O piine rumenită ce din ogor răsare / Simbol etern prin veacuri de liniște și
pace”. Nimic interesant, dimpotrivă, cuvinte, cuvinte, un fel de vorbă goală
în fața căreia nu putem spune decît un NU mare și CATEGORIC. Același răs-
puns și pentru încercările (unele mai slabe, altele puțintel mai bune) trimise
de Elena Jugănar, Irimîță Marga, Nicoleta Ștefănescu, Jean Cotariu, Dana
Tiu, Ruxandra Varnolea, Vasile Oproiu, Elvira Șerbu, I. C. Popescu, Aledor
Oxanghidru, Vasile Neagu, Tudor Leonte, Aurelia Bălașa, Ion-Popa Stănișteș,
Marlena Mănăilă, Dobre Enache, Ana Cristina, Valeriu Moșneanu, Pavel Șerban,
Florentina Cepariu, Pildner Iosef-Bubu.

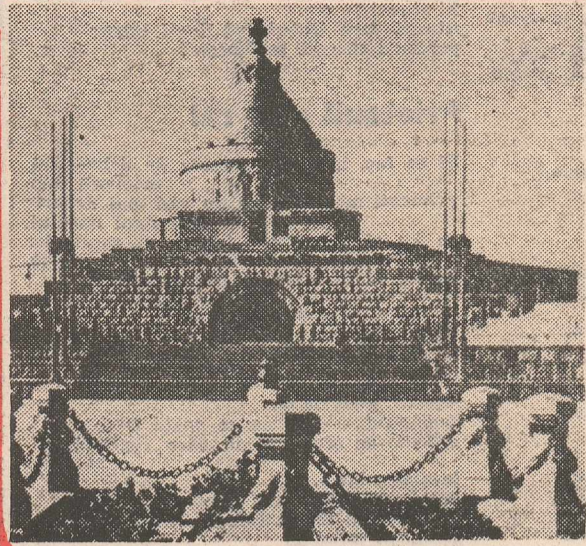
Articolele cu caracter literar, lucrările în proză, monografiile ale satelor sau
alte asemenea lucrări trimise de Ion Buzăși, Mihai Luca, Teodor Cutlic sau
Gheorghe Dubfu (dacă am descifrat bine iscălitura !) nu fac obiectul acestei
pagini. Marta Constantin : pentru a vă lămuri, adresați-vă unui profesor de
limba română. Maria Rotaru : am transmis scrisoarea dv către autorul
„Simplelor note”. I. Lăzărescu : poate că, la timpul potrivit, cu prilejul edi-
tării unui nou almanah, acel exemplar de revistă ne-ar putea interesa. Cristina
Neagu : nu ne rămîne altceva de făcut decît să vă ascultăm cîntecele, drept
pentru care vă invităm să treceți pe la redacție.

Mihai Mărătescu : nu lipsite de interes poeziile trimise, dar, pe alocuri, încă
prea naive. Așteptăm altele. Sorin Tudosescu : deși multe, poeziile nu ne
convîng. Miron Rusu Barian : sintem realmente surprinși de incifrarea și
uscăciunea ultimelor poeme. Corneliu Stoica : așteptăm alte poezii. Victor Anto-
nie : între multe alte imagini poetice demne de toată atenția, iată una : „Nu
sînt eu vinovat / dacă idelle îmi ies din creier / ca timpul din roțile unui ceas”.
Dar dincolo de imagini, poeziile mai trebuie să aibă și cite o idee riguros urmă-
rită. Sintem convinși că peste puțin timp veți atinge și acest deziderat.
Manuscrisele nu se inapoiază.

VICTOR NIȚA ■

FILE DIN MAREA EPOPEE A UNITĂȚII NAȚIONALE A ROMÂNILOR

1917 — Reformele...

Văzând că atât Brătianu cât și marele nostru cartier stăruie, pentru pregătirea unei mari ofensive la vară, Gucikov s-a arătat partizanul ei dar a spus lui Brătianu că ar fi bine să vie personal la Petrograd pentru a discuta chestia cu colegii lui și cu Stavka. Cum pe de altă parte Brătianu ținea și el să cunoască pe noii conducători ai aliației noastre, Rusia, și a stabilit cu ei legături personale, de îndată ce chestia reformelor a fost rezolvată a pornit cu generalul Prezan direct la Petrograd.

Ce iluzii mai aveam pe atunci despre noua Rusie? Îmi aduc aminte că împreună cu Gucikov veniseră la Iași în duminica Tomei și cițiva ziariști. Brătianu mă rugase să mă ocup de ei și astfel am luat masa cu ei și cu ofițerii din suita lui Gucikov, la Marele Cartier și am petrecut aproape toată ziua împreună. Erau toți entuziaști de revoluția rusească, de perspectivele ce deschide pentru viitor. Spuneau: suntem aliați, regimul țarist ne-a împiedecat să ne cunoaștem, acum sub noul regim de libertate și de democrație lucrurile trebuie să se schimbe. Cele două popoare trebuie să se apropie, să se ajute efectiv, tinerețea noastră să vie să cunoască tinerețea noastră, literatura noastră să se răspundească la noi, voi să învățați rușește pentru ca să puteți aprecia mai bine frumusețile literaturii rusești etc., etc. Aș tăgădui adevărul dacă aș spune că nu am crezut atunci în sinceritatea acestor declarații. De altfel, ca să fie drept, poate că credeau și ei în vorbele lor...

În tot acest timp însă revoluționarii ruși (de pe frontul lor din Moldova — n.n.) prinseseră curaj... Acești revoluționari s-au gândit că poate momentul ar fi prielnic ca să puié mina pe rege și să-l detronizeze. Ducându-mă cu câteva zile înainte de Sf. Gheorghe, adică la 23 aprilie, să văd pe Iorga la redacția „Neamului Românesc” care era în stradele din fata bisericii Banu, l-am găsit foarte agitat. Tocmai ieșea de la el un român basarabean care făcea parte din sovietul trupelor rusești de la Iași și care într-o consfătuire mai intimă aflând de acest plan venise miniat de un simțământ de bun român să-l denunțe lui Iorga. Iorga părea foarte mirat că noi guvernul nu știm încă nimic, a prevenit imediat palatul, dacă nu mă înșel s-a dus personal la rege. Eu firește am vestit pe dată pe colegii mei, Vintilă Brătianu a luat contact cu Marele Cartier, am prevenit telegrafic pe Brătianu la Petrograd și am hotărât întâi ca regele sub pretext de inspecție să plece pentru câteva zile la Bacău la cartierul lui Averescu; așa încît față de toate trupele rusești aflătoare în Moldova, să apară că regele este în mijlocul și sub protecția armatei române. În al doilea rând ca Vintilă Brătianu, în calitate sa de ministru de război al României, să adreseze împreună cu generalul Sceabacev un ordin de zi către trupele lor. Și în al treilea rând ca să trimitem trupe de ale noastre la Iași, fiindcă am constatat cu acest prilej și nu fără oarecare surprindere că nu erau în capitala Moldovei decît foarte puțini soldați români.

Și într-adevăr regele a plecat, publicînd însă înainte un înalt ordin de zi către întreaga oștire prin care reînnoia făgăduiala sa de la Răcăuți în privința înfăptuirii reformelor. Iată pasajul: „Să prăznuim cu toții (de Sf. Gheorghe), cu inima smerită dar și cu hotărîre nestrămătată de a învinge, rugăciuni pentru ca vitejia dreaptă să biruiască. Eu ca unul care mă găsesc în scaunul de domnie al unui vrednic înaintaș (Ștefan cel Mare), voi fi cel dintîi care să facă rugăciuni pentru izbăvirea țării. În același timp, urmînd pilda lui Ștefan Vodă cel blind și milostiv întăresc încăodată făgăduiala mea de rege că precum după biruințele Lui se întindea praznic pentru viteji și ei erau ridicați la rîndul fruntașilor, astfel după izbînda pe care o așteptăm se va realiza pentru voi legiuina stăpînire asupra ogoarelor cîștigate cu singelele vostru și prin vot obțesc veți lua o parte activă la alcătuirea unei Români noi și mai mari pe care o vom fi înfăptuit-o împreună”.

Ultimul episod al acestui capitol din memoriile lui Ion Gh. Duca este ceva mai eterogen. Mai întii, profitînd de prilejul consemnării noii vizite guvernamentale românești la Petrograd, memorialistul relevă încă alte entuziaste impresii despre revoluția burghezo-democratică din Rusia.

Apoi, Duca se oprește asupra unor momente ceva mai controversate în istoriografie și anume: împrejurările în care suveranul a descins din nou în mijlocul ostașilor din tranșee și adevărul asupra paternității conceptului înaltului ordin de zi prin care se repetau trupelor române solemnele promisiuni cu cele două mari reforme — agrară și electorală. În același timp sensibilul om politic român evocă nețărmurita bucurie cu care a fost primit în Iași Regimentul 9 Vinători — simbol strălucit al regenerării armatei române. De reținut, de asemenea, cum posibile incidente rememorate de Duca căpătaseră în fabulația interesată a Puterilor Centrale false certitudini ale unor adevărate dezastre social-politice.

Capitolul următor, „1917 — Votarea reformelor”, începe de fapt cu o prezentare a situației internaționale — mai cu seamă relativ la frontul din Moldova și la mersul revoluției ruse. Ministrul instrucțiunii publice și cultelor pri-

vește cele petrecute în strînsă legătură cu interesele statului burghez român. Din acest unghi trebuie să înregistrăm și noi dezamăgirea pe care i-o provoacă dezagregarea frontului rusec; ca membru al guvernului român care angajase țara în marea epopee a desăvîrșirii unității naționale a românilor, Ion Gh. Duca nu putea decît să dezaprobe aceste fenomene care curînd aveau să contribuie la aducerea României la înrobitoria pace, chiar și temporară, cu inamicul invadator.

Cititorii noștri vor avea, totodată, satisfacția să ia cunoștință de noi și inedite date și fapte din Petrogradul revoluționar — notate după cele povestite de către membrii delegației guvernamentale române, întorși din Rusia cu credința că asistaseră la zorii Marii Revoluții Socialiste din Octombrie.

Întiul episod al acestui capitol se încheie cu două evenimente de interes major: defilarea regimentelor armatei române refăcute, reînviată „mai frumoasă și mai mindră decît fusese vreodată” și vizita unei populare personalități franceze a vremii, Albert Thomas — prilej de intensificare a manifestărilor de prietenie româno-franceze.

STELIAN NEAGOE ■

Din citirea însăși a acestui ordin de zi se vede lămurit că nu e stilul regelui, ci al lui Iorga. Ideea de a da un asemenea ordin a fost inspirată regelui de Iorga — care sub impresia celor ce i se comunica seră de la intrunirile secrete ale sovietului se temea ca nu cumva ideile revoluționare să nu pătrundă și în rîndurile oștirii noastre și care în consecință socotea indispensabil ca regele să amintească chestia reformelor și printr-o nouă declarațiune solemnă să garanteze ostașilor îndeplinirea lor. Regele întii a ezitat, dar pe urmă a cedat și l-a lăsat chiar pe Iorga să îl redacteze textul ordinului de zi. Pe acest episod incidental și de amănunt Iorga s-a bazat pe urmă ca să susție anul de-a rîndul că reformele se datoresc regelui și stăruințelor sale pe lîngă rege. Și cînd mă gîndesc că prietenii mă învinuiau cînd la Camera, în fața unor atît de srunțate neadevăruri și răstălmăciri istorice, mă indignam împotriva marelui nostru istoric.

Sceabacev și Vintilă Brătianu au dat și ei, cel dintîi un apel către soldații ruși, cel de al doilea un ordin de zi către armata noastră. Și unul și altul au luat drept punct de plecare faptul că la 13 aprilie 1917 trupele rusești din Iași eliberaseră pe dr. Cristian Racovinsky (militant socialist — n.n.) și că un membru din soviet înfuzise cu acest prilej în piața Unirii un discurs prin care îndemnase pe tovarășii săi la răsturnarea regimului de guvernămînt din România... Plecînd de aci, Sceabacev a invitat pe soldații ruși să nu se mai amestece în treburile interne ale

unui aliat care lupta alături de Rusia pentru o cauză comună și care și-a îndeplinit cu bravură, cu sinceritate îndatoririle de aliat și a arătat cum asemenea manopere nu pot sluji decît inamicului și porni prin urmare de la niște apărători ai libertăților dobîndite și ai patriei rusești. Vintilă Brătianu a desmintit avonul care se pusese în circulație că Rusia vrea să încheie o pace separată cu Puterile Centrale, l-a denunțat ca o operă a agenților provocatori ai Germaniei și a terminat printr-un apel la unirea noastră cu aliații și la lupta împotriva celor care caută să dis-trugă această solidaritate.

Dar desigur că toate acestea ar fi rămas simple manifestațiuni platonice dacă la 26 aprilie — cu muzică, tobe și trompete — Regimentul 9 vinători cu mitraliere bine scoase în evidență nu ar fi făcut intrarea lui în capitala Moldovei și nu ar fi parcurs ostentativ străzile principale. Eram pe strada Lăpușeanu, pe lîngă Tufii, cînd voioșii noștri vinători au defilat. Aveau o înfățișare minunată, nu-mi venea să cred că e armata pe care cu cîteva luni înainte o văzusem zdrențuoasă, istovită și distrusă. Era o revelațiune renașterii care mi-a umplut mie și întregului Iași sufletul de bucurie, de speranță și de mîndrie: Revoluționarii de la soviet au înțeles că nu mai e de glumă și încetul cu încetul pe nesimțite au cam plecat din Iași care vădit nu mai era un centru prielnic pentru uneltirile și conspirațiile lor. Și astfel dintr-o zi într-alta ordinea a fost temeinic și definitiv restabilită. Ceea ce n-a împiedicat însă zările Puterilor Centrale să afirme că regele fusese detronat, că guvernul fugise și tot felul de alte știri senzaționale de acest soi...

platoul de la Sorogari, de lîngă Iași și al doilea vizita la mijlocul lui mai a lui Albert Thomas. Serbarea din mai a fost într-adevăr înălțătoare și nu cred că vreunul din cei ce au luat parte la ea s-o poată uita. A fost prima oară după retragere și după groznica iarnă de mizerii și de epidemii cînd ne-am putut da seama că armata noastră reînviase și că reînviase mai frumoasă și mai mindră decît fusese vreodată. Mărturisesc că a fost o îmbucurătoare, o înviorătoare surprindere pentru noi toți. Văzusem ce e drept Regimentul de vinători cînd străbătuse Iașul, voios și chipos, dar nu ne închipuim că așa repede o armată atît de greu încercată s-a putut reface ca din povești. Obisnuitii luni de-a rîndul să tot auzim ce suferințe această armată îndurase, deși știam ce temeinică operă de reorganizare se făcuse, mintea noastră nu putea concepe ceea ce ne era dat să vedem acum. De aceea entuziasmul nostru pe platoul de la Sorogari a fost de nedescris. Dealtmînter spectacolul a și fost mișcător. Serbarea nu s-a mărginit numai la tradiționala defilare din vremurile de pace. După un serviciu divin regele întii, Berthelot în urmă a decorat cu toate onorurile cucerite dravele și militarii. Pe urmă au avut loc defilarea, exerciții de gimnastică, corurile tuturor regimentelor sub conducerea lui Castaldi au cîntat „La arme” și un mic concert, fiul unui prieten politic al nostru din Drăeșani, Nicolaescu, a declamat cu un surprinzător talent și cu o și mai surprinzătoare îndrăzneală versuri patriotice. Mortun, într-un moment de teatrală expansiune, și-a luat ceasul de aur din buzunar și l-a dăruit lui Castaldi, recunoscător și uluit și în goana unor automobile ce se succedau într-un val de praf sub un minunat cer de primăvară ne-am reîntors la Iași stăoîniti de o adevărată exaltațiune patriotică și încă răzbuțuți, prin speranțele pe care spectacolul de la Sorogari îl trezise în sufletele noastre, de toate nenorocirile ce de atîtea luni se năpustiseră peste noi.

Vizita lui Albert Thomas a fost un admirabil prilej pentru o strălucită manifestare de fraternitate franco-română. Bineînțeles am făcut solului Franței, ce ne încurajase în mijlocul restrîngerilor noastre de atîta dragoste, primirea ce i se cuvenea. Audiența regală, vizite protocolare, întrevederi cordiale, dejunuri intime, banchete modeste, banchete oficiale, inspecții pe front cu Vintilă Brătianu și cu generalul Berthelot și ca apoteoză o sedință solemnă a celor două coruri legiuitoare cu discursuri; al lui Brătianu în numele guvernului, al lui Porumbaru în numele Senatului, al lui Mortun în numele Camerei, al dr. Racoviță, primarul, în numele orașului Iași și bineînțeles a lui Albert Thomas. Discursul lui Albert Thomas era așteptat de toți amatori de elocință cu o vie nerăbdare. A fost o dezluzie. Mai mult declamație demagogică decît oratorie. Un debit banal și o formă literară mediocre. Eu personal n-am fost surprins fiindcă știam că Albert Thomas nu este unul din oratorii de seamă ai Franței. Dar, incontestabil că această vizită a avut cele mai bune efecte. Căldă prietenie pe care ne-a manifestat-o Albert Thomas, cuvintele de simpatie și de îmbărbătare pe care ni le-a spus din partea Franței ne-au alinat durerile și ne-au ridicat puternic moralul. Iar impresia pe care înalta noastră conștiință patriotică și solendidă renaștere a armatei noastre au făcut lui Albert Thomas o așa profundă impresie încît a contribuit mult la întărirea simpatiilor Franței față de noi și tot de o dată ne-au asigurat din partea lui Thomas o prietenie care nu s-a dezmintit niciodată și care ne-a fost de mare folos în multe împrejurări. În timpul ca și după război, Mortun provocase surșuri unanimă cînd în sedința solemnă a parlamentului își începuse discursul cu proverbul francez „à quelque chose malheur est bon”. Totuși avea dreptate. Suferințele noastre ne-au creat nu numai netăvăduite dureri pentru ceasul cel mare al socotelilor din jurul mesei verzi, dar ne-au asigurat și cîteva prietenii — ce e drept scump plătit — care constituie un strălucit și mișcător omagiu adus virtuților și minunatelor străfări ale neamului nostru.

1917 — Votarea reformelor

...Iluziile stîrnite de izbucnirea revoluției dispăreau una câte una. În loc ca noua stare de lucruri din Rusia să îndrătuiească — precum se nădăduise — credința că acum războiul va fi continuat cu toată hotărîrea, evenimentele se desfășurau în așa fel încît lumea începea să se întrebe dacă Rusia va mai continua sau nu lupta. Întrebarea aceasta era cu atît mai îndreptățită cu cît procesul de dezagregare al frontului rusec se dezvolta cu o stranie și foarte îngrijitoare repezițiune. Ne putem prin noi însine convinge de el fiindcă se desfășura sub ochii noștri la Iași ca și în tot cuprinsul Moldovei...

Dar situația era îngrijitoare nu numai pe frontul rusec, ci și la Petrograd. Brătianu plecat acolo la 17 aprilie s-a întors la 3 mai și ceea ce ne-a povestit nu era de natură să ne asigure și să ne liniștească. Dacă pe front nu mai era armată, se poate spune că la Petrograd nu mai era guvern. Capitala Rusiei era în plină dezordine, trupe așa-zise pacifiste manifestau pe străzi și huiduiau guvernul. Preturîndi în piețele publice se țineau mari intruniri bolșevice. Lenin instalat în palatul faimoasei dansatoare Kzejinskaia, fosta prietenă a lui Nicolae al II-lea, vorbea neconștient mulțimei din balcon și cu o măiestrie neîntrecută, cu o voință bine determinată conducea întreaga acțiune... Pe cît Lenin era de hotărît, pe atît guvernul provizoriu era de nelămurit și deci de neputincios. Nimeni în sinul său nu mai știa ce vrea și unde merge. Primul ministru, principele Lvov, era cu desăvîrșire inexistent. Milukov și Gucicov erau în plină confuzie și dădeau impresia unor oameni pe care evenimentele îi copleșeau. Iar Kerenski — idolul mulțimei, obiectul unei adevărate psihoze populare — era îmbătat de neînchipuita sa popularitate și în loc să puié mina pe frînele puterii și să guverneze perora, perora și lar perora și cu o puerilă naivitate își închipuia că frazeologia lui stearpă va putea înlocui acțiunea de guvern sau paraliza străfările lămurite și metodice urmărite ale bolșevicilor.

Brătianu s-ar fi reîntors cu totul deprimat dacă din convorbirile avute cu membrii guvernului și cu comandamentul rusec n-ar fi obținut asigurarea formală că războiul va fi continuat, că ni se vor

restitui proviziile pe care le împrumutaserăm armatelor rusești în tot decursul iernii, că se va grăbi trimîterea și tranzi-tarea materialului de război și mai cu seamă că se va întreprinde peste două luni alături de noi ofensiva pe linia Focșani-Galați, pe care o proiectasem în vederea eliberării teritoriului ocupat. Firește că după cele ce văzuse la Petrograd, Brătianu era departe de a fi sigur că rușii vor fi în stare să realizeze toate aceste bune și frumoase intenții. Dar dorința lui de a le vedea realizîndu-se era atît de mare, încît fără voie îl îndemna să uite că rațiunea și logica îi arătau mereu cît de puțin probabile pot fi asemenea ipoteze față de desfășurarea pe care o luau evenimentele.

Altfel primirea pe care guvernul provizoriu a făcut-o lui Brătianu era nu numai cordială dar cu adevărat regească. Fusese primit la gară cu muzică și gardă de onoare. Atît el cît și însoțitorii lui — generalul Prezan, Dinu Brătianu, colonelul Antonescu, colonelul Popescu de la intențență și Aurel Vasiliu — au fost găzduiți în palatul de iarnă, în apartamentele imperiale. Generalul Prezan dormea în patul Ecaterinei a II-a. Mai multe regimente cu ofițerii lor în frunte au venit să aclame pe primul ministru al României; moravuri noi din vremuri revoluționare. Tot de o dată, o parte din garnizoană a defilat în fața lui Brătianu și tot felul de alte atențiuni de acest fel.

La Petrograd, Brătianu se întilnice cu Albert Thomas care fusese delegat împreună cu o serie de prieteni socialiști ca prin legăturile ce aveau cu revoluționarii ruși să îi determine să continue neapărat lupta pînă la capăt. Albert Thomas era de un optimism care nu putea provoca decît surisul unui spirit pozitiv ca acela al lui Brătianu. Corpul diplomatic din Petrograd, în schimb, era foarte îngrijorat așa încît în ultimă analiză vestile pe care Brătianu ni le adusesse, concluzia practică a călătoriei sale era că în cel mai bun caz situația politică din interiorul Rusiei trebuie să ne inspire o deosebită atenție și o reală neliniște.

În acest restimp de crescînde îngrijorări, două evenimente au intervenit totuși care au ridicat mult moralul tuturor. Primul a fost defilarea (la începutul lui mai) pe

În ziua de 13 aprilie a.c., la ora 13.45, am intrat în magazinul alimentar-autoservire de la blocul turn de lângă Operetă, o-rindu-mă la raionul de dulciuri, cu intenția de a cumpăra ceva. Abia intrată în magazin, m-am trezit, ca din senin, cu un torent de vorbe injurioase la care cu greu prindeam să mă opun: („...mă, dragă, ești o obraznică”, îmi zice responsabilul). Am renunțat să „discut” și am cerut condica de sugestii și reclamații. Responsabilul s-a repezit asupra mea și mi-a răscuit minile, trăgându-mi geanta, smulgându-mi condica pe care, până la urmă, am reușit, totuși, s-o păstrez și să scriu în ea. Locuiesc în cartierul acesta. Nu este pentru prima oară când respectivul responsabil mi-a adresat vorbe urite, injurioase. Ca cetățean consider că, în dubla sa calitate de lucrător în comerț și de responsabil de unitate, acest lucrător încalcă cu bunăștiință normele elementare ale eticii și echității sociale, dovadă fiind o atitudine vecină cu huliganismul pentru simplul motiv că este „foarte nervos”. (Ioana Diaconescu, scriitor, București)

O magazie în mijlocul străzii? Spicium din lunga scrisoare a tovarăsei Constanța Rădulescu din București, str. Aviator Popișteanu, nr. 39, sector 1: În anul 1961, I.C.M. 5 a făcut o magazie pentru depozitarea materialelor de construcții, dar nu pe un loc viran, ci chiar în mijlocul străzii, închizând str. Popișteanu, care face legătura între bd. 1 Mai și bd. Expoziției, lăsând libere doar trotuarele, blocind alte 5 străzi. În anul 1975 am primit aprobarea prin care se spunea că în trimestrul II/1975 magazia se va demola. Dar magazia este și astăzi la locul ei, deși a rămas fără acoperiș, fără uși și fără ferestre. A devenit însă un loc în care se aruncă toate gunoarele cartierului. Ne întrebăm: cit va mai dura această situație? Cînd și cine va pune lucrurile la punct?

Comitetul de partid al sectorului 2, București, răspunde Cameliei Șerbănescu din Capitală că, încă din prima parte a lunii aprilie, i s-a repartizat un loc de muncă în cadrul Centrului de cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru mecanică fină și șule București, într-o funcție corespunzătoare pregătirii sale (desenator tehnic).

Ministerul Sănătății, Direcția asistenței medicale răspunde tovarășelor Ecaterina Opeanu, Angela Gorun și Ioana Cirstocea, asistente medicale la Spitalul Melinesti din județul Dolj: În urma reevaluării în ședința de C.O.M. a contestațiilor, s-a propus retragerea măsurilor luate împotriva dumneavoastră. În același timp, conducerea direcției sanitare a propus Consiliului popular al județului Dolj schimbarea tov. Mircea Macovei din funcția de director al spitalului, iar pentru Ioana Giurgea s-a propus, pe lângă scoaterea din colectivul secției, sancționarea cu „avertisment” pentru abaterile constatate.

Sper că nu va trebui să așteptăm ani de zile până vom putea, în fine, beneficia de vaccinul antireumatic descoperit de doctorul dermatolog Nicolae Eftimescu de la Spitalul clinic al municipiului București. De la citirea articolului „O metodă biologică...”, speranța a încolțit în familia noastră greu încercată de boală, fapt pentru care așteptăm cu nerăbdare apariția produsului salvator în farmacii. (Spiridon Popescu, Constanța)

Sînt un om în vîrstă, am 71 de ani și vreau să vă aduc la cunoștință un fapt cu totul probabil — își începe scrisoarea Aurel Coleșa din București. Pe 19 aprilie am intrat la centrul de piine care se află pe str. Al. Sahia, colț cu str. Iulius Fucik, și am cerut o piine fără sare. Vinzătoarea nu a vrut să mă servească pe motiv că nu și-a terminat de băut cafeaua și de fumtat țigara. În cele din urmă, după ce am cerut zadarnic condica de reclamații, vinzătoarea a pus mina pe un băț cu care se trage oblonul și m-a amenințat

Scrisoare comentată

Mă numesc Grigore D. Rusescu și locuiesc în București, str. Simion Ștefan, nr. 22, imobilul B, sectorul IV, și vă scriu aceste rânduri deoarece repetatele mele sesizări de pînă acum au rămas nesoluționate...

Așa sună începutul unei scrisori pe care am primit-o nu demult la redacție, scrisoare care aduce în discuție o chestiune de larg interes și anume cea a locuințelor. După cum veți vedea, nu este vorba în cele ce urmează de apartamente nedate la termen în primire, nici de finisaje neexecutate de ani de zile, și nici măcar de blocuri nou construite, care nu pot fi recepționate de locatari deoarece constructorii au uitat să le pună scări de acces. Recunăștem că subiectul referitor la calitate și termen ar fi interesant, dar... poate cu altă ocazie. Acum este vorba despre modul cum se execută unele lucrări de reparații la imobilele proprietate de stat. Dar să vedem, în continuare, ce scrie cetățeanul G.D.R.:

Am sesizat de nenumărate ori necesitatea înlocuirii acoperișului de tablă, a jgheburilor și a copertinelor cit și refacerea tencuielilor exterioare ale imobilului, pentru a se împiedica în felul acesta infiltrările de apă — rog a se citi „pentru a nu-mi mai ploua în casă” — prin plafoanele și zidurile încăperilor ce le am în folosință. Mai sesizăm și necesitatea înlocuirii părții lemnoase exterioare, adică a ferestrelor, ușilor etc., precum și a întregii instalații de baie, deoarece încă de la construirea în 1932 a acestei case nu s-au efectuat asemenea reparații. Din anul 1970 am făcut diverse memorii prin care solicitam, invariabil, același lucru: reparații corespunzătoare calitativ. La toate acestea am primit invariabilele precizări, în sensul că „imobilul face parte din obiectivele înscrise în anul...” sau „imobilul este înscris pentru reparații”, angajamente ce nu au fost niciodată respectate, amînările făcîndu-se automat, an de an. După seismul din martie 1977 am solicitat ICRAL Berceni să programeze și să efectueze, pe lângă repararea părților afectate de

cutremur și reparațiile amintite mai sus. Atunci, organele ICRAL Berceni au sosit la fața locului pentru constatări și am fost asigurat că imobilul a fost trecut în prima urgență. Așa au trecut anii 1978 și 1979, în așteptarea reparațiilor, dar nimeni nu s-a mai interesat de starea imobilului. În 1980, alte sesizări, alte răspunsuri formale. Iată spre edificare un răspuns oficial care poartă data de 11.05.81, an-tetul ICRAL Berceni și semătura inginerului șef Mircea Olteanu: „SGL nr. 3 va executa în cursul lunii august 1981 revizia inventarului. Pentru celelalte lucrări necesare imobilului este propus pentru lista de obiective a anului 1981”. Cit de formal este răspunsul puteți aprecia și dumneavoastră. Iar ca să mă liniștesc, în martie 1981 am mai primit un răspuns, tot de la ICRAL Berceni, semnat tot de inginerul Mircea Olteanu, care conținea aceste fraze: „Acest imobil figurează în lista de obiective ale anului 1981, iar atelierul de proiectare al ICRAL Berceni înlocuiește documentația ce va cuprinde toate lucrările de reparații necesare”. După cum se poate vedea, acum nu se mai specifică o dată sau un termen precis de executare a reparațiilor, iar în privința documentației, nu s-a prezentat nimeni la fața locului pentru a se documenta în vederea „întocmirii documentației”. Eu aștept rezolvarea competentă și operativă a unei sesizări ce privește un bun proprietate a statului.

Ce-ar mai fi de comentat! Mai pe șleau spus decât așa nici că se putea. Cele de mai sus au fost adresate unor oameni investiți cu responsabilități precise și au vizat, indiscutabil, modul cum ei își fac datoria. De aceea, ne lîmăm, deocamdată, la a ne exprima speranța că lucrările cu pricina se vor realiza totuși, însă, desigur, nu de la sine, iar acțiunile concrete și eficiente mai ales vor lua neîntîrziat locul răspunsurilor formale, caruselului birocrăției și amînărilor pentru anul ce vine...

GEORGE CUȘNARENCO

că dacă nu ies afară mă ia la bătaie. Să fi uitat respectiva vinzătoare de adevărata ei menire la locul de muncă? Sau confundă brutăria cu cafeneaua?

În peregrinările mele ca ghid turistic, l-am întîlnit prin 1970, în munții Făgărașului, Urca povirnișurile nordice încovoiate de povara rucsacului cu care zilnic își aprovizionă cabana „Valea Simbetei”. Apoi l-am mai întîlnit la „Omul” în Bucegi, înfruntînd aceleași condiții de

muncă: aspre, dure. Dar tinărul cabanier Emil Vătășelu nu și-a abandonat profesia aleasă. Dragostea de munte și prietenile legate cu mii și mii de drumetri l-au determinat să se consacre turismului montan. Putem spune fără nici o exagerare că după plecarea veteranului Ion Moiceanu, cabana „Piatra Arsă” a încăput pe alte miini bune. Adică ale soților Vătășelu, dornici de muncă și statornicie. (Petre Grigore, București)

Comitetul județean Timiș al P.C.R. în legătură cu scrisoarea lui Dan Lazarovici din Lugoj, prin care acesta sesizează că în librăriile din Timișoara se practică vânzarea preferențială, menționăm: titlurile de carte pe care autorul scrisorii le nominalizează ca fiind repartizate într-un număr nesatisfăcător la librăriile din Lugoj se referă la volume cu un tiraj mic și foarte solicitate. În urma respectivei scrisori, conducerea centrului de li-

brării a analizat modul de livrare a cărții în rețea, avînd în obiectiv îmbunătățirea reparti-zării și desfacerii cărții, preîntîmpinarea servirii preferențiale.

Pe data de 15 aprilie am dorit împreună cu soția mea să vedem spectacolul „Idolul femeilor”. Am cumpărat bilete de la agenția teatrală de lângă teatrul „C. Tănase” și seara ne-am prezentat la spectacol. La ușă însă, surpriză. Biletele purtau data de 14 (?) aprilie, deci nu erau valabile. Am făcut cale întoarsă la agenția de bilete, iritați de farsa pe care ne-o făcuse „doamna” de la ghișeu. De la ea am aflat că, din cînd în cînd, își permite și astfel de „distracții”. Cînd distracția înseamnă bătaie de joc și sfidare, ea se numește incorectitudine în serviciu și, în mod normal, ar trebui sancționată. (Aurel Bota, Oradea)

În anul 1980 am cumpărat de la un magazin de specialitate două ceasuri electronice de mină, marca OPTIMEF, românești. În momentul de față nici unul din ele nu este în stare de funcționare. De ce? Unuia i s-au consumat bateriile și, pentru că ieșise din garanție de cîteva zile, n-am mai putut beneficia de bateriile de schimb. Cel de-al doilea se află de șase luni în reparații la reprezentanța firmei din magazinul „Unirea”. Diu posesorul a două ceasuri sînt acum fără nici unu! E un paradox? (Ion Gînduță, București)

Pe o serie de străzi din sectorul 4 al Capitalei, cuprinse în perimetrul șos. Olteniței — bd. Constantin Brîncoveanu — Dr. Găzarului — șos. Giurgiului, cîteva sute de copaci care înfrumusețau unele străzi au fost mutilați de „gospodari”, tăiați fiind, chipurile, pentru a distruge omizile. În realitate, copacii au fost ciunțiți de sub coroană pentru a obține cit mai multe lemne de foc. Acum vine rîndul teilor de pe bulevardul Constan-

tin Brîncoveanu, dacă cineva nu va opri aceste acte ireponsabile. (D. Marian, București)

Consiliul popular al municipiului Arad. Consiliul de conducere al întreprinderii I.M.A.I.A. Arad, reanalizînd cererea tovarășului Marin Cînteză, a reconsiderat locul înscris pe lista de priorități și a hotărît repartizarea unui apartament compus din două camere în blocul din Calea 6 Vinători, care va fi terminat în acest an.

Anastasei Carmen, Ostra, Suceava; Baranyai Alexandru, Sincrai, Mureș; Bădulescu Aurel, Constanța; Baciu Margareta, Ghimeș — Facet, Bacău; Barbu Anastasia, Craiova; Cruceanu Vasile, Iași; Ciungan G., Cîmpia Turzii; Căciuleanu Constantin, Piatra Neamț; Dimofte Dumitru, Movileni, Iași; Daba Pavel, Dalboșet, Caraș-Severin; Filip Aurel, Baia Mare; Ferentz Ana, Miercurea Ciuc; Hirjanu Zoița, Helegiu, Bacău; Ianoș Ana, Tecuci; Ionescu Iulian, Craiova; Lastovetchi Mircea, Păltinoasa, Suceava; Manolache Margareta, Broșteni, Vrancea; Mocanu Ioana, Urechești, Vrancea; Matei Ioan, Focșani; Mită Sofia, Giubega, Dolj; Munteanu G., Tg. Ocna; Mechea Gheorghe, Agapia, Neamț; Mulea Valer, Hunedoara; Onica Aurel, Birlad; Oană Dumitru, Baia Mare; Orășanu Anton, Constanța; Pirjol G. Turda; Radu Paraschiva, Cluj-Napoca; Sima Dumitru, Mîhăești, Argeș; Stan Dumitru, Focșani; Tutelca Vasile, Valea Largă, Alba; Timofte Elena, Măgurești, Bacău; Zamfir Ionel, Bacău; Șerban Emil, Sinaia; Păltinean Austiana, Ardelean Cornel, Botezatu Anica, Popescu Marian, Mieluș Alexandru, Florea Ion, Catrina Ecaterina, Tănase Maria, Semineanu Mircea, Bondalenco Vladimir, Săceanu Aurelia, Popescu Elena, Mărgineanu Dumitru, Crăciun Mariana, Cilibiu Dumitru, Amuza Mihail și Popa Ion, toți din București; Uță Constanța, Musătești, Argeș; Vecu Ion, Tulcea; Azamfirei Tina, Galați; Nicoloiu Maria, Sîrca, Dolj; Abagi Nicolae, Valea Mare, Olt; Văreanu Marghioala, Golești, Vrancea; Mihai Neculai, Piatra Neamț; Mărgineanu Vasile, Brașov; Diaconescu Constantin, Hunedoara; Virlan Steluța, Brăila; Cioroboiu Maria, Ploiești; Mayer Emil-Otto, Arad; Cornea Ioan, Făgăraș; Ștefănescu Mircea, Sinaia; Czașzar Lenke, Orăștie, Hunedoara; Drig Cornel, Timișoara; Moșoiu Ion, Bran, Brașov; Chirilă Dumitru, Mărgineni, Bacău; Carp Călina, Galați; Cornean Aurica, Zorlenior, Caraș-Severin; Dohotaru Dumitru, Sancenita, Botoșani; Flangiu Argheia, Bradu; Florea Săndel, Sinaia; Gaură Petre, Petru Rareș, Giurgiu; Mălureanu Puiu, Argești, Mehedinți; Munteanu Vasile, Orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej; Nistor Cornel, Roșoi, Hunedoara; Onoiu Vasilica, Ploiești; Petcu Aurelia, București; Scrisorile dumneavoastră au fost trimise spre analiză și competentă rezolvare forurilor în drept de la care așteptăm răspuns.

Pagină realizată de GEORGE CUȘNARENCO

Posta redacției

ADMINISTRATIV

Dan Constantin — București: În cazul dv., spre a vă putea prezenta la un nou examen, trebuie să depuneți un alt dosar de examinare și o nouă taxă, urmînd a sustine toate probele prevăzute pentru obținerea permisului de conducere categoria B, intrucît, în conf. cu Regulamentul pentru aplicarea Decretului nr. 328/1966 privind circulația pe drumurile publice, candidații care nu se prezintă la reexaminare în termen de 90 de zile de la data fixată sînt declarați respinși. ● Savu Bădițescu — com. Leleasca (Olt): Munca prestată de un membru cooperator este trecută în evi-

dența celui ce o efectuează. În situația dv., normele pe care le îndeplineți personal în cadrul C.A.P. nu pot fi trecute ca efectuate de către soție. ● Emilia Belinschi — București: Nu vi se poate trece o persoană în plus la întreținere, deoarece pentru cîini nu se plătește totă parte din cheltuielile de întreținere. ● Mihaela Gherman — Pitești: Împotriva deciziei de imputare sau a angajamentului de plată vă puteți adresa organelor de jurisdicție a muncii, în termen de 30 de zile de la comunicare sau de la data cînd ați luat cunoștință de măsura sau împrejuraarea care a determinat litigiul, acestea fiind singurele organe în drept și competente să dispună anularea sau modificarea deciziei.

MARGA NEDELEA

INVATAMINT

Ioana Moise — Bolvașnița, Caraș-Severin: În copie legalizată, Diploma de maturitate este perfect valabilă. ● Florentina Ionescu — Robănești, Dolj: În conformitate cu prevederile ordinului M.E.I. nr. 6010/1978, art. 2, absolenții școlilor generale organizate în perioada 1968—1974, care doresc să-și continue studiile în treapta a II-a, învățămînt seral, la liceele în al căror profil intră meseriile în care lucrează, vor sustine examene de diferență la disciplinele care nu au fost studiate în clasele a IX-a și a X-a ale acestor școli, față de clasele corespunzătoare ale liceului în care se înscriu. ● Alina Ghiugan — București: Vă sfătuim să vă adresați direct conducerii Liceului de artă „George Enescu” din Capitală. ● Paulina Mihai — Calafat: Da, adevărta eliberată de Inspectoratul școlar județean este necesară. ● Ioana Vulpe — București: Pînă la această dată nu s-a stabilit perioada cînd se va organiza și desfășura concursul de titularizare; vă sfătuim să țineți legătura cu inspectoratul școlar al sectorului 1 al Capitalei. ● Maria Vulpașcu — Timișoara: Nu există un astfel de institut. ● Ioan Tuceanu — Oradea: Nu vă mai puteți prezenta la examen intrucît termenul legal în care puteați să o faceți a fost depășit; nu există derogări în acest sens. ● Valeria Nicoară — Tulcea: Deși ceva mai rar, rechizițele la care vă referiți se găsesc totuși în papeteriile; insistați. ● Dan Bolboceanu — București: Conform legislației în vigoare, concediul de studii nu se poate acorda decît o singură dată într-un an.

HORIA PĂTRAȘCU

SOCIAL

Turof Dragoș — Constanța: Avem nevoie de amănunte suplimentare: numele bunicilor și adresa lor; ce acțiuni a mai întreprins mama dv. ● Popa Corneliu — Oltenița: Îl invităm pe prietenul dv. să ne facă o vizită la redacție. ● Minodora Chițac — Botoșani: Cunoaștem cazul; este într-adevăr revoltător. Dar și tardiv. ● Iancu Ana — Giurgiu: Așteptăm amănunte despre felul cum s-a rezolvat pînă la urmă plîngerea dv. ● Ionel Marcu — Vaslui: N-am primit nimic. Repetați textul. ● Pleșa Silvia — Făgăraș: Lucrurile s-au complicat — destul de mult; cînd aveți timp, treceți pe la redacție. ● Tobolcea Petricea — Vrancea: Așteptăm în continuare răspunsul. ● Bălan Ana — Arad: Nu uitați să ne țineți la curent cu stadiul lucrării. ● Todorca Maria — Suceava: Termenul acordat pentru rezolvare este 14 mai. ● Olimpia Radu — București: N-ați făcut decît ce-ați făcut și colegii dv. Ce-au făcut colegii dv. nu se numește mituire. ● Sergiu Andronica — Tulcea; Buză Alexandrina — București: Dacă tot sînt împărțite păreri, una în plus nu v-ar ajuta cît nimic. Decît poate cantitativ. Este totuși evident că lipsesc probele de vinovăție certă. Ceea ce nu mai este o părere. ● Ștefan Elena — Craiova: Nu este cazul.

NICOLAE CRISTACHE

● „FLACARA” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.

Lumea în care trăim

Unitate pentru pace

Problema fundamentală a zilelor noastre este cea a împiedicării unui nou război, a asigurării păcii. Nu există o altă problemă mai importantă pentru popoarele acestei planete zbuciumate — indiferent de punctul geografic în care trăiesc, de condițiile specifice ale existenței lor. Acumularea tensiunii, primejdiile pe care le generează evoluțiile contradictorii din viața internațională fac ca preocuparea esențială a opiniei publice să fie îndreptată către acest obiectiv — al salvării păcii, al afirmării unei politici de destindere și concurență pașnică. Din păcate, evoluțiile la scară mondială sînt adesea contradictorii, multe evenimente dezvoltă situații îngrijorătoare. Vechilor probleme litigioase li s-au adăugat altele noi. Vechilor focare de conflict li s-au adăugat, de asemenea, situații ce periclitează securitatea unor continente sau chiar a globului. Și, ceea ce este mai grav, viața internațională poartă povara faptului că unei multitudini de probleme acute nu li s-au găsit soluții în consens cu interesele popoarelor. Ne gândim la amploarea crescîndă a cursei înarmărilor, la tentativele de a introduce noi arme în arsenalele și așa supraaglomerate, cum este bomba cu neutroni, la sporirea fantastică a cheltuielilor militare. Nu putem omite absența progreselor în direcția eradicării subdezvoltării și sărăciei. După cum nu este posibil să trecem cu vederea amenințările la adresa independenței popoarelor, încercările de reimpărțire a lumii, a sferelor de influență și dominație.

Desigur, tabloul lumii contemporane nu poate fi privit doar prin prisma fenomenelor negative. Există în zilele noastre forțe uriașe ce se opun politicii de război și tensiune, de exploatare și dominație, forțe ce cresc, se amplifică pe toate continentele. De unitatea și solidaritatea acestor forțe depinde însă asigurarea unui curs pozitiv al evenimentelor, reluarea procesului destinderii, înlăturarea definitivă a factorilor de tensiune. Ideea aceasta a afirmat-o cu vigoare tovarășul Nicolae Ceaușescu: „Este necesară întărirea tot mai puternică a solidarității și colaborării popoarelor, a tuturor forțelor antiimperialiste și progresiste de pretutindeni pentru a împiedica agravarea situației internaționale, pentru reluarea și continuarea fermă a politicii de destindere și colaborare, de independență națională și pace, pentru soluționarea tuturor conflictelor și litigiilor dintre state numai și numai pe cale pașnică, prin tratative”.

Viața, evenimentele internaționale demonstrează cu putere ideea susținută cu perseverență de țara noastră, că numai afirmarea cu putere a principiilor deplinei egalități în drepturi, respectului independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, renunțării la forță și la amenințarea cu forță, respectării dreptului fiecărui popor de a-și hotărî singur soarta, de a se dezvolta liber, corespunzător intereselor și aspirațiilor sale vitale, constituie chezașia unei evoluții normale, a stabilității și securității, a garantării păcii pe plan mondial.

Întreaga activitate a României socialiste este puternic marcată de preocuparea pentru întărirea concurenței și solidarității cu toate forțele înaintate ale contemporaneității, forțe aflate în ascensiune și care exercită o pu-

ternică influență asupra cursului evenimentelor. Este semnificativ faptul că Partidul Comunist Român întreține, fie direct, fie pe linia Frontului Democrației și Unității Socialiste, legături cu peste 260 de partide comuniste, socialiste sau social-democrate, partide de guvernămînt din țările în curs de dezvoltare, mișcări de eliberare precum și alte organizații politice din 140 de țări. Amplele contacte cu aceste forțe politice, schimburile de vederi desfășurate, legăturile intense stabilite au exprimat voința fermă a partidului nostru, a țării noastre, de a amplifica o concurență în interesul marilor cauze ale omenirii, ale păcii, libertății și independenței.

În viziunea României, complexitatea proceselor revoluționare contemporane evidențiază tot mai puternic necesitatea întăririi unității forțelor progresiste, democratice, antiimperialiste în vasta operă de făurire a unei lumi mai bune și mai drepte pe planeta noastră. Unitatea acestor forțe reprezintă o cerință obiectivă și o condiție de bază a eficienței luptei pentru intronarea unor relații de egalitate, de concurență autentică în beneficiul tuturor statelor, indiferent de mărimea lor, de potențialul militar sau grad de dezvoltare economică. Se confirmă, mai mult ca oricînd, rolul determinant pe care îl au popoarele în lupta împotriva vechii politici de dominație și dictat, de forță și inechitate în viața internațională, pentru dreptul de a fi deplin stăpîni pe propriile lor destine, de a colabora în pace și înțelegere. Soluționarea problemelor acute ale zilelor noastre — dezarmarea, lichidarea subdezvoltării, securitatea mondială, democratizarea relațiilor interstatuale — solicită acțiunea fermă, conștientă, a popoarelor, reclamă unitatea forțelor înaintate ale contemporaneității.

Prezentul implică conjugarea eforturilor tuturor țărilor socialiste, țărilor în curs de dezvoltare, a statelor nealiniate, a tuturor țărilor dornice de pace. Complexitatea situației de pe arena mondială pledează pentru acțiuni unite ale comunistilor, socialistilor, ale tuturor democraților, pentru coeziunea forțelor progresiste pe platforma largă a apărării păcii. În lumea de astăzi, asigurarea unui curs ireversibil al destinderii, stabilizarea internațională presupun căutarea asiduă a unor soluții constructive la marile probleme ale momentului dintre care cele mai grave sînt cursa înarmărilor și decalajele economice, probleme ce vizează întreaga umanitate. Interesele supreme ale popoarelor cer să se facă totul pentru a grăbi soluționarea justă a problemelor de care depind liniștea, securitatea, progresul. Există certe dificultăți — obiective și subiective — dar în același timp există potențialul necesar pentru a asigura o evoluție nouă a vieții internaționale în acord real cu interesele fiecărei națiuni și ale omenirii în general, cu exigentele unei păci veritabile. Un asemenea proces nu se realizează de la sine. El implică o acțiune constantă, perseverentă, menită să impulsioneze colaborarea și solidaritatea tuturor forțelor ce militează pentru un viitor pașnic, luminos al întregii omeniri.

AL. PINTEA ■

Mondo umano ?

Iahurile și pirații lor

Despre vechimea companiei britanice de asigurări „Lloyd's” se știu deja multe lucruri. Ea este cea care își dă avizul ca să prindă viața schița unei nave gigant, concepută pînă în cele mai mici amănunte de mințile istete ale proiectanților. Ea este cea care, în prealabil, și-a exprimat acordul cînd a fost construit „Concorde” și tot ea a asigurat, se spune, vapoare — precum cel din 1802, al lui Symington — dar și diferite mari construcții — podul peste Bosfor, alte instalații olimpice (canadiene, de pildă). Aceasta pentru că, de la navigație, Lloyd's și-a extins domeniul asigurărilor și în alte direcții. Cu toate acestea domeniul său preferat (datorită tradiției sau datorită ciștigurilor ?) rămîne navigația. Astfel, în ziarul companiei — cunoscutul „Lloyd's list” — se dau cele mai diverse stiri despre creșterea sau mai ales scăderea tonajului flotei comerciale mondiale; despre rutele maritime, despre scandalurile pavilioanelor de complexitate; se publică rezultatele minuțioaselor anchete întreprinse de tenacii agenți ai companiei în cazul unor accidente sau chiar acte de piraterie.

Ultimul gen de intîmplări nu reprezintă nicidecum o rememorare a vremurilor de demult. Este trist dar adevărat, dar e vorba de o realitate a acestor zile, în unele locuri. Și iată o pe „Lloyd's” neliniștită profund în fata recrudescenței pirateriei! Dar nu de orice fel ci care privesc tocmai iahurile de lux ce dispar cu nemiluita, în largul coastelor americane. Cine le „rechiziționează”? După cum se pare, cel mai frecvent pirații moderni sînt traficanții de droguri. Astfel, echipaie sau familii întregi aflate la bordul iahurilor au fost asinate cu un singe rece bun pentru cu totul altceva decît a sechestra navele respective pentru a transporta cîteva zeci de grame de narcotice. Dealtfel, lucrurile nu sînt inedite pentru că tot așa s-a intîmplat și prin alte locuri.

Asta ar fi prima explicație. A doua ar consta în aceea că iahurile au fost făcute dispărute din cauza serioaselor dificultăți ale respectivilor proprietari și chiar pentru că preturile și dobnzile împrumuturilor au crescut vertiginos. Ca urmare, mulți proprietari de iahuri nu și-au mai putut onora datoriile și, în mod deliberat, au sabotat navele sau, dezamăgiți, au anunțat dispariția lor după ce le-au vindut, evident, sub o falsă identitate. Și cum ele erau asigurate pe bani grei la „Lloyd's”, acești (foști) proprietari vor să mai iasă din criză, încercînd s-o păcălească. Însă, uneori, meala e observată și urmează răzbunarea cruntă a acestei sui-generis sentinela a marilor. Pentru că totul poate fi acceptat pînă cînd e vorba de bani. Dar vorba unui zarist străin, dacă și proprietarii iahurilor de lux au devenit pirații lor...

DUMITRU CONSTANTIN ■

Tainele scrisului

Uneori, cercetînd un text scris de mină, te întrebă fără să vrei: oare, ce fel de om l-a scris? Ba literele se inghesuie una în alta, ba textul parcă se destramă și cuvintele zboară, abia-abia reușind să se țină după gîndurile autorului. Dar oare se poate spune ceva despre autor pe baza acestor criterii? Ceva despre caracterul său?

Oamenii și-au pus de mult aceste întrebări, s-au interesat de natura formării unui scris sau altuia au încercat, în funcție de înclinația scrisului și de trăsura literelor, nu numai să caracterizeze un om, dar chiar... să-i prezică viitorul! Dar curînd a devenit limpede că răspunsurile le dădeau nu oamenii de știință, ci șarlatanii, iar „știința” închipuită de ei — grafologia — nu are nimic comun cu adevărata știință.

Cu toate acestea, scrisul este studiat — dar nu de către șarlatanii și escroci, ci deja de către oamenii de știință. El este studiat pentru a-i ajuta pe oameni atunci cînd vor să afle cine a scris un anumit text; pentru a stabili dacă o scrisoare este scrisă de o persoană dată sau este vorba de o falsificare.

Chiar aceste probleme le rezolvă laboratorul de grafologie judiciară V.N.I.I.S.E. M.I. din U.R.S.S. La întrebarea, ce poate să ne spună scrisul despre un om, ne răspunde directorul adjunct al V.N.I.I., doctor în științe juridice V. F. Orlova:

— Pentru specialiști, studiarea scrisului poate da informații despre autorul și executantul unui text dat. Trebuie să nu uităm că fiecare acțiune a unui om sau altuia, inclusiv scrisul, poartă pecetea individualității sale. Studiind particularitățile celor scrise, se pot trage concluzii precise. Totuși, aceasta nu înseamnă nici-

decum că un manuscris sau o scrisoare ar dezvălui caracterul celui care le-a scris.

— În ce fel analizați scrisul?

— La noi nu nimeresc întotdeauna texte de amploare. Cel mai adesea sînt scurte însemnări, citeodată crîmpele de propoziții sau chiar cîteva litere. Pentru a scoate din acestea cit mai multe informații, în laboratorul nostru se elaborează metode speciale de studiere a scrisului. Ele permit, vorbind destul de simplist, scoaterea în evidență a unor particularități caracteristice de formare a literelor, a semnelor de punctuație sau a cifrelor. Au fost elaborate dispozitive cu ajutorul cărora fiecare literă este ca și disecată în părți componente. Cu „ochiul liber” este imposibil să stabilești gradul de curbură al arcului exterior sau interior, să zicem, al acestei litere „A” sau al acestui mic „b”; este greu să urmărești poziția și mărimea unghiurilor, întorsăturile liniilor. Pentru aceasta, în ajutorul expertului vine tehnica specială.

În munca noastră se folosește mașina electronică de calcul. Cu ajutorul ei se poate stabili, de exemplu, falsificarea intenționată a scrisului și, de asemenea, determina cu rapiditate caracteristicile constitutive ale scrisului sau alte elemente ale unei litere sau semnături, caracterul lor repetitiv.

Institutul nostru, și prin urmare și laboratorul grafologic, rezolvă mai ales probleme de urmărire și judecată. Dar se intîmplă să rezolvăm și alte probleme.

Odată ni s-a adus de la Institutul de marxism-leninism un pachet scris de foi îngălbenite. Cine să fie autorul acestui text? Oare nu este scris de mina lui P.N. Lepeșinski, cunoscutul tovarăș de luptă al lui V. I. Lenin? Alături de mostre cu scrisul lui P. N. Lepeșinski, ni s-au propus și mostre cu scrisul, cunoscut nouă tuturor, al lui Vladimir Ilici, întrucît maniera lor de a scrie era destul de apropiată.

Răsfoind cu atenție fiecare din cele 185 de pagini, expertii s-au confundat parcă în trecut. Se poate imagina emoția cercetătorilor de la Institutul de marxism-leninism și a specialiștilor noștri — pentru că dacă folle erau într-adevăr scris de mina lui Lenin, lumea ar primi noi date interesante despre o lucrare necunoscută de-a lui. Dar... nu. Expertii au dat un răspuns absolut sigur: scrisul nu aparține nici lui V. I. Lenin, nici lui P. N. Lepeșinski. Dar și în acest caz s-a făcut un lucru folositor: a fost clarificată situația.

Nu demult, Galina Romanovna Bogackina, cercetător științific principal al institutului, a dovedit că semnătura de pe unul din desenele atribuite pictorului Repin nu este făcută de acesta. A fost un lucru greu de realizat: la dispoziția cercetătorului se găsea doar o mică parafă compusă numai din cîteva litere.

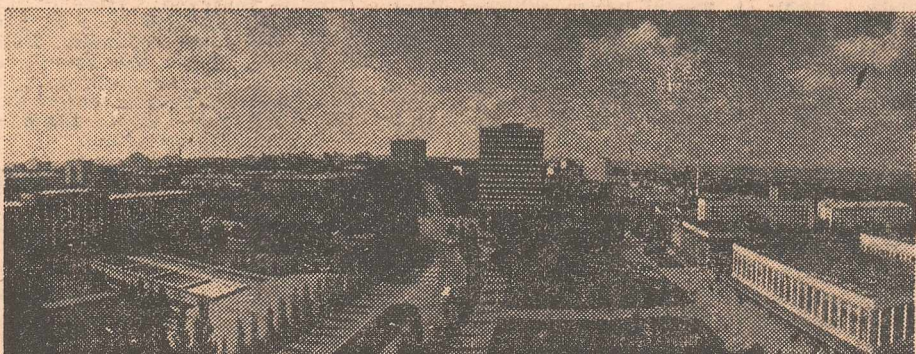
Dar se intîmplă și altfel. De pildă, la expertiză au intrat fotocopiile a două poezii descoperite intîmplător. Sarcina era următoarea: oare nu este Pușkin cel care a scris manuscrisele poeziilor „Conducătorul de oști” și „La portretul...”? Chiar și o privire superficială asupra fotocopiilor inexpressive permitea să se tragă concluzia: poeziile erau scrise cu pana de gîscă într-o manieră amintind foarte mult de scrisul lui Pușkin. Totuși, răspunsul definitiv a fost dat după zile îndelungate de comparare minuțioasă și multilaterală a mostrelor cu scrisul olograf al marelui poet și de supunere la expertiză. Răspunsul dat a fost același: este mina lui Pușkin...

— Ce informații se pot obține despre un om studiîndu-i scrisul?

— Vedeți, știința și o anumită experiență ne permit, în mod obișnuit, să spunem de cine este scris un text sau altul (de către un bărbat sau de către o femeie), care este vîrsta aproximativă a autorului și, citeodată, în ce condiții a fost scris (sezînd, stînd în picioare, într-o poziție incomodă) și în ce stare de spirit (să zicem, emoționat sau liniștit). Iată un exemplu recent. Ni s-a cerut să stabilim: aparține oare într-adevăr cetățenei I. textul biletului „Soțul meu nu este tatăl copilului meu” — și semnătura.

După ce l-am studiat, alături de alte documente scrise de I., am conchis că acest bilet ciudat este într-adevăr scris de mina ei, dar în același timp s-a indicat că în timpul în care l-a scris ea se găsea într-o stare de tulburare deosebită. Mai tirziu s-a aflat că fostul soț al lui I. a făcut-o să scrie acest text sub amenințare.

Oamenii de știință continuă să lucreze la metodică rezolvarea acestor probleme complexe, cum ar fi determinarea scrisului pe întineric și în alte condiții neobișnuite.

G. POLSKAIA ■
(A.P.N.)

U.R.S.S. — Imagine din orașul Donețk

Lumea se amuză

(După „JEZ” — Iugoslavia)

Sala armelor

Sint rare castelele Europei din care să lipsească acea încăpăre fastuoasă, bogată în exponate, de cele mai variate și spectaculoase tipuri, denumită cu emfază „sala armelor”.

Mulți dintre stăpînii acestor castele par să fi resimțit un mai mare interes față de panopliile lor cu arme, îmbogățite din generație în generație, decît pentru incintele cu obiecte de artă adunate de-a lungul timpului, după mode și gusturi nu rareori îndoielnice.

De cite ori mi s-a întimplat să mă aflu în încăperile ce purtau orgolioasa denumire de săli ale armelor, în care exponatele erau inventariate cu migală după sofisticate rînduiri muzeistice, de cite ori mi-au defilat prin fața ochilor flinte bătute în pietre prețioase, iatagane cu minere de sîdef, scuturi de argint aurit, spectaculoase costume de luptă, mă gîndeam cu stringere de inimă la atenția pe care o dădeau stăpînii lor pregătirii bătațiilor cotropitoare, la războaiele ce se întindeau vreme de zeci de ani.

Amintirea celor cîteva drumuri pe care le făcusem prin asemenea războinice muzee m-a făcut să retrăiesc acut o mare emoție: aceea pe care am resimțit-o atunci cînd am văzut pentru prima oară cetatea Rîșnov.

Acolo, în mijlocul zidurilor roșietice, care înconjurau vechea incintă a cetății, în ograda uriașă care mirosea și acum a grîne incinse de soare, mă aflam parcă într-o mare gospodărie țărănească, într-o uriașă ogradă de sat. Erau acolo hambare de zid, săli de clasă podite cu pămînt, cuhnii încăpătoare, acareturi de tot felul, care primiseră, ani la rînd, omenirea urcată în cetate spre a se apăra de năvălitorii ce le încălcase pămînturile.

Există și acolo un fel de sală a armelor, o încăpăre micuță, cu ferestre înguste, unde se aflau relicve de tot felul: pergamente galbului cu semnăturile stîngace ale celor ce stătuseră aici de-a lungul veacurilor, și armele de care se foloseau: lăncii, spade, topoare, lucrate de fierarii satelor. Ele aveau însă ceva de nealtă de muncă, un aer familiar de obiect casnic pe care îl folosești mai curînd la lucrul pămîntului, decît spre a lua viața unui om. Înfașurarea lor te făcea să înțelegi că lupta celor adunați între metereze nu era o luptă de osteni ce-și caută fala în războaie, ci o luptă care nu avea altă năzuință decît să țină piept unor năvălitori.

Veghea neostenită pe înălțimile ce stăteau de strajă cîmpurilor îmbelșugate nu le apăra doar pruncii și femeile, doar pinea cea de toate zilele, ci și gîndul cuminte și înțelept de a-și păstra neatînse peste vremuri datinile, limba, ființa neamului lor de lucrători ai pămîntului. Căci, odată lupta isprăvită, arma se preschimba iarăși în nealtă și oamenii se întorceau, cu o dragoste sporită, la vechile lor meșteșuguri.

Există popoare care își păstrează cu mare grijă, în grandioase muzee ale armelor, nenumărate relicve de bătații. Acestea evocă, cu un patos stingheritor, războaiele pe care le-au purtat. De fiecare dată cînd le-am văzut, muzeele acestea mi-au trezit un fel de neliniște.

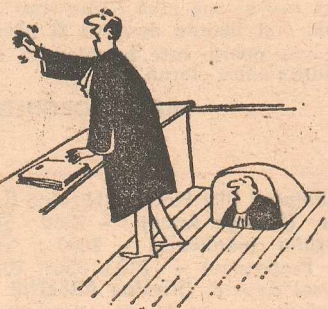
Cu atît mai mare îmi este liniștea cu care privesc merelu acele lăncii și topoari lucrate de fierarii satelor, obișnuți să-și arate măiestria în unelte de muncă. Cu atît mai mare îmi este bucuria cînd văd chipul în care a fost prefăcută arma în podoabă de ființele acestui neam care n-au cunoscut nicodată orgoliul bătaios al purtătorului de arme ce întimidează.

„Săliile armelor” ocupă loc puțin în incintele cetăților noastre căci, după ce flinte și-au făcut datoria de a ne apăra, ele s-au întors, cel mai adesea, la o altă mîinare: aceea de a aduce bine și belșug oamenilor, preschimbîndu-se în sapă și fier de plug.

Și poate nimic nu ne reprezintă mai adevărat decît puținătatea acestor incinte purtătoare de orgoliu de luptă și bucuria cu care dăm o menire de viață armelor aducătoare de moarte.

MARIANA CEAUȘU ■

Lumea se amuză

(După „EPOCA” - Italia)

Ochii și urechile lumii

Despre munca harponierului

La Point Hope, să-i zicem Virful Speranței, sus, în strîmtoarea Behring, eschimoșii, cînd e ceață și bate vîntul de gheață cu furtuni de zăpadă, trimit, pe ocean, cercetași care știu, după o știință numai a lor, la care nimeni pe lume nu are acces, să fixeze locul unde va apare, din adînc, balena, și după ce cercetașii și-au încheiat misiunea, într-acolo pleacă bărcile îmbrăcate în piele de morskă, tăindu-și drum printre ghețuri, în mare tăcere, într-o cit mai adîncă tăcere, căci tot ce-i spui, tot, balena, de acolo, de departe, aude, și dac-o vorbești de rău, sau o injuri, sau zici că nu-ți pasă de ea, sau că nu te temi de ea, în sfîrșit, dacă o sfidezi, ea aude și s-ar putea să nu mai apară, să nu-ți mai iasă în cale, dar dacă taci și vii respectuos

și curat pe dinăuntru, fără gînduri trufașe, minat doar de nevoia de a trăi, ea vine, te înțelege, te caută fără de bucurie, dar supusă la necesitate, tristă, crudă, enormă, se luptă cu tine, cerîndu-ți să și mori pentru ea, și dacă ai izbutit să înfiți harponul în ea, s-o aduci la țarm, trasă de toate bărcile, așteptate de tot satul pe mal, ai datoria ca după ce o despică și iei din ea tot ce-ți trebuie pentru tine și ai tăi, să-i arunci imediat, dar imediat, scheletul în ocean. Dacă nu faci așa, vei fi tu însuși hărțuit și harponit. E atîta respect mut și lipsă de ură, atîta feroce și gravă înțelegere între om și balenă, că de mult s-a născut obiceiul ca înainte de a pleca la munca lui, harponierul să aibă dreptul să se culce cu fata căpitanului de balenieră, căci balena, acolo, în adînc, la capătul lumii, simte și îi plac mult mirosurile născute în înlănțuirea dintre o femeie și un bărbat, acolo, într-un pat. Noi toți, truditarii, sintem, în adînc, harponieri.

RADU COSAȘU ■

Eu comunic, tu comunici, el comunică

Cît de dulci, strugurii...

Cum ai putea să nu fii de acord cu cei doi, cînd spun că dacă rolul tiparului în făurirea Europei moderne este bine documentat, se cunoaște mult mai puțin despre efectele serviciilor de telecomunicații asupra dezvoltării economice și sociale a unei țări sărace? Astăzi este larg recunoscut faptul că un sistem de telecomunicații, eficient și bine dezvoltat, reprezintă o cerință de bază a oricărei economii industrializate moderne, susțin ei, adică William B. Pierce și Nicolas Jéquier, specialiști ai domeniului. Și n-aș zice că, susținîndu-i, eu și alții ca mine, avem dreptul să ne împănăm cu cine știe ce merite, cită vreme Oul în cauză a fost descoperit cu mult înainte de Columb. Dacă ne vom uita împreună peste caietul de dictando în care școlarul intru circulația informației și-a notat întîmplările de dată mai mult sau mai puțin recentă pe sub magnoliile în floare ale Satului global, dacă vom întirzia cit să nu ne doară capul printre semnele caligrafiate aici, vom observa:

1. Țările dezvoltate — adică cele cu peste 2500 dolari pe locuitor — au, la o mie de oameni — 328 cotidiene, 741 aparate de radio, 338 televizoare, 352 telefoane și 7,4 frecvențe pe locuitor la cinematograful;

2. Țările slab dezvoltate — adică cele cu sub 400 dolari pe locuitor — dispun, în exact aceleași rubrici ale catalogului, de următoarele note — 19,2 cotidiene, 56 receptoare de radio și 5,4 de televiziune, 1,3 telefoane și 2,7 prezențe la cinematograful;

3. Undele ultracurte, și ele un indicator, deși nu în sens absolut, al puterii de informație ne lasă să citim singuri ce trebuie din străbateră unor date: Marea

Britanie emite în acest registru cu 1935 kW, Canada cu 1823 kW, Zairul cu 61 kW, Mozambicul cu 5 kW, Birmania cu... 0,25 kW.

4. Ordinatoarele — „inima sistemelor de informatică” — s-au lăsat risipite pe străduțele, luminate ori nu, dar mai ales da, ale Satului după o regulă nu chiar greu de ghicit, fie și la o privire din avion. Deci: 45,4 la sută în S.U.A.; 10,1 la sută în Japonia; 7,9 la sută în R.F.G.; cite 5,8 la sută în Anglia și Franța; 2,6 la sută în Italia. Țările industrializate, dezvoltate, dispun de peste 87 la sută din totalul tehnicii de calcul.

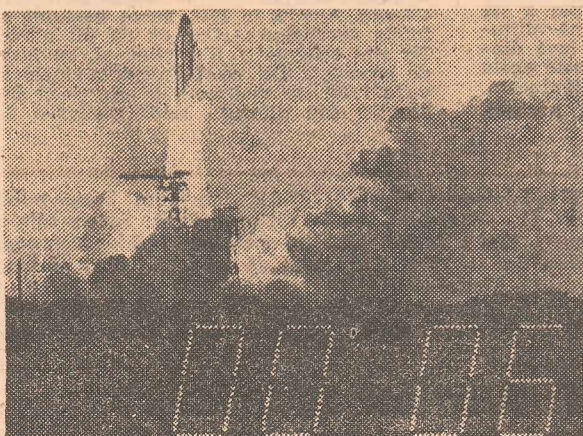
Și, întorcîndu-ne la cei doi preocupați de telecomunicații și dezvoltare, vom fi de acord cu ei cum că, și în țările subdezvoltate telecomunicațiile sînt la fel de importante și că societăților care au de înfruntat probleme majore — creșterea intensă a populației, migrația în masă spre orașe, sănătatea publică precară, producția agricolă insuficientă, șomajul ridicat și o cerere tot mai pronunțată pentru educație, — le este greu dacă nu imposibil să investească mai mult din resursele lor limitate, între altele, și pentru telecomunicații. Ce nu înțeleg privește întrebarea pusă totuși, cu gîndul în nu știu ce parte, rostul acesteia mă nedumerește, fie-mi permis s-o recunosc. Întrebarea sună cam așa: ar trebui oare ca țările în curs de dezvoltare să-și aloce o proporție mai mare a investițiilor în telecomunicații decît o fac în mod curent? S-au uitat probabil și ei, ca și noi, în Efemeride, și au constatat ceea ce nu este cine știe ce greutate să constate oricine. Țările dezvoltate erau capabile să investească 16,10 dolari pe locuitor în 1968 și ajunseseră, ușor sau neșor, la 54,4 dolari în 1977.

Extraordinarul intrat în cotidian

Odată consumate emoțiile lansării navei spațiale americane „Columbia”, a urmat o perioadă de rutină. Cu rotațiile care, după cum se știe, au fost 36 la număr, se obișnuise și lumea, se obișnuiseră și astronautii de pe „Columbia”. Dar bucuria că totul a mers și mergea bine nu putea ascunde sentimentul de îngrijorare ce-i stăpînea, de fapt, pe toți, în legătură cu revenirea navei pe pămînt. Va fi oare această revenire incununată de același strălucit succes ca și lansarea? Totul se va petrece cu bine? Acestor frămîntări le-a dat glas, într-un stil glumeț — dar cu toate că vorbele erau pline de duh, ele n-au inveseșit pe nimeni —, însuși veteranul John Young, comandantul navei. Înaintea începerii procedurii de revenire pe pămînt, el a transmis: „Totul a decurs foarte bine. Singurul lucru neplăcut este că va trebui curînd să coborîm”. Iată de ce lumea aștepta literalmente cu sufletul la gură acest ultim episod al epopeii „Columbia”. Cei peste un miliard de telespectatori

care au urmărit în direct întoarcerea pe pămînt a navei, ca și cei aflați în fața aparatelor de radio, ca și specialiștii care dirijau operațiunea de la Centrul spațial Kennedy, au trăit momente de tensiune maximă în special atunci cînd comunicațiile cu nava au fost, în două rînduri, întrerupte. Prima dată, la ora 17,30 (aici și în continuare este vorba de ora G.M.T.) — întrerupere programată. A doua oară, la 17,52, datorită căldurii degajate de intrarea navei în straturile superioare ale atmosferei. În timpul acestei întreruperi, care a durat 16 minute, cînd angoasa atinsese cote paroxistice, trează rămînea doar speranța. Toate fețele întoarse spre ecrane sau spre aparatele de radio, erau grave. Și iată, la ora 18,08, strigate de bucurie au salutat restabilirea legăturilor radio cu nava.

În acea clipă, pe ecrane un punct luminos a început să se miște. Și pe măsură ce secunde se scurgeau, punctul își sporea dimensiunile, devenea imagine. Totul mergea bine, conform programului.

Naveta spațială „Columbia” în momentul lansării, la 6 secunde după apăsarea pe buton (stînga), și la aterizare

Țările în curs de dezvoltare cheltuiau pentru telecomunicații 1,6 dolari în 1968, iar peste un deceniu izbuteau, sigur, cu greutate, să-și rupă de la gură 26,7 dolari. Dar dacă tot ești la curent cu treburile și cu mersul lor, parcă sună nu știu cum să vorbești, ca și cînd n-ai fi, despre beneficii indirecte, de interacțiuni complexe, de efectele asupra dezvoltării rurale, să le șoptești complice la ureche ca ele, țările în curs de dezvoltare, se află în situația — privilegiată — de a-și făuri sisteme de telecomunicații la un cost mult scăzut celui plătit înaintea lor de țările industrializate. Ba, dacă nu cunoașteți, ele — țările industrializate — pot, cu mici stații satelit regionale, să instaleze o centrală telefonică în fiecare sat, oricît de îndepărtat. De la stația regională pot fi asigurate legături radio în locul firelor și caburilor. Soluție lejeră din punct de vedere tehnic și economic. Și așa mai departe...

Ca într-un joc de copii, plin de cuburi și cubulețe, în casă s-a făcut foc ultima oară iarna trecută, curentul electric a încetat de mult să ajungă la comutator dar pe noi nu ne oprește nimeni să pleddăm pentru a astîmpăra foamea suflînd în pumni.

Ca și cum n-am pricepe nimic cînd citim că:

1. Prețul unui ziar timp de un an costă echivalentul a 22 ore de muncă în S.U.A., dar 45 în Franța, 150 în Brazilia; 2. Un aparat de radio costă de la 5 la 12 ore de lucru în Statele Unite, 30 ore în Franța, și 207 în Brazilia; 3. Un televizor în culori reprezintă echivalentul a 87 ore de muncă în S.U.A., 300 ore în Franța, 1520 ore în Brazilia; 4. Prețul de cost al unui timbru echivalează, bănește, 3 minute de muncă în S.U.A., 6 minute în Franța, 4 minute în Brazilia.

Cît de dulci sînt strugurii ce trebuie scoși cu degetele altora dintre mărăcini.

NEAGU UDROIU ■

Și cu toate că urma partea cea mai dificilă, aterizarea propriu-zisă, printr-o manevră manuală sui-generis, cu motoarele oprite și deci ireparabilă, Young nu și-a pierdut deloc simțul umorului. „Ce mijloc simpatic de a reveni în California”, și-a lăudat el vehiculul. Pe ecrane „Columbia” a apărut în prim-plan. Ea s-a apropiat de sol, trenul de aterizaj s-a desfășurat, toată lumea s-a ridicat în picioare, naveta s-a oprit. Era ora 18,21, cu un minut mai devreme decît fusese planificat. „Columbia” își făcuse datoria, în istoria cuceririi Cosmosului începea o eră nouă.

Ce-a fost mai departe? Naveta se odihnea, imobilă, dar într-o stare așa de bună, încît nici nu-ți puteai închipui de unde se întorsese, pe ce spații se aventurase. De vehicul s-au apropiat pompierii, pentru prima inspecție, debutul unei proceduri care avea să dureze mai bine de o săptămînă și în cursul căreia aveau să fie cercetate cele mai mici detalii, înainte ca nava să fie readusă la Cap Canaveral. La o oră după aterizare, cei doi astronauti, John Young și Robert Crippen, au ieșit din navetă. Spre mirarea generală, încercatul pilot Young, în loc să ridice mina pentru a-i saluta pe cei prezenți și, prin intermediul televiziunii, întreaga omenire, în loc de a păși tanțos prin fața camerelor de luat vederi, el, Young, a dat ocol navei, cercetînd-o, pipăind-o, mîngîind-o, fără grabă, gospodărește, ca un țaran, ca un tractorist, ca un mecanic de locomotivă, ca un pilot al unui avion de pasageri, care execută această operațiune în fiecare zi, în mod obișnuit, pentru a se convinge personal de felul cum a mers treaba, pentru a vedea ce mai trebuie meșterit.

Prin gestul său, Young a luat de pe umerii tuturor celor care-l urmăreau imensa povară a emoției duse la paroxism, a liniștit bătaile prea accelerate ale inimilor, a răspîndit calm, siguranță și încredere. În acel moment extraordinar intra în cotidian.

ION D. GOIA ■

La mulți ani cu sănătate marelui nostru poet
EUGEN JEBELEANU
 care a împlinit, în fericită coincidență
 cu apogeul scrisului său, 70 de ani!

Fotografie de VASILE BLENDEA

Gravitatea melancoliei

Debutind în urmă cu peste o jumătate de veac, la 17 ani în *Biletele de papagal* ale lui Tudor Arghezi, Eugen Jebeleanu este fascinat, firește, de suflul și de meșteșugul Cuvintelor potrivite. Și dacă primul său volum: *Schifuri cu soare* (1929) ne apare, astăzi, un fel de încercare a claviaturii, în vederea concertului, următoarea culegere, *Inimi sub săbii* (1934) anunță un poet intrind decît sub zodie argheziană: „Harapnicul și-a pierdut șopirlele toate / Și curge-n girlele plînsului. Arar / mai scîlcesc coifurile turlorlor inecate. / Codri, cît zborul ieri, par azi de mărar, / Orele moarte — au căzut în monede, / în care mai bat uneori tobe ducale. / Dar sâniile trec peste bărbî, se prăvale / treptat vulturul și nu se mai vede”. (Amintirea), G. Călinescu în *Istoria literaturii...* surprinde mai ales mijloace barbiene, un fel de parnasianism pe care-l leagă de imaginile feudalității brașovene în care poetul a trăit, dar, citite azi, poemele *Schifurilor cu soare* par redevabile în special lui Arghezi. „Grăbindu-se încet”, ca și Arghezi ori Barbu, angajat în publicistică (a fost un excelent gazetar de stînga) timp de un deceniu, gazetarul pare a fi uitat de prima iubire, poezia. De-abia în 1944 volumul *Ceea ce nu se uită* ni-l aminteste vag, pentru ca apoi, timp de un deceniu (1949—1959) să ne întîmpine o veritabilă explozie lirică: *Scutul păcii*, *Poem de pace și luptă*, *În satul lui Sahia*, Bălcescu. Cîntecele pădurii tinere, *Versuri pentru 30 decembrie*, *Surisul Hiroșimei*, *Oratoriul eliberării* (ordinea a fost cea cronologică). Cum este de așteptat, ținînd seama și de particularitățile

epocii, această producție poetică este inegală, se fac inerente concesii epicizării poeziei, lirismul fiind penalizat ca subiectivism. Deși, chiar în cele mai epice poeme (Bălcescu, *În satul lui Sahia*) frinle lirismului scapă și multe pagini, luate în sine, rezistă. Capodopera acestui deceniu rămîne, fără îndoială, *Surisul Hiroșimei*. Clasicizat pe calea școlii, difuzat cu o generozitate explicabilă prin importanța temei, acest poem, privit astăzi de critici cu un fel de inteligență superioară, rămîne, în fapt, o remarcabilă pagină de poezie militantă, în sensul superior al formulei și circulația sa internațională nu este doar o politețe făcută importantele teme, ci este legitimată de profunzimea vibrației lirice și de calitatea expresiei. Încercat parcă de un fel de pudoare a supraproduției, după 1959 Jebeleanu scrie rar, tipărește și mai rar, în peste două decenii, 3 volume: *Elegie pentru floarea secerată* (1967), reacție la o tristă împrejurare biografică, *Hanibal* (1972), *Arma secretă* (1980) și să nu uităm: este o perioadă a maximei prolificității poetice. Colegii mai tineri, în special, scriu mult, chiar impresionant de mult, sub privirea, parcă sever muștrătoare, a autorului lui *Hanibal*. Nu este poate o întimplare cu ultimele trei culegeri, scrise la așa de mari intervale de timp, sint, cu siguranță și cele mai edificatoare în conturarea personalității autorului lor, poet de primă mărime al ultimelor decenii. Constatarea ni se pare interesantă cel puțin sub următorul aspect: de obicei poeții români (altfel par a sta lucrurile cu prozatorii) își afirmă altitudinea și forța disponibilităților încă dintru început, ceea ce urmează, poate egala începutul, dar nu-l depășește: Eminescu, Octavian Goga, Bacovia, Barbu, Arghezi,

Cotruș, Beniuc chiar Blaga sau Pillat. Excepții? Alecsandri cu tardivele *Pasteluri* și poate Voiculescu prin *Ultimele sonete*. Dar excepția cea mai elocventă este Jebeleanu care, după 60 de ani, se întrece, cu certitudine, pe sine. Nu simțim înclinați spre constatări hazardate, dar ne face plăcere, ni se pare profund incurajator că, la cei 70 de ani, poetul cu ținută și gesturile de mușchetar, ori de condotier, arată mai bine decît cel cu decenii în urmă. Și (simplă concordantă?) poezia însăși, cea din ultimul deceniu, este superioară, ca substanță artistică, celei anterioare: ultimele trei culegeri sint o corolare a celor anterioare.

Exegeții poeziei lui Jebeleanu (nu există critic activ care să-l fi ocolit) au surprins de la început ceea ce apare în mod aproape evident: patosul civic, încrîncenarea morală, instinctul justițiar, sensibilitatea specială la istorie, înclinație pentru poezia evenimentului, retorismul liric. Nimic neadevărat (se ignorează de obicei primele două culegeri, în caracterizări, ceea ce nu e tocmai potrivit pentru că ele arată o primă față, mai puțin crispată a poetului și o desăvirșită stăpînire a tehnicii poeziei moderne). Toată problema este dacă este spus întregul adevăr, în afara celui, să-i spunem, fenomenal. Căci, poezia, mai ales, este ca un aisberg; se vede ceea ce plutește deasupra apei, cea mai mare parte rămînînd cufundată în adîncuri. Este de la sine înțeles că rostul criticii este mai ales acela de a sonda adîncurile extrăgînd culorile, aromele, dar mai ales sensurile. Ceea ce evident nu ne putem propune în contextul de față. Ar fi cu totul prezumțios. Ne mulțumim de aceea să sugerăm numai cîteva idei ce ar putea fi avute în vedere la lectura textelor poetice ale lui Eugen Jebeleanu, mai ales, cum anticipasem, din ultimele volume. Expriimăm, de la început, părerea că autorul lui *Hanibal* este, în substanța intimă a ființei poetice, mai degrabă un melancolic și un reflexiv. Gesturile retorice, o anume grandilocvență a poemelor și violența unor metafore nu ni se par decît niște scuturi de apărare a unui univers interior devastat, dar nu din cauza oamenilor ci din deziluzia provocată de lumea angelică. Poemul *Privighetorile din Hanibal* exprimă o idee cu o profunzime reflexivă neobișnuită: sintem dezamăgiți, răniți chiar, de cei apropiați și iubii, nu de adversarii bine știuți. Motivele pot fi mai multe, ne surprind fără

apărare sau noi le cerem prea mult și, dezamăgiți că primim prea puțin, îi detestăm. Conflicttele cele mai dure se produc mai ales între foști prieteni, respingem cu înverșunare mai ales ceea ce am adorat. Adulația reciprocă e, de atîtea ori, viermele detestării reciproce, ireconciliabile. Dar dacă aceste cauze sint subiective, consecințe ale eului mereu nesatisfăcut, pot exista și determinări obiective, independente de noi. Bunăntea, să spunem, poate deveni, printr-o cumplită surpare de valori, răutate, și o ironie amară îl încearcă pe poet. Căci e vorba de răutatea celor buni, proaspătă, neistovită, agresivă. Este aproape imposibil să i ne opunem.

Elegie pentru floarea secerată, ca și *Hanibal* (fiecare, evident, pe latini distincte) au fost considerate un fel de „cîntec împotriva morții”, ideea lor fundamentală fiind aceea, horatiană, că spiritul e nemuritor (aere perennis): „Nimeni n-avea ceea ce el avea / Superba lui trufie / și elefanții / și labele lui sfărîmînd vertebrele / acestor Alpi albiți de spaimă / ...nimeni nu mai văzuse trimbițele / de piatră ondulată ale acestor flăcări / Și n-au invins”. În lupta cu timpul, spiritul iese învingător. A rămîne aici înseamnă a face din poet o natură optimistă, tonică. În ce ne privește însă, îl vedem mai degrabă infruntat, căci spiritul, atunci cînd învinge, se sprijină pe infinite drame, adeseori ireparabile. Copiii ucisi din *Surisul Hiroșimei* (*Corul copiilor*) nu mai reinviu. S-a spus că *Elegie pentru floarea secerată* întretine sentimentul antimorții, nu al morții. Cam retorică soluție critică la o poezie deloc retorică, de o imensă tristete. Să se recitească poezia-cheie a volumului: *Ușa și să se observe că iubita, atît de vie în amintirea poetului, nu poate fi, în fapt, recuperată: „Ești în mine și n-afară de mine / dar nu poți să deschizi ușa”, spune atît de induoșor simplu, de tragic simplu, poetul. Înverșunarea pusă în apărarea de moarte își află nucleul, tragic, în teama, devorată, neant. Și nu în convingerea nemuririi într-un spirit. Reacțiile dure ale poetului sint, în fapt, ale unui iremediabil melancolic. Fenomen tipic de compensație.*

Imaginea nevăzută a poetului septuagenar, cu siluetă și gesturi de tînr spadasin, este cea a unui inger vulnerat. Poate, uneori de propria-i spadă?

POMPILIU MARCEA

Respirația Invizibilului

Departate de a reprezenta o firzie des-coperire, un liman în fine atîns, o concluzie figurat exprimată după consumarea unor numeroase și dramatice experiențe lirice înscrise în lungul arc de timp al unei istorii convulsionate, cele trei prezențe tutelare din poezia de astăzi a lui Eugen Jebeleanu — lupul, pasărea și mielul — fixează de fapt, cu o concizie impresionantă, o mîndră neputință de schimbare, o rezistență sigură de ea însăși la pervertire, maculare, metamorfoză. Fiind „Lucrul acesta care-ți cîntă, / care mușcă dacă e nevote / care-ți ține de cald. / Lupul / pasărea / mielul / respirația Invizibilului”, poezia devine punctul vesnic fix al existenței, dimensiunea ei pură, izbăvitoare, de neînlocuit și de neatîns. Și nu atît continuitatea de atitudine va fi evidentă de-a lungul întregii opere a poetului, cît desfășurarea întregii lui creații sub semnul unei atitudini unice: de permanentă opoziție la degradare. Încă într-un poem din 1932, intitulat *Răcoala*, Eugen Jebeleanu își desemna înaltul sens moral ce-i însuflețea revolta: „Revoltat sint pe mine că am răbdat atît. / Pe țara asta, că răbdă încă. / Lațul mi-a ajuns pînă sub gît, / Prostia ne pune juguri și ne mîncîcă. // Cerul e ca o cerneală și nu am scris / Nici unul dreptate cu el sau cu sînge. / Pumnul stă doar în cuget închis... / Ajunge! // Astăzi am văzut întors orașul, / sprijîindu-se ca un scaun pe turlă. / Nu știu de ce în mine răjmasul / Măririi a sunat furtună pe surle... // Haidetî! Căi aplecați ca o prăbușire / Ne vor sălta trupurile usoare, / Dar săbiile fi-vor raze amare, / Cunună punînd fiecarei mire”. Patru decenii mai tîrziu, „răjmasul Măririi” va celebra în versuri sareastice eșecul unui Hanibal văzut ca proiecție mitologică a forței brutale. L-a oprit „respirația Invizibilului”, l-a oprit „ceea ce nu se uită”: certitudinea că mai presus de cataclisme și dezastre se află poezia. Care nu este, încă o dată, un instrument de luptă, ci o certitudine a speranței. O speranță nu inocentă, naivă, bizuită pe uitare, ci lucidă și crescută ca o floare neagră dintr-o memorie neiertătoare. Atunci, în 1944, vocea poetului se înalță avertizînd: „Dar eu nu uit nimic. Eu sint strigoiul / Din plîină zi, cu buze de cenusă, / Cel ce-și deschide vinele și vede / Că nu mai curg în ele decît lacrimi / Din plînsul celor răstigniți de

voi. // Priviți-mă, dar nu vă mai mîrați: / Părul albit la douăzeci de ani / Sint crengile copacului tristeții, / Prin ale căru umbre se răsîră / Fantoma primăverilor pierdute, / Năluca tinereții gîtuite...” Poetul dezvăluie puterea indignării de a se transforma în răzbunare, așa cum în *Surisul Hiroșimei* durerea devine un suris peste moarte: „Și iată-aud acuma glasul celor / trecuți prin flăcări / cum se-mpletește într-un singur glas, / un singur glas sunînd cum sună fierul, / cum sună stolurile de oțel fierbinte / și fiecare glas e ca o sabie / încovoiată care se-nvirtește / deasupra ucigașilor, sclipind — / și toate împreună se înalță / peste cenușa ca un nimb al vieții...” Deși sub săbii, inimile nu se inclină și nu se închină: rezistă cu o demnă îndărătnicie prăbușirilor, ruinărilor, istoriei și vieții. Această putere de a rămîne mereu același, melniștînd printr-o ireductibilă constanță, reprezintă cea mai profundă temă a poeziei lui Eugen Jebeleanu, în întregime o poezie a stării de veghe și a încrederii că dincolo de toate distrugerile rămîne o zonă inaccesibilă maculării. Și nu este aici doar un elogiu al puterii poeziei de a-și păstra, cu intemeiat orgoliu, ființa adevărată; este, mai ales, o recunoaștere a puterii ei de a rămîne liberă și de a cînta libertății. Militantismul liricii lui Eugen Jebeleanu (autor al unei antologii de poezie universală intitulată *Poezii ai libertății*) trebuie astfel pus în relație, o relație definitorie, cu circumscrierea prin poezie a unui teritoriu al libertății. Acea respirație a Invizibilului considerată esență a poeziei numește în fond libertatea; „dimensiune fundamentală a omenscului infruntînd, ca un zăgăz invincibil, forțele antiomane: „Cînd vreau să trag zăgăzul / aș vrea să-l văd pe-acela / care-ar putea să mi se-mpotrivesc. / Acest trup agitat, atît de viu, sau celălalt, / puhaș, ce vrea să-mi spună: nu! — / ce poate? / Sau, poate, imperatorul, / cel cu fiorii bărbii pînă / la temelia cuvîntului, / el, care-ncremenea, cîndva, pretorienii, / seninii ucigași — / sau poate că el? / Poffim și scuturile lor: doar aer și aerul o pasăre zmintită / ce-și ia, nici ea nu știe, / în care parte zborul? / Iată-mă, sint... / Nici mort n-o să mă aibă / dușmanii... / Sint după. / și înainte de-a vă fi născuți”.

Marea poezie este întotdeauna după și înainte: adică eternă.

MIRCEA IORGULESCU

Flacăra. Redacția: București, Piața Școlii 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20. Interioare: Sector publiciști comentatori (Ilie Purcaru, Nicolae Cristache, Nelu Ionescu) — 2558, 2566; Secția politică-economică (Lionel Nițescu, N. Gr. Mărășanu, Ion D. Goia) — 2566; Secția cultură-cenaclu (George Arion) — 2560; Secția probleme social-cetățenești (Mihai Pelin) — 2600; Sector știință (Liviu Timbus) — 2559; Sector reportaj-anchete (Adrian Dohotaru și Ovidiu Ioanțoița) — 2600; Scriitori, relații cu publicul (Mihai Stănescu, Marga Nedelea) — 2130; Sector fotoreportaj — 2528; Secretariat de redacție (Dan Birlădeanu, Ion Predoșanu) — 2123, 2569, 2072; Administrație 17 78 82 și 17 60 10 — interior 2124; secretar responsabil de redacție (Tudor OCTAVIAN — 17 60 10 interior 2550); redactor șef adjunct (Nicolae ARSENIE — 17 60 10 interior 2128); redactor șef 17 60 10 interior 2176. Tiparul executat la Combinatul Poligrafic „Casa Școlii”. Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export Import presă. P.O. BOX-136-137, telex: 1 12 26, București, strada 13 Decembrie. Redactor responsabil de număr: GEORGE ARION.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU